

Ο νέος Ευρωπαϊκός Κανονισμός για τη βιολογική παραγωγή και τα βιολογικά προϊόντα: (ΕΚ) αριθ. 834/2007

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΚΥΡΙΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ

HiPP
The best from nature. The best for nature.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ

WORKING FOR ORGANIC FOOD
AND FARMING IN EUROPE

AUF DER JAGD NACH NEUEN KUNDEN? DANN PROBIEREN SIE UNSERE NEUEN UMSATZ-KÖDER OHNE GELATINE UND EXTRA-SAUER

Georg Rösner Vertriebs-GMBH

Stettiner Str. 12 · 94315 Straubing
Tel.: 0 94 21/30 06-0 · Fax: 0 94 21/30 06-79
www.roesner-vertrieb.de

BioFach 2009
19./02 > 22./02 - stand Hall 3 - 235

Your Organic concentrates Specialist Made by Nature

cereal flavour
fruit flavour

sweetener

natural colour

Sipal Partners offers a wide variety of sweetening and technical functionalities for all sectors of the agri-food industry thanks to its unique range of concentrates, from organic cereals and dried fruits (cereal syrups, glucose syrups, glucose-fructose syrups, fructose syrup, maltodextrines, dextrose, starch, gluten, cereal juice concentrates and fruit juice concentrates). A clean and natural production process allows us to preserve the nutritional advantages initially present in the cereals and fruits. Please contact our R&D team: www.sipalpartners.com - info@sipalpartners.com - tel.: + 32 87 69 33 40.

Organic flavoring at its best

Swedeponic grow, and market fresh living herbs under the brand Santa Maria and private labels across Europe.

www.swedeponic.com

Ο νέος Ευρωπαϊκός Κανονισμός για τη βιολογική παραγωγή και τα βιολογικά προϊόντα: (ΕΚ) αριθ. 834/2007

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ, ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Επιμέλεια και έκδοση για την αγγλική γλώσσα:

IFOAM EU GROUP

Rue du Commerce 124 - BE - 1000 Brussels

Phone : +32 2280 1223 - Fax : +32 2735 7381

E-mail : info@ifoam-eu.org • Ιστότοπος: www.ifoam-eu.org

Για την ελληνική γλώσσα: **Φιλική Πιστοποίησης Α.Ε.**

Οργανισμός Ελέγχου & Πιστοποίησης Βιολογικών & Οικολογικών Προϊόντων

Τυρταίου 2, 175 64 Παλαιό Φάληρο

Τηλ: 210 9484330, Fax: 210 9484332

e-mail: d_sotiropoulos@filikicert.gr • Ιστότοπος: www.filikicert.gr

Μετάφραση στα Ελληνικά: Σωτηρία Ευθυμίου

Επιμέλεια Έκδοσης για την ελληνική γλώσσα: Εκδοτικός Οργανισμός Π. Κυριακίδη Α.Ε.

Σύμβουλοι έκδοσης: Francis Blake, Otto Schmid, Eckhard Reiners, Alexander Beck,

Louise Luttkholt, Eugenie Mai-The, Sabine Eigenschink

DTP στα ελληνικά: Σπυριδούλα Βονίτση

Η ηλεκτρονική έκδοση είναι διαθέσιμη:

- για την αγγλική γλώσσα στον ιστότοπο www.ifoam-eu.org
- για την ελληνική γλώσσα στον ιστότοπο www.filikicert.gr

Organic Food Finland

Boström Ltd

organic muffins with 4 months shelf life.

Kiantama Ltd

wild berries: bilberry, lingonberry, cranberry etc.

Organic products

Maustaja Ltd

contract manufacturer of jams, ketchup, mustard, etc.

Finnamyl Ltd

organic potato starch and wild bilberry 'kissel' compot.

from Finland

Helsinki Mills Ltd

organic flour and flakes: oats, wheat, rye, barley.

Napapiiri Organics

a joint brand for exported organic products from Finland.

www.organic-finland.com

Organic Food Finland is specialized in organic food from Finland and manages the export of organic goods from Finnish companies.

Welcome to visit us at BioFach 2009, Hall 3, stand 300.

EXCELLENCE FOR SUSTAINABILITY

More than 30 Years of Experience

- › Research and development: Soil management, crop production, animal husbandry, food quality, socioeconomics
- › Providing training and advice
- › Planning conversion
- › Conducting trials
- › Setting up inspection and certification programmes
- › Performing market surveys, designing marketing strategies, sourcing organic produce

Research Institute of Organic Agriculture (FiBL) Switzerland, Ackerstrasse, Postfach, CH-5070 Frick, Phone +41 62 865 7272, Fax +41 62 865 7273, info.suisse@fibl.org. **FiBL Germany**, Galvanistrasse 28, D-60486 Frankfurt, Phone +49 69 713 769 90, Fax +49 69 713 7699 9, info.deutschland@fibl.org. **FiBL Austria**, Seidengasse 33-35, A-1070 Vienna, Phone +43 1 907 6313, Fax +43 1 907 6313 20, info.oesterreich@fibl.org

www.fibl.org

“our quality secures your brand”

ARIZA
organic

Producer of organic concentrates, juices, purees IQF fruit

ARIZA
organic

- Full chain responsibility from farming to final product through own production facilities in the Netherlands and Turkey
- Contribute to local sustainability by investing in local farming and social systems
- Quality management system on BRC-A level
- Full chain controll

Ariza, Korendijk 13, 5704 RD Helmond, NETHERLANDS, T +31(o) 492 528364, F +31(o) 492 545 151
info@ariza.nl, www.ariza.nl

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος	6
Εναρκτήριο σημείωμα της Επιτροπής αρμόδιας σε θέματα Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης	7
Πρόλογος για την Ελληνική έκδοση	8
1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ	9
α. Ιστορική αναδρομή μέχρι την αναθεώρηση της νομοθεσίας για τη βιολογική παραγωγή (1987-2004) [F. Blake]	8
β. Οι πολιτικές εξελίξεις που οδήγησαν στην αναθεώρηση (2004 - 2008) [M. Schlüter]	9
2 ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	14
2.1 Το νέο νομοθετικό πλαίσιο για τη βιολογική γεωργία [M. Fladl, J.F. Hulot]	14
2.2 Γενική ανάλυση του νέου Κανονισμού [F. Blake]	18
2.3 Επισκόπηση: Οι κανονισμοί για τη βιολογική γεωργία [B. Huber, B. Speiser]	22
3 ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ	24
3.1 ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	24
I Νομικές πτυχές των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 834/2007 και 889/2008 [H. Schmidt]	24
3.2 ΠΑΡΑΓΩΓΗ	29
I Οι κανόνες εφαρμογής του νέου Κανονισμού για τη Βιολογική Γεωργία - Ορισμένες αλληλαγές στους κανόνες παραγωγής [G. Plakolm]	29
I Παραγωγή φυτικών προϊόντων και εισροές παραγωγής [B. Speiser]	31
I Ζωική παραγωγή [O. Schmid]	33
I Εξαιρέσεις – δυσάρεστες αλλιά απαραίτητες [G. Plakolm]	35
3.3 ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	36
I Η επίδραση του νέου κανονισμού για τη βιολογική παραγωγή στους μεταποιητές βιολογικών τροφίμων [A. Beck]	36
I Επισκόπηση: Απαιτήσεις για την επισήμανση στο νέο κανονισμό για τη βιολογική παραγωγή [A. Beck]	38
3.4 ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	41
I Ο νέος κανονισμός για τις εισαγωγές: Μεγαλύτερη αξιοπιστία στα εισαγόμενα βιολογικά προϊόντα; [B. Huber, J. Neuendorff]	41
I Ποια θα είναι η συμβολή του νέου Κανονισμού για τη Βιολογική Γεωργία στην ανάπτυξη του δίκαιου εμπορίου; [N. Suma]	44
3.5 ΝΕΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	47
I Εισαγωγή νομικού ορισμού για τη βιολογική μαγιά [A. Beck]	47
I Κοινοί κανόνες για τη βιολογική υδατοκαθλιέργεια στην ΕΕ [A. Stamer, S. Bergleiter]	48
I ORWINE: ακόμη ένα βήμα προς την έκδοση κανονισμού της ΕΕ για τη βιολογική οινοποίηση [C. Micheloni]	52
I Υπηρεσίες τροφοδοσίας και ομαδικής εστίασης στην Ευρώπη και μελλοντικές προοπτικές του ευρωπαϊκού κανονισμού [C. Strassner]	54
3.6 ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	59
I Επισκόπηση: Οι επιπτώσεις του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 στο σύστημα επιθεώρησης και ελέγχου της βιολογικής παραγωγής [G. Altena]	59
I Οι νέοι Κανονισμοί της ΕΕ για τη Βιολογική Γεωργία: Συνέπειες για το σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης στη Γερμανία [J. Neuendorff]	60
I Μη αναγνώριση από την ΕΕ του προβλήματος εναρμόνισης μεταξύ των αρμόδιων αρχών – η προοπτική της Πολωνίας [D. Metera]	63
Συνοπτική παρουσίαση κανονισμών	64
Συγγραφείς	65

Πρόλογος

Με μεγάλη ικανοποίηση σας παρουσιάζω την ενημερωτική έκδοση του Ευρωπαϊκού Τμήματος της IFOAM, του IFOAM EU Group, σχετικά με το νέο Ευρωπαϊκό Κανονισμό για τη βιολογική παραγωγή (ΕΚ 834/2007) ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2009. Οι προσπάθειες των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των φορέων του κλάδου της βιολογικής γεωργίας που διήρκεσαν αρκετά χρόνια απέδωσαν τους καρπούς τους.

Η ενημερωτική αυτή έκδοση είναι, απ' όσο γνωρίζω, το πρώτο εγχείρημα σε όλη την επικράτεια της ΕΕ για την αξιολόγηση του νέου κανονισμού, τις αλληλαγές που επιφέρει και τις προκλήσεις που θέτει. Με περηφάνια λοιπόν προλογίζω αυτό το τόσο σημαντικό έργο που ελπίζουμε να αποτελέσει πολύτιμο εργαλείο στις προσπάθειες του κλάδου, των μελών μας, των αρμόδιων αρχών, των ΜΚΟ, των δημοσιογράφων και όλων των ενδιαφερόμενων μερών. Ταυτόχρονα αντιπροσωπεύει τη δέσμευσή μας να παρέχουμε στα μέλη μας διαρκή ενημέρωση με διάφορα μέσα, εκτός από τα δελητία τύπου και την ιστοσελίδα μας με πληροφορίες για το νέο κανονισμό.

Η έκδοση αυτή περιλαμβάνει πληροφορίες που καλύπτουν όλους τους τομείς και οι οποίες είμαι βέβαιος ότι θα σας φανούν ενδιαφέρουσες και χρήσιμες. Επιλέξαμε τους πιο έμπειρους συγγραφείς ώστε το επίπεδο της ανάλυσης και η ποιότητα της πληροφόρησης να ανταποκρίνονται στις προσδοκίες σας.

Και για να σας διευκολύνουμε στην ανάγνωση και την κατανόηση, χωρίσαμε το έγγραφο σε τρία κύρια μέρη:

1. μια σύντομη ιστορική αναδρομή στη νομοθεσία για το βιολογικό κλάδο και στις πολιτικές εξελίξεις που οδήγησαν στη θέσπιση του νέου κανονισμού
2. μια επισκόπηση του νέου κανονισμού της Επιτροπής για τη βιολογική γεωργία και μια γενική αξιολόγηση από τον κλάδο
3. μια πιο αναλυτική ερμηνεία του κανονισμού, με διάφορους εισηγητές να θίγουν τις διαφορετικές του διαστάσεις.

Στην προετοιμασία του υλικού και στην παραγωγή της έκδοσης συμμετείχαν πολλοί συνεργάτες και θα ήθελα να τους ευχαριστήσω όλους για την πολύτιμη συμβολή τους και για την προσπάθειά τους. Ειδικότερα, θέλω να ευχαριστήσω τους συγγραφείς των διαφορετικών ενότητων, χωρίς τους οποίους αυτή η έκδοση δεν θα μπορούσε να γίνει πραγματικότητα, τους συνεργάτες μου στο γραφείο των Βρυξελλών που ανέλαβαν το συντονισμό της έκδοσης, τους υπεύθυνους επιμέλειας και όλους τους εθελοντές που ο καθένας με το δικό του τρόπο συνεισέφεραν στην υλοποίηση αυτού του έργου.

Ωστόσο, η έκδοση αυτή είναι μόνο το πρώτο βήμα – πιστεύουμε ότι μόνο με την εφαρμογή του νέου κανονισμού στην πράξη θα μπορέσουμε να αναλύσουμε τις επιπτώσεις του στον κλάδο, να αναγνωρίσουμε τις συνεχείς (και νέες) προκλήσεις που θέτει και επομένως να αναδείξουμε την προοπτική βελτίωσής του. Το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM θα συνεχίσει να προσπαθεί ώστε να λαμβάνεται υπόψη η φωνή του κλάδου στη νομοθετική διαδικασία προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το νομικό πλαίσιο προωθεί την ανάπτυξη ενός δυναμικού βιολογικού κλάδου.

Σας εύχομαι καλή ανάγνωση.

Φεβρουάριος 2009

Francis Blake
Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Τμήματος της IFOAM

Εναρκτήριο σημείωμα της Επιτροπής αρμόδιας σε θέματα Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης

Με μεγάλη χαρά σας παρουσιάζω την ενημερωτική αυτή έκδοση που εκπόνησε το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM σχετικά με το νέο κανονισμό για τη βιολογική γεωργία.

Το προηγούμενο έτος ήταν έτος έντονης δραστηριότητας για τη βιολογική γεωργία. Εγκρίθηκαν οι λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής του νέου κανονισμού της ΕΕ, καθώς και οι νέοι κανόνες για τις εισαγωγές βιολογικών προϊόντων. Ο νέος κανονισμός θα αρχίσει να ισχύει από την 1η Ιανουαρίου και πιστεύω ότι θα δώσει νέα ώθηση στον κλάδο. Η έκδοση αυτή συμβάλλει στην κατανόηση της νομοθεσίας και επισημαίνει τα σημεία στα οποία είναι δυνατόν να επέλθουν περαιτέρω βελτιώσεις.

Αναμένω επίσης τα αποτελέσματα του διαγωνισμού που ξεκινήσαμε για το σχεδιασμό νέου κοινοτικού λογότυπου για τα βιολογικά προϊόντα που θα ισχύει από τα μέσα του 2010.

Υπάρχει πολύ δημιουργικότητα την οποία θα ήθελα να αντικατοπτρίζει το λογότυπό μας ώστε να προσελκύει την προσοχή των ανθρώπων όταν ψωνίζουν!

Επίσης, το 2009 αναμένεται να διεξαχθούν έντονες συζητήσεις σχετικά με τους νέους κανόνες για τη βιολογική υδατοκαθλιέργεια και το βιολογικό κρασί.

Βεβαίως, δεν πρέπει να λησμονούμε ότι η γεωργία αποτελεί μόνο ένα τμήμα της κοινωνίας στην οποία ζούμε, το τμήμα αυτό όμως είναι πολύ σημαντικό. Η κοινωνία μας ενδιαφέρεται όλο και περισσότερο για τον τρόπο με τον οποίο τα διάφορα προϊόντα και δραστηριότητες συμβάλλουν στην κλιματική αλλαγή και πώς μπορούμε να μειώσουμε τις επιπτώσεις τους.

Το 2009, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αρχίσει συζητήσεις σχετικά με τον τρόπο προσαρμογής στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Θα εξετάσουμε επίσης τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η γεωργία στον αγώνα αυτό και τον τρόπο προστασίας της γεωργίας μας από τις σοβαρότερες επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος.

Στο πλαίσιο αυτό, η βιολογική γεωργία έχει πολλή να προσφέρει όσον αφορά την αποκόμιση διδαγμάτων και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών.

Βεβαίως, η κοινωνία μας πρόσφατα επλήγη σφοδρά από τις επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Διαπίστωσα ότι, σε ορισμένες χώρες, επηρεάστηκαν και οι πωλήσεις βιολογικών προϊόντων.

Ωστόσο, πιστεύω ειλικρινά ότι πρόκειται για προσωρινή μόνο διαταραχή.

Ο κλάδος της βιολογικής γεωργίας είναι ισχυρός και προσφέρει προϊόντα τα οποία θα συνεχίσουν να ζητούν οι καταναλωτές.

Η βιολογική παραγωγή ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του κόσμου στον οποίο ζούμε και θα συνεχίσει να αναπτύσσεται.

Ελπίζω ότι οι βελτιωμένοι κανόνες τους οποίους εγκρίναμε θα διευκολύνουν τις εργασίες στον κλάδο ο οποίος θα συνεχίσει να παρουσιάζει σταθερή ανάπτυξη.

Εγώ, προσωπικά, είμαι πολύ αισιόδοξη.

Mariann Fischer Boel
Επίτροπος αρμόδια σε θέματα Γεωργίας
και Αγροτικής Ανάπτυξης

Πρόλογος για την Ελληνική έκδοση

Αγαπητοί αναγνώστες,

Είναι μεγάλη μου τιμή να σας παρουσιάσω την έκδοσή αυτή που κρατάτε στα χέρια σας, η οποία αποτελεί έργο του Ευρωπαϊκού Τμήματος της Διεθνούς Ομοσπονδίας των Κινημάτων Βιολογικής Γεωργίας (IFOAM EU Group).

Την 1η Ιανουαρίου 2009, η Βιολογική Γεωργία στην Ευρώπη, πέρασε σε μια νέα εποχή με την αντικατάσταση του Κανονισμού (ΕΟΚ) 2092/91 μετά από σχεδόν δύο δεκαετίες. Στο διάστημα αυτό η Βιολογική Γεωργία αναπτύχθηκε αρκετά, ενώ τα βιολογικά προϊόντα εδραίωσαν τη θέση τους στην Ευρωπαϊκή Αγορά και αποτελούν σήμερα συνείδηση για τους πολίτες των Κρατών Μελών της Ένωσης. Η πολύχρονη πείρα και γνώση, που συγκεντρώθηκαν, οδήγησαν στη διαμόρφωση του νέου θεσμικού πλαισίου, συμπεριλαμβάνοντας νέους τομείς για τη βιολογική παραγωγή.

Στην Ελλάδα, η αγορά βιολογικών προϊόντων δεν είναι ακόμα ανάλογη σε μέγεθος με αυτές άλλων Κρατών-Μελών της ΕΕ, αλλά εξακολουθεί να διαμορφώνεται. Εντούτοις, διαθέτει μια αξιόλογη δυναμική, ως συνέπεια της ευαισθητοποίησης των Ελλήνων παραγωγών και καταναλωτών, σε σχέση γενικά με την προστασία του περιβάλλοντος και ειδικότερα με τον εξορθολογισμό της διατροφής. Επιθυμία όλων μας είναι, να δούμε τα Ελληνικά βιολογικά προϊόντα, να διακινούνται σε μεγαλύτερα ποσοστά από ότι σήμερα, με μεγαλύτερη ευκολία, συχνότητα και σταθερότητα. Κάθε προσπάθεια λοιπόν, προς την κατεύθυνση στήριξης της Βιολογικής Γεωργίας στη Χώρα μας, είναι ευπρόσδεκτη.

Ο Φάκελος αυτός για το νέο Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΚ) 834/2007 που αφορά τη Βιολογική Γεωργία και τα βιολογικά προϊόντα, είναι η προσπάθεια για μια πλήρη παρουσίαση και αναλυτική εκτίμηση των αλλαγών που αναμένεται να προκύψουν, από την εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εμείς, ενεργώντας με συνέπεια στις αρχές μας, αναλάβαμε την έκδοση του συγκεκριμένου έργου, προκειμένου κάθε παραγωγός, επιχειρηματίας και καταναλωτής στην Ελλάδα, να ενημερωθεί έγκαιρα για τις αλλαγές και τα θέματα που ανοίγουν με την εφαρμογή του νέου Κανονισμού και των κανόνων εφαρμογής του.

Ελπίζω πως το έργο που σας παρουσιάζουμε σε αυτές τις σελίδες, να αποδειχτεί ένα εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο για όλους, και σας γνωρίζω ότι η Φιλική Πιστοποίηση θα είναι πάντα αρωγός σε παρόμοιες προσπάθειες.

Με εκτίμηση,

Πέτρος Γ. Κυριακίδης
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Φιλική Πιστοποίησης Α.Ε.

1 | ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ

[Marco Schlüter, Francis Blake]

Την 1η Ιανουαρίου 2009, ο νέος Κανονισμός (ΕΚ) για τη βιολογική παραγωγή (αριθ. 834/2007) αντικατέστησε τον προηγούμενο Κανονισμό (ΕΟΚ) 2092/91 (με το καθεστώς επισήμανσης των προϊόντων/υποχρεωτικής χρήσης λογότυπου να τίθεται σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2010). Ο νέος Κανονισμός αποτελεί ορόσημο για την ανάπτυξη της βιολογικής παραγωγής. Το κεφάλαιο αυτό επιχειρεί μια ιστορική αναδρομή μέχρι τη θέσπιση του νέου κανονισμού, ξεκινώντας με τον παλαιό κανονισμό και ακολουθώντας τις πολιτικές εξελίξεις που διαμόρφωσαν και έδωσαν το στίγμα για το νέο κανονισμό.

α. Ιστορική αναδρομή μέχρι την αναθεώρηση της νομοθεσίας για τη βιολογική παραγωγή (1987-2004)

Στα μέσα της δεκαετίας του 80 σημειώνεται στην Ευρώπη μια ολοένα αυξανόμενη τάση παραγωγής βιολογικών τροφίμων που δεν ήταν δυνατό να αγνοήσουν οι τοπικές αρχές. Επιτυγχάνοντας πολύ υψηλότερες τιμές και εξασφαλίζοντας πολλαπλά περισσότερα οφέλη για το δημόσιο καλό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεώρησε απαραίτητο να θεσπίσει τους απαραίτητους μηχανισμούς ελέγχου για την προστασία των καταναλωτών και να παρέχει την αναγνώριση που αξίζει αυτή η προσπάθεια.

Η αρχική πρόταση ήταν να εκδοθεί μια οδηγία την οποία κάθε κράτος μέλος θα μπορούσε να εφαρμόζει ανάλογα με τις ανάγκες του. Ωστόσο, μετά από αρκετά χρόνια ωρίμανσης της αρχικής ιδέας, η τελική πρόταση οδήγησε στην έκδοση ενός Κανονισμού με ισχύ νόμου σε κάθε κράτος μέλος.

Και όπως ήταν φυσικό, η Επιτροπή στράφηκε στην IFOAM ως τον κύριο φορέα γνώσης και εμπειρίας σε θέματα βιολογικής παραγωγής. Ανταποκρινόμενη, η IFOAM σχημάτισε την Ευρωπαϊκή Αντιπροσωπεία με στόχο να σταθεί αρωγός στην προσπάθεια αυτή. Ωστόσο, στους κόλπους της οργάνωσης υπήρχε ανησυχία για τη στάση που θα υιοθετούσαν οι τοπικές αρχές. Η αναγνώριση ενδεχομένως θα έφερνε και την οικονομική υποστήριξη αλλά και την απώλεια του ελέγχου. Όμως ο κύβος είχε ριφθεί - αυτή θα ήταν μια σχεδόν αναπόφευκτη συνέπεια της ανάπτυξης.

Έτσι, την 1η Ιανουαρίου 1993, το σκηνικό άλλαξε στον κόσμο της βιολογικής παραγωγής με τον πρώτο Κανονισμό (ΕΟΚ) 2092/91 να τίθεται σε ισχύ. Σε μερικές χώρες οδήγησε σε περισσότερες αλλαγές από ότι σε άλλες, ανάλογα με τη φύση του συστήματος ελέγχου που κάθε κράτος μέλος επέλεξε να εφαρμόσει. Αναδείχθηκε το πλήρες εύρος των εφαρμοσίμων πρακτικών, από την κρατική πιστοποίηση με χρήση ενός μόνο προτύπου μέχρι την πιστοποίηση από πολλούς ιδιωτικούς φορείς σύμφωνα με τα δικά τους διαφορετικά πρότυπα. Αναδείχθηκε επίσης η ποικιλομορφία της βιολογικής παραγωγής, ένα βασικό χαρακτηριστικό που παραμένει αναλλοίωτο μέχρι σήμερα.

Το σκηνικό άλλαξε και πέρα από τα ευρωπαϊκά σύνορα. Οι εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ καταλάμβαναν σημαντικό μερίδιο της αγοράς και έπρεπε και αυτές να συμμορφωθούν με τον Κανονισμό. Έτσι ο Κανονισμός έγινε σημείο αναφοράς για τη βιολογική γεωργία σε όλο τον κόσμο.

Ημερομηνία	Σταθμοί για τη θέσπιση του πρώτου ευρωπαϊκού κανονισμού για τη βιολογική γεωργία
Τέλη δεκαετίας 1980	Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξετάζει το ενδεχόμενο έκδοσης οδηγίας για τον ορισμό και τον έλεγχο των βιολογικών τροφίμων και της βιολογικής γεωργίας.
1987	Η Διεθνής Ομοσπονδία Κινημάτων Βιολογικής Γεωργίας IFOAM συγκρότησε την Ευρωπαϊκή Αντιπροσωπεία με σκοπό τη διεξαγωγή συζητήσεων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.
Ιούνιος 1990	Στο συνέδριο της IFOAM στη Βουδαπέστη σχηματίστηκε η Ομάδα Εργασίας IFOAM EU με στόχο την ανάπτυξη μιας αντιπροσωπευτικής δομής των οργανισμών IFOAM στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
Ιούνιος 1991	Εκδίδεται ο Κανονισμός (ΕΟΚ 2092/91) περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής.
Ιανουάριος 1993	Τίθεται σε ισχύ ο Κανονισμός 2092/91 και για πρώτη φορά στον κόσμο η βιολογική γεωργία και τα βιολογικά τρόφιμα υπόκεινται σε νομικούς περιορισμούς τόσο όσον αφορά τον ορισμό όσο και τον έλεγχο.
Φεβρουάριος 1993	Με τον Κανονισμό 207/93 της Επιτροπής ορίζονται τα πρόσθετα των τροφίμων, τα βοηθητικά μέσα και τα συμβατικά συστατικά γεωργικής προέλευσης που επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται κατά την επεξεργασία των βιολογικών τροφίμων.
Ιούλιος 1999	Με τον Κανονισμό 1804/1999 της Επιτροπής καθορίζονται οι απαιτήσεις για τη βιολογική παραγωγή κτηνοτροφικών προϊόντων και θεσπίζονται για πρώτη φορά κοινοί κανονισμοί για τη βιολογική κτηνοτροφία.
Φεβρουάριος 2000	Στη Νυρεμβέργη της Γερμανίας λαμβάνει χώρα η ιδρυτική συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Τμήματος της IFOAM, μετατρέποντας την παλαιά Ομάδα Εργασίας IFOAM EU σε πλήρως αυτόνομη περιφερειακή ομάδα της IFOAM.
Μάιος 2001	Η κοινή συνεδρίαση της κυβέρνησης της Δανίας και του Ευρωπαϊκού Τμήματος της IFOAM λαμβάνει χώρα στο Έλσινορ της Δανίας. Εξεδόθη ανακοίνωση για την κατάρτιση ευρωπαϊκού σχεδίου δράσης σχετικά με τη βιολογική παραγωγή.
Δεκέμβριος 2002	Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπό την Προεδρία της Δανίας ζητά από την Επιτροπή την κατάρτιση ευρωπαϊκού σχεδίου δράσης σχετικά με τη βιολογική παραγωγή.
Ιανουάριος 2004	Η Επιτροπή συνεδριάζει για την κατάρτιση ευρωπαϊκού σχεδίου δράσης σχετικά με τη βιολογική παραγωγή.
Φεβρουάριος 2004	Η Επιτροπή ξεκινά διαβουλεύσεις μέσω internet για την κατάρτιση ευρωπαϊκού σχεδίου δράσης σχετικά με τη βιολογική παραγωγή.
Ιούνιος 2004	Η Επιτροπή εκδίδει το ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τη βιολογική γεωργία και τα βιολογικά τρόφιμα.

Από τα πρώτα χρόνια μέχρι και σήμερα, η ενεργή συμβολή της IFOAM ήταν αδιάκοπη. Η Ευρωπαϊκή Αντιπροσωπεία της IFOAM έδωσε τη σκυτάλη στην Ομάδα Εργασίας IFOAM EU εξασφαλίζοντας την αντιπροσώπευση κάθε κράτους μέλους (και μέλους της ΕΖΕΣ). Η εξέλιξη της Ομάδας Εργασίας IFOAM EU είναι το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM με τις περιφερειακές ομάδες του, η δημοκρατική δομή του οποίου επισημοποιήθηκε το 2000. Οι ομάδες αυτές συναντιούνται σε τακτικές, επίσημες συνελεύσεις με την Επιτροπή κάθε χρόνο από τις αρχές της δεκαετίας του 90, προκειμένου να εκτιμήσουν την πρόοδο που σημειώνεται στα πλαίσια του Κανονισμού και να συζητήσουν τρέχοντα θέματα. Επιπλέον, λαμβάνουν χώρα και αρκετές ανεπίσημες συναντήσεις, πολλές από αυτές με την παρουσία διάφορων Επιτρόπων.

Πάντοτε όμως, το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM προσπαθεί να καταλήξει σε επίτευξη συναινετικών αποφάσεων τις οποίες θα παρουσιάσει στις αρμόδιες αρχές, μια διαδικασία η οποία τις περισσότερες φορές είναι πολύπλοκη, με λεπτές ισορροπίες. Με μέσο όρο τρεις τροποποιητικούς κανονισμούς ετησίως, η διαδικασία γίνεται και ιδιαίτερα χρονοβόρα. Ορισμένοι από αυτούς τους τροποποιητικούς κανονισμούς ήταν από μόνοι τους σημεία-σταθμοί, με σημαντικότερο αυτόν του 1999 που καθόρισε τις απαιτήσεις για τη βιολογική κτηνοτροφία και τα προϊόντα της.

Μέχρι το 2000, είχε γίνει πια φανερό ότι η βιολογική γεωργία χρειαζόταν κάτι περισσότερο από τον Κανονισμό 2092/91 και την αποσπασματική στήριξη μέσω των διατάξεων αγροτικής ανάπτυξης προκειμένου να αξιοποιηθεί το τεράστιο δυναμικό της. Ορισμένες χώρες είχαν παρουσιάσει με επιτυχία σχέδια δράσης για την ανάπτυξη και την επέκταση της βιολογικής γεωργίας. Το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM διατύπωνε την ίδια ανάγκη σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τελικά, με πρωτοβουλία της Προεδρίας της Δανίας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε από την Επιτροπή την κατάρτιση σχεδίου δράσης για τη βιολογική παραγωγή. Η δημοσίευση αυτού του σχεδίου δράσης έγινε τον Ιούνιο του 2004. Οκτώ από τις 21 δράσεις αφορούσαν αλληλαγές στον Κανονισμό. Καμία από αυτές δεν έκανε λόγο για ριζική αντικατάσταση αλλά αποτέλεσαν το πρώτο βήμα για την αναθεώρηση του Κανονισμού (ΕΟΚ) 2092/91.

β. Οι πολιτικές εξελίξεις που οδήγησαν στην αναθεώρηση (2004 - 2008)

Η διαδικασία αναθεώρησης του κανονισμού για τη βιολογική γεωργία (ΕΟΚ) 2092/91 διήρκεσε σχεδόν τρία χρόνια μετά τη δημοσίευση από την Επιτροπή της σχετικής πρότασής της το Δεκέμβριο του 2005. Και αν λάβουμε ως σημείο αφετηρίας το σχέδιο δράσης της Επιτροπής για τα βιολογικά τρόφιμα και τη βιολογική γεωργία που δημοσιεύτηκε το 2004, τότε η διαδικασία διήρκεσε παραπάνω από τέσσερα χρόνια. Επιπλέον, οι λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής για τους νέους τομείς υδατοκαλλιέργειας και οινοποίησης βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της οριστικοποίησης το οποίο αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα στο 2009.

Η Επιτροπή πρότεινε το νέο κανονισμό σε δύο διαφορετικά νομοθετικά μέρη και βήματα:

- α) Έναν κανονισμό-πλαίσιο (Κανονισμός ΕΚ 834/2007 του Συμβουλίου ο οποίος εγκρίθηκε τον Ιούλιο του 2007 από το Συμβούλιο) και

- β) συνοδευτικούς κανόνες εφαρμογής (Κανονισμός ΕΚ 889/2008 της Επιτροπής ο οποίος υιοθετήθηκε τον Ιούλιο του 2008 από τη Μόνιμη Επιτροπή για τη Βιολογική Γεωργία (ΜΕΒΓ)) για τους παραγωγούς.

Η πρόταση της Επιτροπής για τον Κανονισμό του Συμβουλίου

Μετά τη δημοσίευση του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για τα Βιολογικά Τρόφιμα και τη Βιολογική Γεωργία τον Ιούνιο του 2004, το Συμβούλιο ζήτησε από την Επιτροπή να ετοιμάσει μια λεπτομερή πρόταση μέχρι τα τέλη του 2005. Η Επιτροπή έστειλε το Σεπτέμβριο του 2005 στα κράτη μέλη και τους εμπλεκόμενους φορείς ένα γενικό προσχέδιο ζητώντας τα σχόλιά τους εντός τριών εβδομάδων. Αν και το διάστημα των τριών εβδομάδων κρίθηκε ιδιαίτερα μικρό για ένα τέτοιο εγχείρημα και προκάλεσε έντονη κριτική από τα κράτη μέλη και τους φορείς, η Επιτροπή τήρησε πιστά το χρονοδιάγραμμα που είχε θέσει και δημοσίευσε την πρότασή της σχετικά με τον "ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ της ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων" στις 21 Δεκεμβρίου 2005.

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και Ευρωκοινοβούλιο

Μετά τη δημοσίευση της πρότασής της, η Επιτροπή τη διαβίβασε επισήμως στο Συμβούλιο και στο Κοινοβούλιο. Ενώ το Κοινοβούλιο έχει μόνο συμβουλευτικό ρόλο για θέματα αγροτικής πολιτικής και κανένα δικαίωμα συναπόφασης, το Συμβούλιο (απαρτιζόμενο από τους πρωθυπουργούς των κρατών-μελών) είναι υποχρεωμένο να ψηφίσει την πρόταση ή κάποια συμβιβαστική τροπολογία με ειδική πλειοψηφία. Καθώς η Επιτροπή πρέπει να συμφωνήσει για οποιαδήποτε αλληλαγή στην πρόταση που έχει υποβάλει (ή να την απορρίψει ομόφωνα), είναι σαφές ότι παραμένει ένας σημαντικός παράγοντας σε όλες τις διαπραγματεύσεις.

Η διαδικασία λήψης της απόφασης για το νέο κανονισμό ήταν χρονοβόρα και συχνά διακυβεύτηκε καθώς αρκετά κράτη-μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM και άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς άσκησαν έντονη κριτική στην πρόταση της Επιτροπής. Κύριος άξονας της κριτικής ήταν η ελλιπή συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων. Αρχικά είχε προβλεφθεί ότι το Συμβούλιο θα ψήφιζε τον Κανονισμό επί Αυστριακής Προεδρίας (Ιανουάριος - Ιούνιος 2006), δηλαδή μέσα σε μόλις έξι μήνες. Ωστόσο, αυτό στάθηκε αδύνατο και τελικά η διαδικασία διήρκεσε δεκαοκτώ μήνες. Όλο αυτό το διάστημα, το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM έδωσε σκληρές μάχες ώστε να συμπεριληφθούν στην πρόταση για το νέο κανονισμό οι τροποποιήσεις που επιδίωκαν οι φορείς του κλάδου.

Με στόχο την επίτευξη συμφωνίας, η Αυστριακή Προεδρία κατέληξε σε δύο συμβιβαστικές προσεγγίσεις, τον Απρίλιο και τον Ιούνιο του 2006. Υπό την πίεση της έντονης κριτικής και προκειμένου να διευκολυνθεί η διαδικασία λήψης απόφασης, η Επιτροπή παρουσίασε τον Ιούνιο του 2006 ένα συνοπτικό σχέδιο για τη μετατροπή των παραρτημάτων του Κανονισμού 2092/91 σε κανόνες εφαρμογής.

Η Φινλανδική Προεδρία (Ιούλιος - Δεκέμβριος 2006) παρουσίασε μια τρίτη συμβιβαστική λύση τον Οκτώβριο του 2006 και ανακήρυξε το τέλος των συζητήσεων επί τεχνικών θεμάτων. Διαβίβασε το φάκελο στο πολιτικό σκέλος (Ειδική Επιτροπή Γεωργίας & Ευρωπαϊκό Συμβούλιο) με στόχο να ολοκληρωθούν οι διαβουλεύσεις μέχρι το

Ημερομηνία	Πολιτικές εξελίξεις στα θεσμικά όργανα της ΕΕ
Ιούνιος 2004	Η Επιτροπή εκδίδει το ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τη βιολογική γεωργία και τα βιολογικά τρόφιμα.
Οκτώβριος 2004	Το Συμβούλιο ζητά από την Επιτροπή να παρουσιάσει λεπτομερή πρόταση για την αναθεώρηση.
Σεπτέμβριος 2005	Η Επιτροπή διαβιβάζει το έγγραφο εργασίας για την αναθεώρηση στα κράτη μέλη και τους ενδιαφερόμενους φορείς ζητώντας τα σχόλια τους εντός τριών εβδομάδων.
21.12.2005	Η Επιτροπή δημοσιεύει την πρότασή της για την αναθεώρηση του Κανονισμού του Συμβουλίου
Ιανουάριος – Ιούνιος 2006	Η ομάδα εργασίας του Συμβουλίου συζητά την πρόταση της Επιτροπής για την αναθεώρηση και συντάσσει δύο συμβιβαστικά έγγραφα στα πλαίσια της Αυστριακής Προεδρίας.
08.06.2006	Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο παρουσιάζει το έγγραφο εργασίας στην οικεία επιτροπή γεωργίας.
16.06.2006	Η Επιτροπή παρουσιάζει συνοπτικό σχέδιο για τη μετατροπή των παραρτημάτων του 2092/91 σε νέους κανόνες εφαρμογής.
1 Ιουλίου 2006 – 31 Δεκεμβρίου 2006	Η Φινλανδική Προεδρία παίρνει τη σκυτάλη από την Αυστριακή Προεδρία – έντονες διαβουλεύσεις στην ομάδα εργασίας του Συμβουλίου και στην Ειδική Επιτροπή Γεωργίας καταλήγουν σε νέες συμβιβαστικές λύσεις.
21.12.2006	Το Συμβούλιο αποφασίζει για τη "γενική προσέγγιση" του νέου κανονισμού που θα διέπει τη βιολογική παραγωγή και εγκρίνει τον κανονισμό για τις εισαγωγές.
Μάιος 2007	Το Κοινοβούλιο ψηφίζει την έκθεσή του σχετικά με την αναθεώρηση του κανονισμού για τη βιολογική παραγωγή.
28 Ιουνίου 2007	Το Συμβούλιο εκδίδει το νέο Κανονισμό (ΕΚ) 834/2007 για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων (ο οποίος δημοσιεύεται στην επίσημη εφημερίδα της ΕΕ στις 20 Ιουλίου 2007).
Ιούλιος 2007	Η Επιτροπή ξεκινά τις εργασίες για τους λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής.
Σεπτέμβριος 2007	Η Επιτροπή ξεκινά διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς για τις τεχνικές πτυχές των κανόνων εφαρμογής με προθεσμία έξι εβδομάδων.
Ιανουάριος 2008	Η Επιτροπή εκδίδει έγγραφο εργασίας για τους γενικούς κανόνες εφαρμογής και τις εισαγωγές.
Φεβρουάριος/ Μάρτιος 2008	Η Επιτροπή συγκεντρώνει τα σχόλια των κρατών-μελών και των ενδιαφερόμενων φορέων για τους κανόνες εφαρμογής.
25 Μαρτίου 2008/ 10 Απριλίου 2008	Η Επιτροπή παρουσιάζει στα κράτη-μέλη πρόταση για τις εισαγωγές/γενική πρόταση για τους κανόνες εφαρμογής με σκοπό τη συζήτησή της στη Μόνιμη Επιτροπή Βιολογικής Γεωργίας (ΜΕΒΓ).
18.09.2008	Οι γενικοί κανόνες εφαρμογής (ΕΚ) αριθ. 889/2008 δημοσιεύονται στην επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφού εγκρίθηκαν από τη Μόνιμη Επιτροπή Βιολογικής Γεωργίας τον Ιούλιο.
29 Σεπτεμβρίου 2008	Εκδίδεται ο Κανονισμός 967/2008 του Συμβουλίου, για τροποποίηση του Κανονισμού 834/2007 με τον οποίο αναβάλλεται η υποχρεωτική χρήση του λογοτύπου της ΕΕ.

Ημερομηνία	Πολιτικές εξελίξεις στα θεσμικά όργανα της ΕΕ
Δεκέμβριος 2008	Εκδίδεται ο Κανονισμός 1254/2008 της Επιτροπής, για την τροποποίηση του Κανονισμού 889/2008, ο οποίος επιτρέπει τη χρήση σε ποσοστό 100% ζωοτροφών σε μετατροπή που προέρχονται από μονάδα που ανήκει στην ίδια εκμετάλλευση, τη διακοσμητική βαφή των αυγών που διατίθενται στην αγορά συγκεκριμένη χρονική περίοδο και θέτει πρότυπα για τη μαγιά.
12.12.2008	Εκδίδεται ο Κανονισμός 1235/2008 της Επιτροπής με τον οποίο θεσπίζονται στα πλαίσια του Κανονισμού 834/2007 οι κανόνες εφαρμογής για τις εισαγωγές από τρίτες χώρες
Νοέμβριος 2007 - Ιανουάριος 2009	Υδατοκαθλιέργεια: Η Επιτροπή οργάνωσε συναντήσεις εμπειρογνομόνων και υπέβαλε τέσσερα έγγραφα εργασίας στα οποία αποτυπώνονται οι κανόνες εφαρμογής για την υδατοκαθλιέργεια. Αναμένεται να οριστικοποιηθούν μέσα στο 2009.
Δεκέμβριος 2008/ 2009	Παρουσίαση στη Μόνιμη Επιτροπή Βιολογικής Γεωργίας των πρώτων αποτελεσμάτων του ερευνητικού προγράμματος ORWINE με στόχο τη θέσπιση των κανόνων εφαρμογής για τη βιολογική οινοποίηση. Η επεξεργασία των κανόνων θα γίνει μέσα στο 2009.
01.01.2009	Τίθεται σε ισχύ ο Κανονισμός 834/2007, μαζί με τους κανόνες εφαρμογής, τους κανονισμούς 889/2008 και 1235/2009.

τέλους του έτους. Με πρωτοβουλία της Γαλλίας και της Γερμανίας, το συμβιβαστικό κείμενο τροποποιήθηκε περαιτέρω καταλήγοντας σε μια νέα πρόταση το Νοέμβριο του ίδιου έτους. Στο τελικό κείμενο είχαν διαγραφεί τα άρθρα που αφορούσαν τους περιορισμούς για τα ιδιωτικά πρότυπα, εξακολουθούσε όμως να περιλαμβάνει αναφορές στο υποχρεωτικό λογότυπο της ΕΕ. Στις 19 Δεκεμβρίου, το Συμβούλιο κατέληξε σε πολιτική συμφωνία (γενική προσέγγιση) αλλά δεν κατάφερε να εγκρίνει το κείμενο γιατί εκκρεμούσε η γνωμοδότηση του Κοινοβουλίου.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο παρακωλύοντας τις πολιτικές εξελίξεις με την καθυστέρηση έκδοσης της γνωμοδότησής του. Αν και το Κοινοβούλιο δεν έχει δικαίωμα συναπόφασης, η Επιτροπή τυπικά δεν μπορεί να αποφασίσει για την πρόταση χωρίς να δημοσιευτεί επισήμως η έκθεση του Κοινοβουλίου. Το Κοινοβούλιο επιχείρησε να κάνει το νέο κανονισμό για τη βιολογική παραγωγή αντικείμενο συναπόφασης, διευρύνοντας έτσι τις αρμοδιότητές του, αλλά στο τέλος υποχώρησε και υπέβαλε την έκθεσή του (με εισηγήτρια την Marie-Hélène Aubert, του κόμματος των Πράσινων) το Μάιο του 2007.

Το Συμβούλιο ενέκρινε τελικά το νέο κανονισμό για τη βιολογική παραγωγή στις 28 Ιουνίου 2007. Η τελική έκδοση ήταν αποτέλεσμα αρκετών τροποποιήσεων που μεσοδήβησαν στο μεταξύ.

Θέσπιση των κανόνων εφαρμογής

Μετά την έγκριση του νέου Κανονισμού (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου, η Επιτροπή ξεκίνησε να δουλεύει τους κανόνες εφαρμογής ώστε να τεθούν οι λεπτομερείς απαιτήσεις για τις βιολογικές εκμεταλλεύσεις, τους εισαγωγείς, τον έλεγχο και την πιστοποίηση. Λόγω της έντονης κριτικής που είχε ασκηθεί από τους φορείς του κλάδου για την ελληνική συμμετοχή τους στη διαμόρφωση του κανο-

νισμού-πλαισίου, η Επιτροπή αυτή τη φορά κατέβαλε μεγαλύτερη προσπάθεια προς αυτό το σκοπό. Το Σεπτέμβριο του 2007, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε ένα γύρο διαβουλεύσεων με τους ενδιαφερόμενους φορείς και τα κράτη-μέλη διανέμοντας έναν πίνακα συγκριτικής ανάλυσης και ένα ερωτηματολόγιο.

Η Επιτροπή παρουσίασε το πρώτο έγγραφο εργασίας για τους κανόνες εφαρμογής τον Ιανουάριο του 2008. Στη συνέχεια ακολούθησαν οι επίσημες προτάσεις της για τους κανόνες εφαρμογής το Μάρτιο του 2008. Οι προτάσεις αυτές συζητήθηκαν και τροποποιήθηκαν σε διάφορες συνεδριάσεις της Μόνιμης Επιτροπής Βιολογικής Γεωργίας (ο κανονισμός του Συμβουλίου ήταν περισσότερο θεωρητικός ενώ οι κανόνες εφαρμογής απαιτούσαν μια πιο πρακτική προσέγγιση). Πρόθεση της Επιτροπής ήταν να μεταγραφούν λίγο ή πολύ ατόφια τα σχετικά άρθρα του Κανονισμού 2092/91 στους νέους κανόνες εφαρμογής.

Ωστόσο, υπάρχουν αρκετά θέματα που ερμηνεύονται διαφορετικά από χώρα σε χώρα (για παράδειγμα, ακόμη και όταν ένας κανόνας φαίνεται αρκετά σαφής, όπως το όριο των 170 Kg N/ha/έτος), και αυτά έπρεπε να αντιμετωπιστούν.

Τελικά, η ΜΕΒΓ ενέκρινε το κείμενο των κανόνων εφαρμογής στις 2 Ιουλίου 2008. Σύμφωνα με την εσωτερική διαδικασία έγκρισης της Επιτροπής, ο Κανονισμός 889/2008 δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 18 Σεπτεμβρίου 2008. Οι κανόνες εφαρμογής για τις εισαγωγές δημοσιεύτηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα το Δεκέμβριο του 2008.

Κανόνες εφαρμογής για νέους τομείς

Για τους κανόνες εφαρμογής σχετικά με νέους τομείς, έπρεπε να τηρηθεί διαφορετικό χρονοδιάγραμμα επειδή απαιτούνται ολοκληρωτικά καινούργιοι κανόνες (και δεν καλύπτονται από την προσαρμογή των παλαιών). Στη συνεδρίαση της ΜΕΒΓ το Νοέμβριο του 2008 εγκρίθηκαν οι νέοι κανόνες παραγωγής για τη βιολογική μαγιά.

Στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας, τα νηία ανέλαβε η Γενική Διεύθυνση Ναυτιλιακών Υποθέσεων και Αλιείας (DG MARE) και όχι η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης. Διοργανώθηκαν τρεις συναντήσεις εμπειρογνομώνων μεταξύ 2007 και 2008 στις οποίες συμμετείχαν φορείς του κλάδου και εμπειρογνώμονες του Ευρωπαϊκού Τμήματος της IFOAM. Μετά την τελευταία συνάντηση, στις 28-29 Μαΐου, η Επιτροπή διαβίβασε στα κράτη-μέλη την πρώτη λεπτομερή πρότασή της (έγγραφο εργασίας). Στις αρχές του Δεκέμβρη του ίδιου έτους, υποβλήθηκε η τρίτη αναθεώρηση του εγγράφου και η απόφαση για τους κανόνες εφαρμογής για την υδατοκαλλιέργεια αναμένεται μέχρι το καλοκαίρι του 2009.

Όσον αφορά τους κανόνες για τη βιολογική οινοποίηση, η Επιτροπή αναμένει τα αποτελέσματα του χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ ερευνητικού προγράμματος ORWINE, οι συστάσεις του οποίου πρέπει να υποβληθούν την άνοιξη του 2009. Αναμένεται ότι η Επιτροπή θα προχωρήσει στη θέσπιση των κανόνων για την οινοποίηση λίγο αργότερα, μέσα στο 2009.

Νέο λογότυπο για τα βιολογικά προϊόντα και αναβολή των κανόνων επισήμανσης

Αιτία για την αναβολή της υποχρεωτικής χρήσης του λογότυπου της ΕΕ στα βιολογικά προϊόντα από την Επιτροπή στάθηκαν τα προβλή-

ματα που δημιουργήθηκαν με το σχέδιο του νέου και υποχρεωτικού λογότυπου. Με τροποποίηση του κανονισμού 834/2007 το Σεπτέμβριο του 2008, η υποχρεωτική χρήση του λογότυπου της ΕΕ (αλλά και οι άλλες απαιτήσεις για την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων) αναβλήθηκε για την 1η Ιουλίου 2010.

Απαντώντας στην κριτική για το τρέχον εθελοντικό λογότυπο της ΕΕ, η Επίτροπος για τη Γεωργία Fischer Boel ανακοίνωσε στη Διεθνή Έκθεση Βιολογικών Προϊόντων Biofach 2007 ότι η Επιτροπή θα σχεδιάσει ένα νέο, καλύτερο λογότυπο για τα βιολογικά προϊόντα. Πράγματι, μέχρι το τέλος του 2007, ένα νέο λογότυπο για τη βιολογική παραγωγή υποβλήθηκε στη ΜΕΒΓ, το οποίο και εγκρίθηκε. Όμως σύντομα διαπιστώθηκε ότι το λογότυπο είναι παρόμοιο με αυτό που χρησιμοποιεί η Γερμανική αλυσίδα εκπαιδευτικών σούπερ μάρκετ ALDI για τα βιολογικά προϊόντα της δικής της επωνυμίας. Δημιουργήθηκαν προβλήματα λόγω δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και η Επιτροπή αναγκάστηκε να το αποσύρει και να προκηρύξει νέο διαγωνισμό. Εξαιτίας αυτής της καθυστέρησης, η Επιτροπή αποφάσισε την αναβολή της υποχρεωτικής χρήσης του λογότυπου, όπως παραπάνω.

Η συμβολή των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ ερευνητικών προγραμμάτων

Την περίοδο μεταξύ 2003 και 2009, διεξάχθηκαν τέσσερα ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα, τα οποία αφορούσαν άμεσα ή έμμεσα τη διαδικασία αναθεώρησης που θα οδηγούσε στο νέο κανονισμό και τα οποία προσέφεραν σημαντικά στοιχεία για τη διατύπωσή του. Όλα αυτά τα προγράμματα χρηματοδοτήθηκαν από την Επιτροπή ενώ το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM είχε ενεργή συμμετοχή σε αυτά είτε ως εταίρος είτε ως φορέας:

- EEC 2092/91 REVISION - "Έρευνα με στόχο την υποστήριξη της αναθεώρησης του Κανονισμού της ΕΕ για τη βιολογική γεωργία" (2004-2007) (www.organic-revision.org)
- ORGAP "Σχέδιο Δράσης για τη Βιολογική Γεωργία" (2006-2008) (www.orgap.org)
- ORWINE - "Βιολογική αμπελοκαλλιέργεια και οινοποίηση" (2007 - 2009) (www.orwine.org)
- ORGIN - "Αξιολόγηση των βιολογικών εισροών" (2003-2006) (www.organicinputs.org)

Το πρόγραμμα EEC 2092/91 REVISION ήταν άμεσα συνδεδεμένο με τη διαδικασία αναθεώρησης. Πρότεινε τρόπους ενσωμάτωσης ηθικών αξιών στις νέες αρχές του Κανονισμού (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου, ανέπτυξε μια βάση δεδομένων για τη σύγκριση του προηγούμενου κανονισμού με τα εθνικά κρατικά και ιδιωτικά πρότυπα και υπέβαλε προτάσεις για τη μείωση των συμβατικών εισροών (σπόροι/ζωοτροφές). Ωστόσο, η διαδικασία αναθεώρησης είχε ήδη ξεκινήσει από το 2005 και επομένως τα αποτελέσματα της έρευνας μόνο εν μέρει μπορούσαν να συνεισφέρουν, γεγονός που σηματοδοτεί ένα γενικότερο πρόβλημα συντονισμού των πρακτικών άσκησης πολιτικής με την έρευνα στους αντίστοιχους τομείς.

Το πρόγραμμα ORGIN συνέβαλε στη διαδικασία αναθεώρησης δημιουργώντας κριτήρια για την αξιολόγηση των νέων εισροών της παραγωγής (λιπάσματα, βελτιωτικά εδάφους, φυτοφάρμακα) που θα επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στη βιολογική γεωργία.

Αντίθετα, η Επιτροπή και οι ενδιαφερόμενοι φορείς θα είναι σε θέση να αξιοποιήσουν στο μέγιστο τα αποτελέσματα του προγράμματος

ORWINE αφού η Επιτροπή αποφάσισε την αναβολή της θέσπισης των κανόνων εφαρμογής για την οινοποίηση προκειμένου να ολοκληρωθεί η έρευνα στον τομέα αυτό. Το πρόγραμμα φιλοδοξεί να παρέχει το επιστημονικό υπόβαθρο για την ανάπτυξη του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ και έναν κώδικα καλύτερων πρακτικών για τη βιολογική οινοποίηση και την επισήμανση των προϊόντων (βλ. επίσης το άρθρο σχετικά με τους νέους κανόνες για την οινοποίηση).

Το πρόγραμμα ORGAP στόχο είχε τη δημιουργία κριτηρίων αξιολόγησης του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για τη Βιολογική Γεωργία. Αν και το πρόγραμμα δεν εστιάζονταν άμεσα στη διαδικασία αναθεώρησης, συνέβαλε στο να γίνει συνειδητή η αναγκαιότητα της ευρύτερης συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών στη διαδικασία αναθεώρησης. Οι κύριες προτάσεις στις οποίες κατέληξε συγκεντρώθηκαν σε ένα εγχειρίδιο για την ανάπτυξη και την αξιολόγηση των σχεδίων δράσης για τη βιολογική παραγωγή.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Τμήματος της IFOAM

Με την αρμοδιότητά του ως κύριος εκπρόσωπος του κλάδου της βιολογικής παραγωγής, το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM παρακολούθησε τη διαδικασία αναθεώρησης με μεγάλο ενδιαφέρον και υπέβαλε πολυάριθμα σχόλια στα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Συγκλήθηκαν αρκετές συνεδριάσεις σε ανώτατο επίπεδο με την Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, ενώ έγιναν διάφορες συζητήσεις με την Επίτροπο Γεωργίας Marian Fischer Boel και τον Υπουργό Γεωργίας της Φινλανδίας (που είχε την Προεδρία του Συμβουλίου).

Η απάντηση που έδωσε το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM στην πρόταση της Επιτροπής δημοσιεύτηκε το Φεβρουάριο του 2006 και αποτέλεσε την αρχή μιας σειράς σχολίων για τη διαδικασία αναθεώρησης. Το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM οργάνωσε μια συνεδρίαση με θέμα το νέο κανονισμό σε συνεργασία με την Marie-Hélène Aubert, εκπρόσωπο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το Μάρτιο του 2006. Συμπεριέλαβε επίσης τη συζήτηση του νέου κανονισμού στην ατζέντα του Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Βιολογικής Γεωργίας που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες. Με την ενεργή του συμμετοχή, κατάφερε να διασφαλίσει ουσιαστικές βελτιώσεις σε σύγκριση με την πρόταση της Επιτροπής το 2005 (βλ. επίσης τη γενική ανάλυση στο επόμενο κεφάλαιο).

Επιπλέον, με το φάκελο αυτό, αλλιά και με τις ενημερωτικές σελίδες για την αναθεώρηση (στον ιστότοπο του IFOAM EU) και με συνοδικά τρεις έκτακτες εκδόσεις του ενημερωτικού του δελτίου, το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM δεν έπαψε να φροντίζει για την πληροφόρηση του κλάδου.

Ωστόσο, ακόμη δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι κανόνες εφαρμογής στους τομείς οινοποίησης και υδατοκαθλιέργειας, και, φυσικά, μετά την εφαρμογή του νέου κανονισμού, σύντομα θα διαφανούν στην πράξη οι ευκαιρίες για εισήγηση περαιτέρω βελτιώσεων. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM θα συνεχίσει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να εξασφαλίσει τις απαραίτητες συνθήκες για την ευημερία του τομέα της βιολογικής παραγωγής.

Let's monitor it!

Bundesverband
Naturkost Naturwaren
Herstellung und Handel e.V.

- ❖ 28 organic trade companies from Germany, Austria, Spain, France and Switzerland started an additional cross-company quality assurance system with its main focus on pesticide residue analysis in 2003
- ❖ The first and so far only system where companies exchange pesticide residue data without anonymizing results
- ❖ coordinated and risk orientated sampling
- ❖ if a residue is detected we try and cooperate with the competent certification body in order to investigate the origin of the contamination and to find a strategy to improve the process of production in the future

BNN-Monitoring of Fruit and Vegetables for Organic Traders

For further information visit

www.bnn-monitoring.de

or contact Kirsten Arp
arp@n-bnn.de

© newphobiaservice
shutterstock

2 | ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

2.1 Το νέο νομοθετικό πλαίσιο για τη βιολογική γεωργία

[Maria Fladl, Jean-Francois Hulot,
Τμήμα Βιολογικής Γεωργίας της Διεύθυνσης Γεωργίας
& Αγροτικής Ανάπτυξης]

Το μεγαλύτερο μέρος της αναθεώρησης του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ για τη βιολογική γεωργία έχει ολοκληρωθεί. Η συμφωνία που επιτεύχθηκε από το Συμβούλιο το 2007 οδήγησε στη δημοσίευση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007¹ στην Επίσημη Εφημερίδα στις 20 Ιουλίου 2007. Από τότε, έχει συμπληρωθεί με δύο εκδόσεις κανόνων εφαρμογής το 2008:

- Τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 889/2008² της Επιτροπής σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής για τη φυτική παραγωγή, τη ζωική παραγωγή και τα μεταποιημένα προϊόντα συμπεριλαμβανομένης της μαγιάς, καθώς και για την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων, και
- τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1235/2008³ σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων για τις εισαγωγές.

Αυτοί οι νέοι Κανονισμοί αντικαθιστούν τους προηγούμενους κανόνες που συλλογικά αναφέρονται ως Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91⁴ από τον Ιανουάριο του 2009 και εφεξής.

Υπό το πρίσμα της αναθεώρησης

Το ζήτημα της αναθεώρησης τέθηκε από το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης για τη Βιολογική Γεωργία το 2004, όταν οι Υπουργοί Γεωργίας της ΕΕ συμφώνησαν συγκεκριμένες δράσεις που στόχευαν στην απλοποίηση και τη βελτίωση της υπάρχουσας νομοθεσίας για τη βιολογική γεωργία. Από το 1991, οπότε και θεσπίστηκαν οι πρώτοι εναρμονισμένοι κανόνες της ΕΕ, ο τομέας της βιολογικής παραγωγής γνώρισε ραγδαία ανάπτυξη. Η τάση της αγοράς ενθάρρυνε τους αγρότες να στραφούν στη βιολογική παραγωγή και όσους ήδη ασχολούνταν με τη βιολογική παραγωγή να βελτιώσουν τις τεχνικές παραγωγής των προϊόντων τους. Νέες εξελίξεις και η πρόοδος της τεχνολογίας έκαναν έντονη την ανάγκη για τροποποιήσεις στο νομικό πλαίσιο και τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας. Ταυτόχρονα, η συνολική πολιτική της ΕΕ είχε ως βασικό άξονα την απλοποίηση σε όλο το φάσμα της κοινοτικής νομοθεσίας – ένας ακόμη λόγος για την απλοποίηση της νομοθεσίας που διέπει τη βιολογική γεωργία – της οποίας η δομή διέφερε σημαντικά από την υπόλοιπη κοινοτική νομοθεσία, με ένα συνονθύλευμα αρμοδιοτήτων του Συμβουλίου και της Επιτροπής στον ίδιο Κανονισμό.

Τι άλλαξε με την αναθεώρηση στη βιολογική παραγωγή, την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων;

- Οι βελτιώσεις και οι καινοτομίες με δυο λόγια: Πιο ξεκάθαρη δομή και απλούστερη διατύπωση.
- Για πρώτη φορά διατυπώνονται οι στόχοι και οι βασικές αρχές.
- Δεν υπάρχουν σημαντικές αλλαγές στους κανόνες που αφορούν την παραγωγή.
- Υιοθετείται μια προσέγγιση ελέγχου βάσει ανάλυσης κινδύνων αν και παραμένει ο υποχρεωτικός ετήσιος επιτόπου έλεγχος.
- Το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού διευρύνεται: έχουν ήδη διατυπωθεί τα πρότυπα για τη βιολογική μαγιά.
- Σαφέστεροι κανόνες επισήμανσης θα τεθούν σε ισχύ από την 1η Ιουλίου 2010.
- Επιτεύχθηκε ο εξορθολογισμός του καθεστώτος των εισαγωγών.

Η νέα δομή ακολουθεί τη γενικότερη δομή της κοινοτικής νομοθεσίας με τον καθορισμό σαφών αρμοδιοτήτων: Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου θίγει κυρίως θέματα που απαιτούν ιδιαίτερο χειρισμό και διατυπώνει τις θεμελιώδεις αρχές ενώ τυχόν αλλαγές είναι εφικτές μόνο με απόφαση του Συμβουλίου. Αυτό ισχύει για τον εννοιολογικό προσανατολισμό του τομέα της βιολογικής γεωργίας με τη διατύπωση των στόχων και των βασικών αρχών, των γενικών κανόνων που διέπουν την παραγωγή και των βασικών κανόνων ελέγχου και επισήμανσης. Οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων του Συμβουλίου απαιτούν συμφωνία σε επίπεδο υπουργών. Τη διαδικασία συντονίζει η Προεδρία του Συμβουλίου.

Οι λεπτομερείς κανόνες για τη βιολογική παραγωγή και τη μεταποίηση, οι κανόνες για την επισήμανση και τον έλεγχο, οι οποίοι μεταβάλλονται χρόνο με το χρόνο και απαιτούν συνεχείς τροποποιήσεις, διατυπώνονται στους δύο ξεχωριστούς κανονισμούς της Επιτροπής. Αυτό ισχύει επίσης και για τις λίστες των ουσιών και των προϊόντων που επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται στη βιολογική παραγωγή, και οι οποίες επίσης απαιτούν τακτική ενημέρωση και αναθεώρηση. Αλλαγές και τροποποιήσεις στον Κανονισμό της Επιτροπής γίνονται ευκολότερα χάρη στην απλούστερη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Ωστόσο, για τη λήψη απόφασης απαιτείται ειδική πλειοψηφία των κρατών-μελών, τα οποία εκπροσωπούνται σε επίπεδο ανώτερων αξιωματούχων, στην Κανονιστική επιτροπή ΜΕΒΓ (Μόνιμη Επιτροπή Βιολογικής Γεωργίας). Στη Μόνιμη Επιτροπή Βιολογικής Γεωργίας, στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι των εθνικών κυβερνήσεων και συγκαλείται αρκετές φορές το χρόνο στις Βρυξέλλες, την προεδρία έχει η Επιτροπή. Για την έγκριση κανονισμού ή την τροποποίηση των κανόνων εφαρμογής από την Επιτροπή, απαιτείται η θετική γνωμοδότηση της ΜΕΒΓ.

Η διατύπωση απλοποιήθηκε, όπου αυτό στάθηκε δυνατό. Ο παλαιός κανονισμός τροποποιούνταν συνεχώς τα τελευταία 17 χρόνια - με μέσο όρο 3 φορές το χρόνο - και παρόλο που γινόταν προσπάθεια να διατηρηθεί η συνεκτικότητα και η εύχρηστη δομή του κειμένου, αρκετές φορές κατέληγε σε επαναλήψεις και μακροσκελείς προτάσεις που δυσχέραιναν την ανάγνωση και την κατανόηση. Όπου στάθηκε δυνατό, στο νέο Κανονισμό οι προτάσεις είναι σύντομες και η διατύπωση σαφής, χωρίς περιττές επαναλήψεις, ενώ το κείμενο είναι δομημένο με Άρθρα, Τμήματα, Κεφάλαια και Τίτλους. Η Επιτροπή δεσμεύτηκε ώστε να μεταγραφούν οι κανόνες σχετικά με την παραγωγή, στο μεγαλύτερο μέρος τους, από τον παλαιό Κανονισμό χωρίς ουσιώδεις αλλαγές. Ωστόσο, έγιναν μερικές τροποποιήσεις στους κανόνες εφαρμογής όπου κρίθηκε απαραίτητο από τον Κανονισμό του Συμβουλίου ή όπου στάθηκε εφικτό να δοθούν εύλογες λύσεις σε υπάρχοντα προβλήματα. Για παράδειγμα:

- ▮ Δόθηκαν νέοι ορισμοί προκειμένου να επιτευχθεί η σαφήνεια σε νομικό επίπεδο: π.χ. εκμετάλλευση, μονάδα παραγωγής, κτηνιατρική αγωγή, ενώ προστέθηκαν ορισμένες νέες διατάξεις, όπως η απαγόρευση της υδροπονικής παραγωγής και η απαγόρευση της βιολογικής εκτροφής όταν ο επιχειρηματίας-κτηνοτρόφος δεν έχει ιδιόκτητες εκτάσεις και δεν διαχειρίζεται τη γεωργική γη ή/και δεν έχει συνάψει γραπτή συμφωνία συνεργασίας με άλλο επιχειρηματία.
- ▮ Βελτιώθηκαν οι περιορισμοί για την αποτροπή μεθόδων εντατικής εκτροφής με τη θέσπιση όρων για τη χρήση στελεχών πουλιερικών βραδείας ανάπτυξης ενώ θεσμοθετήθηκε και η διαφάνεια με την υποχρέωση να κοινοποιούνται τα κριτήρια ή οι κατάλογοι που χρησιμοποιούνται σε κάθε χώρα στα άλληλα κράτη μέλη και στην Επιτροπή.
- ▮ Αρκετές παρεκκλίσεις και εξαιρέσεις στους παλαιούς κανόνες εξετάστηκαν και μετατράπηκαν είτε σε μόνιμους κανόνες είτε σε ευέλικτους κανόνες στο κεφάλαιο σχετικά με τους έκτακτους κανόνες παραγωγής, γεγονός που επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους να δίνουν την άδειά τους κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες, όπως γεωγραφικούς ή διαρθρωτικούς περιορισμούς ή σε περιπτώσεις καταστροφών.

Ολόκληρος ο ελεγκτικός μηχανισμός της βιολογικής παραγωγής διέπεται από τον κανονισμό για τους επίσημους ελέγχους τροφίμων και ζωοτροφών (OFFC) και ο εποπτικός ρόλος των κρατών μελών ενισχύεται. Τώρα η διαπίστευση σύμφωνα με ένα από τα διεθνή πρότυπα πιστοποίησης EN 45011 ή ISO 65 είναι υποχρεωτική για όλους τους ελεγκτικούς φορείς στην ΕΕ. Η αρμοδιότητα αδειοδότησης για την υπό περιορισμούς χρήση συγκεκριμένων εισροών τώρα μεταφέρεται στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών. Επιπλέον, παρέχονται προτυποποιημένα μοντέλα για λόγους τεκμηρίωσης αληθιά και για τη δήλωση του πωλητή. Αυτά τα νέα στοιχεία στο σύστημα

ελέγχου αποτελούν ένα σημαντικό βήμα προς έναν πιο εναρμονισμένο ελεγκτικό μηχανισμό. Η νέα προσέγγιση του συστήματος ελέγχου βάσει ανάλυσης κινδύνων στα πλαίσια των επίσημων ελέγχων τροφίμων και ζωοτροφών επιτρέπει τη μείωση της συχνότητας του ελέγχου στους χαμηλού ρίσκου τομείς της παραγωγής ενώ αντίθετα επιβάλλει αυστηρότερους ελέγχους στους υψηλού ρίσκου παραγωγικούς τομείς. Ωστόσο, υπήρξε γενική συναίνεση ώστε να διατηρηθεί ο ετήσιος υποχρεωτικός επιτόπου φυσικός έλεγχος ο οποίος αποτελεί τον κεντρικό άξονα του ελέγχου από την παραγωγή έως την κατανάλωση, καλύπτοντας ολόκληρη την αλυσίδα της βιολογικής παραγωγής.

Οι διατάξεις για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων ενισχύθηκαν περαιτέρω, γεγονός που μεγιστοποιεί τα οφέλη για τον καταναλωτή. Σημαντικότερη βελτίωση για το σκοπό αυτό θεωρείται η υποχρεωτική εφαρμογή αναληψίας ή αναισθησίας για την κοπή των κεράτων ή παρόμοιες ενέργειες. Η πρόσδεση των βοοειδών θα επιτρέπεται μόνο κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες, για παράδειγμα όταν η βόσκηση είναι εγγυημένη την καλοκαιρινή περίοδο. Το τελικό στάδιο πάχυνσης των προβάτων και των χοίρων εντός κτηρίων απαγορεύεται.

Νέοι κανόνες επισήμανσης των προϊόντων από την 1^η Ιουλίου 2010: Ως βιολογικά θα επισημαίνονται τα προϊόντα των οποίων τα συστατικά προέρχονται από τη βιολογική γεωργία κατά ποσοστό τουλάχιστον 95%. Η χρήση του λογοτύπου της ΕΕ θα γίνει υποχρεωτική στα προσσκευασμένα προϊόντα από την 1^η Ιουλίου 2010, εφόσον θα έχει κατοχυρωθεί το νέο λογότυπο της ΕΕ για τα βιολογικά προϊόντα. Τα βιολογικά συστατικά μη βιολογικών προϊόντων μπορούν να επισημαίνονται ως βιολογικά, εφόσον στη συσκευασία του προϊόντος αναγράφεται ολόκληρη η λίστα των συστατικών. Θεσπίζονται επίσης ακόμη πιο λεπτομερείς κανόνες επισήμανσης, όπως η αναγραφή του κωδικού αριθμού και του τόπου προέλευσης, καθώς και σαφείς κανόνες για τον υπολογισμό του ποσοστού των βιολογικών συστατικών στη σύνθεση.

Εισαγωγές: Το σύστημα που ίσχυε μέχρι τώρα και με το οποίο αναγνωρίζονταν οι τρίτες χώρες που είχαν ισοδύναμες διατάξεις θα εξακολουθήσει να ισχύει. Ωστόσο, το σύστημα των αδειών εισαγωγής που χορηγούσαν τα κράτη μέλη για εισαγωγές από μη αναγνωρισμένες τρίτες χώρες θα αντικατασταθεί προοδευτικά από ένα νέο σύστημα ισοδυναμίας, σύμφωνα με το οποίο θα καταρτιστεί ένας κατάλογος με τους φορείς και τις αρχές ελέγχου σε αυτές τις τρίτες χώρες. Και στις δύο περιπτώσεις εισαγωγών υπό καθεστώς ισοδυναμίας, κάθε παρτίδα εισαγόμενων αγαθών θα συνοδεύεται από πιστοποιητικό εισαγωγής. Με τον Κανονισμό του Συμβουλίου, δημιουργείται επίσης ένα νέο σύστημα για τα εισαγόμενα προϊόντα που συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής νομοθεσί-

ας. Αυτά τα προϊόντα θα έχουν δικαίωμα ελεύθερης εισόδου στην ΕΕ – δηλ. δεν θα απαιτείται πιστοποιητικό εισαγωγής – εφόσον θα πιστοποιείται η πλήρης συμμόρφωσή τους με τα πρότυπα της ΕΕ από έναν αναγνωρισμένο φορέα ελέγχου που περιλαμβάνεται στον κατάλογο ο οποίος έχει καταρτιστεί για το σκοπό αυτό. Η ελεύθερη είσοδος είναι μια νέα δυνατότητα η οποία συμβαδίζει με τους κανονισμούς του Διεθνούς Οργανισμού Εμπορίου, WTO, και τις συναλληλακτικές αρχές. Τα επόμενα χρόνια, η Επιτροπή θα καταρτίσει το σχετικό κατάλογο των αναγνωρισμένων φορέων και αρχών ελέγχου για την πιστοποίηση της συμμόρφωσης και την αναγνώριση της ισοδυναμίας προϊόντων τρίτων χωρών. Σε γενικές γραμμές, ενισχύονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής όσον αφορά τη διαχείριση των εισαγωγών, τα Κράτη μέλη όμως καλούνται να συμμετέχουν πιο συστηματικά στη διαδικασία αξιολόγησης και απογραφής των ελεγκτικών φορέων και των τρίτων χωρών στους σχετικούς καταλόγους. Ο νέος Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1235/2008 της Επιτροπής θα συνοδεύεται από ένα καθοδηγητικό έγγραφο σχετικά με τις τεχνικές λεπτομέρειες για την εναρμονισμένη εφαρμογή του.

Μια σειρά μεταβατικών κανόνων, ιδιαίτερα για την επισήμανση και τη συσκευασία των βιολογικών προϊόντων αλλιά και για ορισμένες αλληλαγές στην παραγωγή και τη μεταποίηση και για το καθεστώς των εισαγωγών, θα εξασφαλίσουν την ομαλή εφαρμογή των νέων κανόνων.

Διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της βιολογικής παραγωγής

Οι κανόνες εφαρμογής περιλαμβάνουν νέους κανόνες παραγωγής για τη **βιολογική μαγιά και τα προϊόντα μαγιάς**. Οι κανόνες βασίζονται στην τεχνολογία μιας ad-hoc ομάδας από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες οι οποίοι γνωμοδότησαν για το αν η χρήση συγκεκριμένων ουσιών συμβαδίζει με τους νέους στόχους και τις αρχές της βιολογικής παραγωγής, όπως καθορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007.

Το επόμενο βήμα είναι η θέσπιση νέων κανόνων για τη βιολογική υδατοκαλλιέργεια και οινοποίηση. Πρόκειται για καινούργιους τομείς. Οι νέοι κανόνες αναμένεται να οριστικοποιηθούν ως τροποποιητικοί κανονισμοί του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 889/2008 της Επιτροπής μέσα στο 2009, κατόπιν γνωμοδότησης από την ΜΕΒΓ εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος. Ωστόσο, από νομική πλευρά δεν υπάρχει δεσμευτική προθεσμία.

Έχει παρόλα αυτά συνταχθεί ένα έγγραφο εργασίας για τους κανόνες **βιολογικής υδατοκαλλιέργειας** με βάση την προετοιμασία που έγινε το 2008 με τη βοήθεια των εμπειρογνομώνων του κλάδου. Το έγγραφο αυτό αποτελεί σήμερα αντικείμενο συζητήσεων με τα Κράτη μέλη στην Κανονιστική επιτροπή (ΜΕΒΓ). Μέχρι να θεσπι-

στούν οι κοινοτικοί κανόνες, θα ισχύουν κανόνες σε εθνικό ή ιδιωτικό επίπεδο.

Ο κλάδος της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας είναι ένας πολύ νέος κλάδος σε σχέση με τον κλάδο της βιολογικής γεωργίας, ο οποίος στηρίζεται σε καλά εδραιωμένες μεθόδους παραγωγής. Τα τελευταία χρόνια, αρκετοί κανόνες για τη βιολογική υδατοκαλλιέργεια δημιουργήθηκαν στα κράτη μέλη σε εθνικό και σε ιδιωτικό επίπεδο. Αυτοί οι κανόνες θα γίνουν η βάση για την ανάπτυξη των εναρμονισμένων κοινοτικών κανόνων. Με τη θέσπιση εναρμονισμένων κοινοτικών κανόνων θα καθιερωθεί ένα υψηλής ποιότητας κοινοτικό πρότυπο πλήρως συμβατό με τους στόχους και τις αρχές της βιολογικής παραγωγής.

Στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου, τα Κράτη μέλη συμφώνησαν επίσης να εργαστούν με σκοπό τη θέσπιση κοινοτικών κανόνων για τη **βιολογική οινοποίηση**. Ο παλιός κανονισμός δεν περιλάμβανε καμία μνεία για την οινοποίηση. Κατά συνέπεια, επιτρεπόταν μόνο η επισήμανση “κρασί από βιολογικά σταφύλια” και αυτό δεν θα αλλιάξει μέχρι να θεσπιστούν οι νέοι λεπτομερείς κανόνες για την οινοποίηση.

Το 2006 ξεκίνησε ένα ερευνητικό πρόγραμμα σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ σχετικά με το βιολογικό κρασί (με το όνομα ORWINE) με στόχο να συγκεντρωθεί η τεχνολογία που θα οδηγήσει στη διαμόρφωση των νέων κανόνων. Τα τελικά αποτελέσματα του προγράμματος αναμένονται το Μάρτιο του 2009. Θα χρησιμεύσουν για τη δημιουργία των νέων κανόνων σχετικά με το βιολογικό κρασί, οι οποίοι πρέπει επίσης να υπακούουν στις βασικές οινολογικές πρακτικές της Κοινής Οργάνωσης Αγοράς για το κρασί.

Τι δεν καλύπτει ακόμη το νέο νομοθετικό πλαίσιο: Στον Κανονισμό του Συμβουλίου δεν συμπεριλήφθηκαν κοινοτικοί κανόνες για τα εστιατόρια και άλλες επιχειρήσεις του κλάδου μαζικής εστίασης γιατί κάτι τέτοιο θεωρήθηκε ότι θα ήταν πρόωρο. Ωστόσο, κατέστη σαφές ότι τα Κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν κανόνες για τον κλάδο εφόσον το θεωρούν σκόπιμο και ότι το θέμα θα επανεξεταστεί μέχρι τα τέλη του 2011.

Καλλυντικά και κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για τη βιολογική παραγωγή. Μπορούν ωστόσο να διέπονται από κανόνες σε εθνικό επίπεδο.

Οδηγίες για τη σωστή ανάγνωση των νέων Κανονισμών

Σε γενικές γραμμές, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να διαβάσει και τους δύο Κανονισμούς του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Καταρχήν, στον Κανονισμό του Συμβουλίου διατυπώνονται οι γενικοί κανόνες και κατόπιν οι επιμέρους διατάξεις ορίζονται στους ονομαζόμενους κανόνες εφαρμογής στον Κανονισμό της Επιτροπής. Οι κανόνες

εφαρμογής βασίζονται πάντα στον Κανονισμό του Συμβουλίου και δεν επαναλαμβάνουν τις διατάξεις που έχουν ήδη διατυπωθεί στο κείμενο του Συμβουλίου. Ο Κανονισμός της Επιτροπής είναι ένα νομικό εργαλείο που παρέχει τεχνικές φύσης πληροφορίες (π.χ. σε κάθε ορνιθώνα δεν μπορεί να στεγάζονται περισσότερα από 4800 κοτόπουλα ...), ορίζει συγκεκριμένες συνθήκες (π.χ. τα ενήλικα θηλαστικά μη βιολογικής εκτροφής που μεταφέρονται σε μια εκμετάλλευση για το σκοπό της ανανέωσης του κοπαδιού δεν μπορεί να υπερβαίνουν το 10% ...), διατυπώνει συγκεκριμένες διατάξεις για τη συμπλήρωση των κανόνων του Συμβουλίου (π.χ. σύμφωνα με τους έκτακτους κανόνες παραγωγής σε περιπτώσεις καταστροφών,

τα Κράτη μέλη μπορούν να επιτρέψουν σε προσωρινή βάση την ανανέωση του κοπαδιού με ζώα/μέλισσες μη βιολογικής εκτροφής ή τη χρήση μη βιολογικών ζωοτροφών ...), παραθέτει καταλόγους με τις ουσίες που επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται σε συγκεκριμένα προϊόντα (Παράρτημα VIII – Πρόσθετα τροφίμων και βοηθητικά μέσα επεξεργασίας...) ή παρουσιάζει λεπτομέρειες για ένα συγκεκριμένο ζήτημα (π.χ. Παράρτημα XI για το κοινοτικό λογότυπο ...).

Παρακάτω ακολουθεί ένα ολοκληρωμένο παράδειγμα:

Διάταξη για το δείκτη πυκνότητας των ζώων που εκτρέφονται σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει τη βιολογική γεωργία:

Παραπομπή	Κείμενο	Σχόλια								
Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. Νο 834/2007 του Συμβουλίου, Άρθρο 14(1)(β) (iv)	Για τη ζωική παραγωγή, επιπλέον των γενικών κανόνων γεωργικής παραγωγής που καθορίζονται στο Άρθρο 11, ως προς τις κτηνοτροφικές πρακτικές και τις συνθήκες σταβλισμού, ο αριθμός των ζώων περιορίζεται με σκοπό την ελαχιστοποίηση της υπερβόσκησης, της κατασκαφής του εδάφους, της διάβρωσής του ή της ρύπανσης που προκαλείται από τα ζώα ή τη διασπορά του κόπρου τους.	Βασικοί κανόνες παραγωγής για τη ζωική εκτροφή όσον αφορά τις βιολογικές κτηνοτροφικές πρακτικές								
Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. Νο 889/2008 της Επιτροπής, Άρθρο 15 - Δείκτης πυκνότητας	1. Ο συνολικός δείκτης πυκνότητας των ζώων δεν πρέπει να υπερβαίνει το όριο των 170 χιλιόγραμμων αζώτου ετησίως ανά εκτάριο γεωργικής γης, όπως αναφέρεται στο Άρθρο 3(2). 2. Για τον καθορισμό του προαναφερόμενου ενδεδειγμένου δείκτη πυκνότητας των ζώων, η αρμόδια αρχή πρέπει να καθορίζει τις μονάδες ζώων που ισοδυναμούν με το προαναφερόμενο όριο, λαμβάνοντας ως κατευθυντήρια οδηγία τους αριθμούς που ορίζονται στο Παράρτημα IV ή τις συναφείς εθνικές διατάξεις που έχουν εκδοθεί βάσει της Οδηγίας 91/676/ΕΟΚ.	Λεπτομερείς οδηγίες για τον περιοριστικό όρο								
Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 889/2008 της Επιτροπής, Παράρτημα IV	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Μέγιστος αριθμός ζώων ανά εκτάριο Κατηγορία ή είδος</th> <th>Μέγιστος αριθμός ζώων ανά εκτάριο ισοδύναμο με 170 kg αζώτου ανά εκτάριο ετησίως</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ιπποειδή ηλικίας άνω των 6 μηνών</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Μόσχοι για πάχυνση</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>κτλ.</td> <td>κτλ.</td> </tr> </tbody> </table>	Μέγιστος αριθμός ζώων ανά εκτάριο Κατηγορία ή είδος	Μέγιστος αριθμός ζώων ανά εκτάριο ισοδύναμο με 170 kg αζώτου ανά εκτάριο ετησίως	Ιπποειδή ηλικίας άνω των 6 μηνών	2	Μόσχοι για πάχυνση	2	κτλ.	κτλ.	συνιστώμενη λίστα με το ισοδύναμο των 170kg για 20 διαφορετικές κατηγορίες ζώων
Μέγιστος αριθμός ζώων ανά εκτάριο Κατηγορία ή είδος	Μέγιστος αριθμός ζώων ανά εκτάριο ισοδύναμο με 170 kg αζώτου ανά εκτάριο ετησίως									
Ιπποειδή ηλικίας άνω των 6 μηνών	2									
Μόσχοι για πάχυνση	2									
κτλ.	κτλ.									

When : Every year - since 2006
Where: Warsaw, Poland

Welcome

international meeting
on processing and marketing
of organic products

at the most important
meeting for organic markets
in Central and Eastern Europe:
- Conference with international experts
- Business partner market platform
- Exhibition
- Excursion
- Participants from all over Europe

Organiser:
EkoConnect e.V.
phone: +49 351 2066172
E-Mail: info@ekoconnect.org
information and registration at: www.organic-marketing-forum.org

Συμπέρασμα:

Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, φορείς του κλάδου, κράτη μέλη και Επιτροπή, κατέβαλαν μεγάλη προσπάθεια και εργάστηκαν σκληρά τα τελευταία χρόνια. Με την αναθεώρηση της νομοθεσίας απλοποιήθηκαν και αποσαφηνίστηκαν οι κανόνες και η κατανομή των αρμοδιοτήτων. Η ουσία των κανόνων παραγωγής που ίσχυαν μέχρι το 2008 δεν αλλοιώθηκε, απλώς βελτιώθηκε με λίγες μόνο προσαρμογές στις απαιτήσεις του νέου Κανονισμού του Συμβουλίου. Όλα ολοκληρώθηκαν χωρίς σημαντικές καθυστερήσεις. Διασφαλίστηκαν οι επιχειρήσεις τόσο από νομικής όσο και από επιχειρηματικής πλευράς.

Οι νέοι κανόνες εφαρμογής είναι όσο το δυνατόν πληρέστεροι αν και αρκετά ζητήματα δεν αντιμετωπίστηκαν και σκοπίμως δεν συμπεριλήφθηκαν. Ταυτόχρονα αναγνωρίζεται η ανάγκη να εστιαστεί η προσπάθεια στην επίτευξη μεγαλύτερου βαθμού εναρμόνισης για αρκετά από αυτά τα ζητήματα. Ωστόσο, εξαιτίας της αντιφατικής φύσης τους, είναι φανερό ότι θα χρειαστούν περαιτέρω διαβουλεύσεις καθώς και πρόσθετες γνώσεις προκειμένου να επιτευχθεί η απαραίτητη συναίνεση και να συμπεριληφθούν και αυτά στο κοινοτικό πρότυπο.

Η κοινοτική νομοθεσία παρέχει τη νομική ασφάλεια και το πλαίσιο για καλύτερη διαβίωση/εργασία προς όφελος επιχειρήσεων και καταναλωτών. Τίποτα όμως δεν πρέπει να θεωρείται κατεστημένο και αν στο μέλλον θεωρηθούν επιβεβλημένες αλλαγές λόγω των τεχνολογικών εξελίξεων, της προόδου και των συνθηκών της αγοράς, η νομοθεσία θα τροποποιηθεί ανάλογα.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τους ενδιαφερόμενους φορείς και τις εθνικές κυβερνήσεις για την ανάπτυξη του κοινοτικού προτύπου. Μέχρι την 1η Ιουλίου 2010 θα έχει δημιουργηθεί ένα νέο λογότυπο για τα βιολογικά προϊόντα. Η διαδικασία αναθεώρησης της νομοθεσίας θα είναι το αντικείμενο μιας έκθεσης που θα κατατεθεί από την Επιτροπή στο Συμβούλιο πριν τα τέλη του 2011.

2.2 Γενική ανάλυση του νέου Κανονισμού

[Francis Blake, Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Τμήματος της IFOAM]

Ένα σημαντικό γεγονός για τον κλάδο της βιολογικής γεωργίας έλαβε χώρα την 1η Ιανουαρίου 2009. Ο νέος Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου "για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91" τέθηκε σε ισχύ. Μαζί με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 889/2008 της Επιτροπής "σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων όσον αφορά το βιολογικό τρόπο παραγωγής, την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων", ο κλάδος της βιολογικής γεωργίας τώρα διέπεται από ένα νέο νομικό πλαίσιο.

Στόχος αυτών των νέων κανονισμών ήταν η απλοποίηση, ο εκσυγχρονισμός, ο εξορθολογισμός και η αναβάθμιση του παλαιού κανονισμού ο οποίος, αφού τροποποιήθηκε 40 φορές σε διάστημα 18 ετών (η τελευταία τροποποίηση έγινε το φθινόπωρο του 2008), είχε γίνει ογκώδης και ανακόλουθος. Εξίσου σημαντικός στόχος αυτού του νέου νομικού πλαισίου ήταν η αξιοποίηση της προοπτικής της βιολογικής γεωργίας και η αναβάθμισή της σε ουσιαστική συντελεστή της κοινοτικής αγροτικής πολιτικής ώστε να αναπτυχθεί και να ευμερήσει στο μέλλον. Ανταποκρίνεται το νομικό πλαίσιο σε αυτούς τους στόχους;

Ο κανονισμός αρχίζει με τη διατύπωση των στόχων και των αρχών οριοθετώντας από την αρχή τη γραμμή αναφοράς και ορίζοντας τη φύση της βιολογικής γεωργίας και των βιολογικών τροφίμων. Για πρώτη φορά συμπεριλαμβάνονται κριτήρια για την αξιολόγηση των εισροών, κριτήρια για την μεταποίηση ειδών διατροφής και υιοθετείται μια συνεπής προσέγγιση ως προς τις εξαιρέσεις. Επίσης ενσωματώνει με κατάλληλο τρόπο τους όρους για άλλους τομείς, όπως η ζωική παραγωγή, αλιεία και για νέους τομείς, όπως η υδατοκαλλιέργεια και η μαγιά.

Το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM είχε επισημάνει την ανάγκη για τα παραπάνω και συμμετείχε ενεργά με προτάσεις και τροποποιήσεις των αρχικών κειμένων ενώ άσκησε έντονες πιέσεις για το σκοπό αυτό. Αν και η διαδικασία ήταν μερικές φορές προβληματική και τα αποτελέσματα δεν ήταν πάντα τα αναμενόμενα, το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM πέτυχε πολύ σημαντικές βελτιώσεις στην αρχική πρόταση αναθεώρησης της Επιτροπής που υποβλήθηκε το Δεκέμβριο του 2005, όπως:

- Ο νέος κανονισμός θα συνεχίσει να διασφαλίζει ότι ένα βιολογικό προϊόν είναι βιολογικό (στην πρώτη πρόταση, η προστασία του όρου "βιολογικό" ήταν αποδυναμωμένη σε σύγκριση με τον παλαιό κανονισμό 2092/91),
- η ελαχιστοποίηση της γραφειοκρατίας και
- η διατήρηση της προστιθέμενης αξίας και των πλεονεκτημάτων των ιδιωτικών προτύπων.

Ακόμη, ο καθορισμός στόχων και αρχών σε επίπεδο επίσημης νομοθεσίας της ΕΕ θα συμβάλει στην ανάδειξη των οφελών της

βιολογικής παραγωγής κατά την άσκηση της γενικότερης πολιτικής της ΕΕ, π.χ. ο ρόλος που παίζει η βιολογική παραγωγή στην Κοινή Αγροτική Πολιτική ή στον καθορισμό της περιβαλλοντικής πολιτικής. Το τελικό αποτέλεσμα αποδεικνύει την πρόοδο που επιθυμούσαμε να πετύχουμε στον τομέα αυτό.

Παρόλ' αυτά, οι δύο νέοι κανονισμοί μαζί είναι κατά ένα τρίτο μακροσκελέστεροι. Επίσης, όταν οι επιχειρήσεις πρέπει να συμβουλευτούν δύο κανονισμούς αντί για έναν και να ανατρέχουν σε τέσσερις ή και μερικές φορές σε πέντε διαφορετικά έγγραφα για να αποκτήσουν συνολική εικόνα (αρχές, γενικοί κανόνες, επιμέρους κανόνες, έκτακτοι κανόνες παραγωγής, μεταβατικές διατάξεις - και φυσικά τα παραρτήματα), ποιος μπορεί να ισχυριστεί ότι έχει απλουστευτεί η διαδικασία; Αυτός είναι ένας από τους λόγους για τη δημιουργία αυτού του φακέλου.

Νομικό πλαίσιο και πεδίο εφαρμογής

Από νομικής πλευράς, το πεδίο εφαρμογής έχει διευρυνθεί ώστε να συμπεριλάβει την υδατοκαλλιέργεια, τα φύκια, τις ζύμες και το κρασί κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Τμήματος της IFOAM. Το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM όμως πιστεύει ότι είναι αναγκαία η περαιτέρω διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής ώστε να καλύψει τουλάχιστον την κλωστούφαντουργία και τα καλλυντικά. Επανεξέταση του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού αναμένεται το 2011 και επιδίωξή μας είναι να πετύχουμε τουλάχιστον την προστασία του όρου "βιολογικό" σε αυτές τις ανερχόμενες νέες αγορές.

Μεγαλύτερης όμως σημασίας είναι η συστηματική μεταφορά του ελέγχου σε ανώτερο επίπεδο, από τους φορείς ελέγχου στα κράτη μέλη και την Επιτροπή. Αυτό εν μέρει επιτυγχάνεται με την ένταξη της βιολογικής γεωργίας στους επίσημους ελέγχους τροφίμων και ζωοτροφών (κανονισμός 882/2004) για τη διασφάλιση της ποιότητας των τροφίμων και την προστασία των καταναλωτών. Ωστόσο, αποτελούσε και βασικό στόχο αυτής της αναθεώρησης. Ένας από τους λόγους ήταν να αποτραπεί ο ανταγωνισμός μεταξύ των φορέων ελέγχου για τον τρόπο εφαρμογής του κανονισμού. Το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM επιμένει ότι είναι ευθύνη των αρμόδιων αρχών να εποπτεύουν τη δίκαιη και σύνομη δραστηριότητα των φορέων ελέγχου, υπό την επίβλεψη της Επιτροπής. Είναι φανερό ότι το σύστημα αυτό δεν λειτουργεί όπως θα έπρεπε – οι διαφοροποιήσεις στις αρμοδιότητες των αρμόδιων αρχών είναι τεράστιες και με ικανοποίηση αντιμετωπίζουμε το γεγονός ότι τώρα η Επιτροπή θα έχει μεγαλύτερες εξουσίες ελέγχου. Εμείς θα συνεχίσουμε να παρακολουθούμε στενά την κατάσταση προκειμένου να διαπιστώσουμε εάν η Επιτροπή ασκεί πράγματι αυτή την εξουσία της, διασφαλίζοντας την ακεραιότητα των βιολογικών τροφίμων και της βιολογικής γεωργίας.

Ιδιωτικά πρότυπα και το λογότυπο της ΕΕ

Ένας από τους στόχους του νέου κανονισμού ήταν να μειωθεί η επίδραση των φορέων ελέγχου στη διαμόρφωση των ιδιωτικών προτύπων. Μετά από έντονες πιέσεις, οι σχετικές διατάξεις αποσύρθηκαν από το προσχέδιο της νομοθεσίας. Στη θέση τους προστέθηκε η υποχρεωτική χρήση του λογότυπου της ΕΕ. Το θέμα του λογότυπου δεν πήγε καλά από την αρχή, ακόμη και σήμερα παραμένει σε εκκρεμότητα και αναμένεται να δούμε πώς θα καταλήξει.

Θεωρούμε απαραίτητο να αναφέρουμε πάλι το σημαντικό ρόλο που παίζουν οι οργανισμοί με ιδιωτικά πρότυπα. Πρωτοπορούν όντας φορείς καινοτομίας, αναδεικνύουν την τοπική ταυτότητα, συμβάλλουν στην εκπαίδευση παραγωγών και καταναλωτών, καλλιεργούν την εμπιστοσύνη της αγοράς και προωθούν την ανάπτυξη της. Όλα αυτά έχουν ζωτική σημασία για τη συνέχιση της ταχύτερης ανάπτυξης της βιολογικής γεωργίας και των βιολογικών τροφίμων. Αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της επιτυχίας. Ο κανονισμός λειτουργεί ως θεσμοφύλακας που εγγυάται την ποιότητα και την ακεραιότητα της βιολογικής παραγωγής και μεταποίησης. Ωστόσο, τα ιδιωτικά πρότυπα είναι η κινητήρια δύναμη για συνεχείς βελτιώσεις και την ενσωμάτωση περισσότερων κλάδων βιολογικής παραγωγής. Η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων στην ανάπτυξη ιδιωτικών προτύπων είναι μεγάλη, αυξάνοντας την εμπιστοσύνη, καλύπτοντας τοπικές και περιφερειακές ανάγκες και διασφαλίζοντας την αφοσίωση του καταναλωτή.

Συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων, διαβουλεύσεις και προθεσμίες

Στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων και για τους δύο κανονισμούς, η Επιτροπή επέβαλε περιττές και επιζήμιες προθεσμίες με αποτέλεσμα να μην είναι εφικτή η ευρεία συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών. Αυτό ήταν αδιανόητο αφού η κατάρτιση του κανονισμού ξεκίνησε από τους φορείς της βιολογικής παραγωγής οι οποίοι πρόσφεραν εθελοντικά τις εμπειρίες τους ενώ τα προγράμματα διασφάλισης ποιότητας που εφαρμόζαν χρησίμευσαν ως βάση για το νομοθετικό πλαίσιο. Το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM επανειλημμένα ζήτησε περισσότερο χρόνο και μεγαλύτερη συμμετοχή από τα ενδιαφερόμενα μέρη, επιμένοντας ότι "η ποιότητα έχει μεγαλύτερη σημασία από την ταχύτητα" και γνωρίζοντας ότι το τελικό κείμενο του κανονισμού θα ήταν καλύτερο με διευρυμένη συμμετοχή και λιγότερο πειστικές προθεσμίες.

Οι επίσημες διαβουλεύσεις για το κανονιστικό πλαίσιο διήρκεσαν μόλις τρεις εβδομάδες. Συγκριτικά, αυτή τη φορά η έκταση των διαβουλεύσεων και το μέγεθος της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών βελτιώθηκαν σημαντικά σε σημείο που θα μπορούσαν να χαρακτηριστεί πρωτοφανή για τη νομοθετική διαδικασία της Επιτροπής. Έλαβαν χώρα επίσημες διαβουλεύσεις, ακροάσεις και πολυάριθμες επίσημες και ανεπίσημες συναντήσεις με τη συμμε-

τοχή όλων των ενδιαφερομένων μερών. Το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM αναγνωρίζει αυτή τη σημαντική πρόοδο και είναι αλήθεια ότι συνέβαλε σε αυτή σε μεγάλο βαθμό συμμετέχοντας ενεργά και διευκολύνοντας τη διαδικασία.

Ωστόσο, και πάλι η διαδικασία δεν μπόρεσε να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των σύγχρονων προτύπων όσον αφορά τη διαχείριση και την εγκυρότητα. Αυτό σίγουρα οφείλεται εν μέρει στην αποκλειστική δομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τους συχνά σύνθετους ρόλους που αναθέτονται στο Συμβούλιο, τα κράτη μέλη και την Επιτροπή, χωρίς να ληφθεί υπόψη και ο ρόλος του Κοινοβουλίου που σήμερα έχει μόνο αρμοδιότητα 'γνωμοδότησης' σε θέματα γεωργίας και αγροτικής ανάπτυξης. Η Επιτροπή επομένως έχει δεμένα τα χέρια και δεν μπορεί να κάνει πολλά πράγματα μόνη της, γι' αυτό εφεύρει δημιουργικούς τρόπους ώστε να ξεπερνά τους περιορισμούς, όπως με την έκδοση 'ανεπίσημων σημειωμάτων'. Παρ' όλα αυτά, το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM θα συνεχίσει να πιέζει και στο μέλλον για περισσότερο χρόνο και ευρύτερη συμμετοχή όλων των άμεσα ενδιαφερομένων μερών και όχι μόνο των επίσημων φορέων (που συχνά δεν ανήκουν στο βιολογική κλάδο).

Η Επιτροπή έληξε ότι η ψήφιση του κανονισμού-πλαίσιο θα μπορούσε να ολοκληρωθεί μέσα σε έξι μήνες. Ωστόσο, μετά την κατακραυγή από το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM και τα κράτη μέλη, και προς δικαίωση των αντιρρήσεών μας, η διαδικασία διήρκεσε τελικά 18 μήνες. Στη διάρκεια αυτών των μηνών, αντιπροσωπεία του Ευρωπαϊκού Τμήματος της IFOAM έλαβε μέρος σε μια σειρά συναντήσεων με ανώτερους υπαλλήλους της Επιτροπής και πέτυχε σημαντική πρόοδο σε αρκετά θέματα, πρόδος που δεν ήταν δυνατό να επιτευχθεί στη διάρκεια της επίσημης αλληλά διαφόρων περιόδου των διαβουλεύσεων με τους ενδιαφερόμενους φορείς.

Υποστηρίζαμε επίσης ότι οι κανόνες εφαρμογής έπρεπε να έχουν ολοκληρωθεί τουλάχιστον έξι μήνες πριν την ημερομηνία έναρξης της ισχύος τους. Γιατί ακόμη και οι έξι αυτοί μήνες είναι λίγιοι και η πίεση που ασκείται σε παραγωγούς, μεταποιητές και φορείς πιστοποίησης, οι οποίοι οφείλουν να εφαρμόσουν τους νέους κανόνες, είναι πολύ μεγάλη. Αν και πρόθεση της Επιτροπής ήταν να γίνουν μόνο ελάχιστες αλλαγές στο περιεχόμενο, στην πράξη οι αλλαγές ανάμεσα στον παλαιό και το νέο κανονισμό είναι πολλές. Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη έπρεπε να προχωρήσουν σε αναλυτική αξιολόγηση του συνόλου του κανονισμού προκειμένου να εκτιμηθούν οι συνέπειες των αλλαγών και να αποφασιστούν οι τρόποι αντιμετώπισής τους. Έπρεπε στη συνέχεια να ενημερωθούν οι φορείς ελέγχου οι οποίοι με τη σειρά τους έπρεπε να τροποποιήσουν τα σχετικά έγγραφα, να ενημερώσουν τους κατόχους εκμεταλλεύσεων και να εκπαιδεύσουν κατάλληλα τους επιθεωρητές τους.

Μετά την τροπή που πήραν τα πράγματα, όλα αυτά έπρεπε να γίνουν σε διάστημα τριών μηνών, αφού οι κανόνες εφαρμογής δημοσιεύτηκαν τελικά το Σεπτέμβριο. Από τότε, και οι κανόνες εφαρμογής και ο κανονισμός-πλαίσιο έχουν ήδη τροποποιηθεί, επιβάλλοντας την εφαρμογή τους σε δύο φάσεις. Αυτό που θα έπρεπε να έχει γίνει, αποδεικνύοντας ότι αναγνωρίζονται και αντιμετωπίζονται με σεβασμό οι ανάγκες του κλάδου, ήταν να αναβληθεί η έναρξη της ενιαίας εφαρμογής τους σε μια νέα, μεταγενέστερη ημερομηνία. Έτσι οι φορείς του κλάδου θα είχαν αρκετό χρόνο να προετοιμαστούν ενώ η εφαρμογή των νέων κανόνων θα γινόταν πιο ομαλά.

Περιεχόμενο

Επιδίωξη της αναθεώρησης ήταν να μην επιφέρει αλλαγές στο επίπεδο της παραγωγής. Είναι αυτονόητο ότι αυτό στάθηκε αδύνατο και τελικά οι αλλαγές είναι πολλές. Αυτές οι αλλαγές καλύπτονται σε γενικές γραμμές στα άλλα κεφάλαια αυτού του φακέλου. Μερικές αποτελούν βελτιώσεις τις οποίες είχαν εισηγηθεί τόσο το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM όσο και άλλοι φορείς, όπως για παράδειγμα:

- Οι έκτακτοι κανόνες παραγωγής, που επιτρέπουν μεγαλύτερη ευελιξία ανάλογα με τις κλιματικές, τις διαρθρωτικές και τις αναπτυξιακές συνθήκες
- ένα νέο σύστημα υπολογισμού για την επισήμανση των μεταποιημένων προϊόντων ('βιολογικά' για σύνθεση βιολογικής προέλευσης τουλάχιστον 95%, πίνακα συστατικών για σύνθεση βιολογικής προέλευσης κάτω από 95%, 'προέρχονται από' για προϊόντα που προέρχονται από μη εκτρεφόμενα ψάρια ή θηράματα)
- ο υπολογισμός των συστατικών συμπεριλαμβανομένων των προσθέτων γεωργικής προέλευσης
- οι έλεγχοι βάσει ανάλυσης κινδύνων που βοηθούν να προσανατολίζεται ο έλεγχος εκεί όπου υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη (υπάρχει όμως ο κίνδυνος οι πολύ μικρές και χαμηλότερου ρίσκου επιχειρήσεις να επιβαρύνονται με το κόστος των ετήσιων επιθεωρήσεων καταλήγοντας έτσι σε μια αγορά δύο ταχυτήτων)
- μια πιο ευέλικτη προσέγγιση για τις εισαγωγές και την ισοδυναμία (αν και θα γίνει απαραίτητο οι αξιολογήσεις να μην περιορίζονται στη σύγκριση των εγγράφων αλλά να λαμβάνουν υπόψη τους τις πρακτικές ελέγχου που χρησιμοποιούνται στην πράξη, χρησιμοποιώντας ειδικευμένο και κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό).

Άλλες είναι εντελώς άγνωστο πού αποσκοπούν, για παράδειγμα η αντικατάσταση του κειμένου 'ανάγκη αναγνωρισμένη από το φορέα ή την αρχή ελέγχου' με το κείμενο 'οι επιχειρήσεις διατηρούν έγγραφα που αποδεικνύουν την ανάγκη χρησιμοποίησης', καθώς και οι νέες απαιτήσεις υποχρεωτικής επισήμανσης με το λογότυπο της ΕΕ.

Το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM έχει επίσης διαπιστώσει ορισμένες ατέλειες τις οποίες θα προσπαθήσει να διορθώσει με την υποβολή προτάσεων, για παράδειγμα:

- | Πώς θα γίνεται η επισήμανση μίγμάτων σπόρων που αποτελούνται από διαφορετικά είδη, ορισμένα βιολογικά και ορισμένα μη βιολογικά – χωρίς σαφή επισήμανση, είναι δύσκολο να εντοπιστούν τέτοια μίγματα στο εμπόριο και επομένως δεν μπορούν να προωθηθούν κίνητρα για την αύξηση της βιολογικής αναλογίας στα μίγματα σπόρων.
- | Δεν είναι σαφής ο τρόπος αντιμετώπισης των μεθόδων μεταποίησης, είτε επιτρέπονται είτε όχι, και κάθε χώρα τις ερμηνεύει διαφορετικά, για παράδειγμα, η ανταλλαγή ιόντων.
- | Οι 'βιολογικές' ζωοτροφές μπορούν να περιέχουν σε ποσοστό μέχρι 5% μη βιολογικά συστατικά – αυτό έρχεται σε αντίθεση με την απαίτηση ότι τα μηρυκαστικά ζώα πρέπει να τρέφονται με 100% βιολογικές ζωοτροφές και μπορεί να παραπλανήσει τους

παραγωγούς ως προς την καταλληλότητα των ζωοτροφών που αγοράζουν.

Αν και στο μεγαλύτερο μέρος τους οι νέοι κανονισμοί αντικατοπτρίζουν τον παλιό, η οριστική ανάλυσή τους θα πρέπει να περιμένει. Μπορεί ωστόσο να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι ο νέος κανονισμός διασφαλίζει την προστασία του όρου 'βιολογικό', ότι τα ιδιωτικά πρότυπα εξακολουθούν να παίζουν σημαντικό ρόλο και ότι σίγουρα έχει αρκετές βελτιώσεις. Από την άλλη πρέπει να σημειωθεί ότι έχει αρκετές εγγενείς ατέλειες και ότι οι κανόνες εφαρμογής για τους νέους τομείς υδατοκαλλιέργειας και οινοποίησης δεν έχουν θεσπιστεί ακόμη. Το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM θα εξετάσει πώς υλοποιείται στην πράξη το νέο κανονιστικό περιβάλλον για να εντοπίσει τα σημεία που χρειάζονται βελτίωση στο μέλλον προκειμένου να διαφυλαχθεί η ανάπτυξη της βιολογικής αγοράς και η συνέχιση ενός δραστήριου βιολογικού κινήματος.

Production in accordance with nature

www.hipp.de / www.hipp.co.uk

"For more than 50 years we have been involved in organic farming. We do it with conviction and with the highest diligence. Currently, we are the biggest organic baby food producer worldwide.

By farming organically we are protecting the environment in which our children will grow up."

Rausch

HiPP

The best from nature. The best for nature.

2.3 Επισκόπηση: Οι κανονισμοί για τη βιολογική γεωργία

[Beate Huber, Bernhard Speiser]

Εικόνα 1: Κανόνες για την παραγωγή και τη μεταποίηση τροφίμων και ζωοτροφών στους κανονισμούς (ΕΚ) 834/2007 και (ΕΚ) 889/2008. Ο πίνακας έχει απλοποιηθεί για ευκολότερη ανάγνωση.

Θέμα	Γενικές διατάξεις στον κανονισμό (ΕΚ) 834/2007	Λεπτομερείς κανόνες στον κανονισμό (ΕΚ) 889/2008	Θετικοί κατάλογοι στον κανονισμό (ΕΚ) 889/2008, Παραρτήματα
Αντικείμενο, αρχές και ορισμοί	Τίτλοι I – III (Άρθρα 1 – 11)		
Φυτική παραγωγή	Τίτλος III Άρθρα 12 – 13	Άρθρα 3 – 6, 40 (Γενικές απαιτήσεις) Άρθρα 45, 48 – 56 (Σπόροι και πολλαπλασιαστικό υλικό)	Παράρτημα I (Λιπάσματα και βελτιωτικά εδάφους) Παράρτημα II (Παρασιτοκτόνα) Παράρτημα X (Σπόροι) Προς εξέταση: Είδη απολύμανσης
Ζωική παραγωγή	Άρθρα 14 – 15	Άρθρα 7 – 26 (Γενικές απαιτήσεις) Άρθρα 39 – 44, 46 – 47 (Εκτακτοί κανόνες παραγωγής)	Παράρτημα III (Σταβλισμός) Παράρτημα IV (Πυκνότητα) Παράρτημα V (Ζωοτροφές) Παράρτημα VI (Πρόσθετες ύλες ζωοτροφών) Παράρτημα VII (Καθαρισμός και απολύμανση)
Μεταποίηση τροφίμων και ζωοτροφών	Άρθρα 18 – 21	Άρθρα 27 – 29	Παράρτημα VIII (Επιτρεπόμενες μη βιολογικές ύλες στην παραγωγή μεταποιημένων βιολογικών προϊόντων) Παράρτημα IX (Επιτρεπόμενα μη βιολογικά συστατικά)
Έλεγχος	Τίτλος V (Άρθρα 27 – 31)	63 – 69, 91 – 92 (Γενικές διατάξεις) 70 – 73 (Φυτική παραγωγή) 74 – 79 (Ζωική παραγωγή) 80, 86 – 90 (Μεταποίηση)	Παράρτημα XII (Πιστοποιητικό επιχείρησης) Παράρτημα XIII (Δήλωση πωλητή)
Επισήμανση και μεταφορά	Τίτλοι IV & VI (Άρθρα 23 – 26)	Άρθρα 30 – 35 Άρθρα 57 – 62	Παράρτημα XI (Λογότυπο)

Εικόνα 2: Κανόνες για τις εισαγωγές βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες στους κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 834/2007 και (ΕΚ) αριθ. 1235/2008. Ο πίνακας έχει απλοποιηθεί για ευκολότερη ανάγνωση.

Θέμα	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. Νο 834/2007 του Συμβουλίου	Κανόνες εφαρμογής	Παραρτήματα στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1235/2008
Εισαγωγή <u>συμμορφούμενων</u> προϊόντων	Άρθρο 32	1235/2008: Άρθρα 3 – 6	Παράρτημα Ι (Κατάλογος φορέων ελέγχου)
		889/2008: Άρθρα 81 – 85	Παράρτημα ΙΙ (Υπόδειγμα αποδεικτικών στοιχείων)
Εισαγωγή <u>ισοδύναμων</u> προϊόντων	Άρθρο 33	1235/2008: Άρθρα 7 – 13	Παράρτημα ΙΙΙ (Κατάλογος τρίτων χωρών)
		889/2008: Άρθρα 81 – 85 (Ελέγχοι)	Παράρτημα ΙV (Κατάλογος φορέων ελέγχου)
			Παραρτήματα V & VI (Υπόδειγμα πιστοποιητικού ελέγχου)

BIO AUSTRIA – Austria's Organic Farmers

BIO AUSTRIA is a community of approximately 13.000 Austrian organic farmers, who have united in order to farm according to BIO AUSTRIA's philosophy and strict regulations.

They represent 70 % of Austrian organic farmers and are thus Europe's biggest Organic Association.

Our society asks for far more than just the production of food, and BIO AUSTRIA's organic farmers have decided for an agriculture meeting as many social demands as possible:

1. High food quality and fair income
2. Creation of an environment worth living in
3. Protecting the climate by diminishing the greenhouse gases
4. Building up fertile soil
5. Protection of drinking water
6. Forwarding biodiversity
7. Appropriate animal husbandry
8. GMO-free food production
9. Healthy animals and plants for healthy food
10. Organic Certification Systems for guaranteed organic food

BIO AUSTRIA's core competencies are:

1. Advisory and training competence
2. Safety due to the BIO AUSTRIA quality standard
3. Representation of interests of organic farmers and farming
4. Public relations

© Oly - shutterstock

3 | ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

3.1 ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Νομικές πτυχές των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 834/2007 και 889/2008

[Hanspeter Schmidt]

Δεν είναι εύκολο να εξηγηθεί ο λόγος για τον οποίο τα άρθρα του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 καταργήθηκαν και αντικαταστάθηκαν πλήρως από τρεις διαφορετικούς Κανονισμούς¹ ενώ τα περιεχόμενα των Παραρτημάτων του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 επαναχρησιμοποιήθηκαν και συμπεριλήφθηκαν σχεδόν χωρίς καμία αλλαγή στους νέους κανονισμούς. Ποιοι είναι οι λόγοι που οδήγησαν σε αυτή την προσπάθεια;

Το βασικότερο πρόβλημα που ανέκυψε στον Κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 φαίνεται να είναι η πρακτική της “**νομοθέτησης κατά παρέκκλιση**”. Πιο συγκεκριμένα, οι 66 “παρεκκλίσεις” χαρακτηρίστηκαν ως το σημαντικότερο μειονέκτημα του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91.² Ορισμένοι αναφέρονται σε “εξαιρετικά περιπτώσεις και πολλαπλές παρεκκλίσεις” όσον αφορά, για παράδειγμα, στην εκτροφή ζώων χωρίς βιολογικές μεθόδους και τη χρήση μη βιολογικών ζωοτροφών.³ Άλλοι χρησιμοποίησαν τον όρο “παρεκκλίσεις” για να αναφερθούν σε μη βιολογικές γεωργικές εισροές, οι οποίες χρησιμοποιούνται στη βιολογική γεωργία μόνο υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει “**ανάγκη που αναγνωρίζεται από το φορέα ελέγχου**”, επισημαίνοντας ότι το Παράρτημα Ι 2.1. του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2092/91 επέτρεψε τη χρήση των εν λόγω εισροών, όπως υγρή κόπρου, από μη βιολογικές κτηνοτροφικές μονάδες, μόνο κατ’εξαιρέση και ως συμπλήρωμα.

Η Επιτροπή απέρριψε το αίτημα το οποίο υπέβαλαν τα κράτη μέλη στη Μόνιμη Επιτροπή για τη Βιολογική Γεωργία (ΜΕΒΓ) στις 26 Μαΐου 2008 σχετικά με τη διατήρηση του συστήματος αναγνωρισμένης ανάγκης από το φορέα ελέγχου. Σύμφωνα με την Επιτροπή αυτό δεν ήταν εφικτό, καθώς δεν προβλεπόταν από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007. Κατά αυτόν τον τρόπο αποδεικνύεται ότι ένας από τους βασικούς λόγους κατάργησης του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 ήταν η ανάγκη αξιολόγησης και έγκρισης των εξωτερικών εισροών από τους φορείς ελέγχου. Επομένως, στόχος της διαδικασίας αναθεώρησης ήταν η αποδυνάμωση της ισχύος των αποφάσεων που λαμβάνονται από ειδικούς και της ευθύνης των φορέων πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων.

Ωστόσο, η εξήγηση που δόθηκε κατά τη συνεδρίαση της ΜΕΒΓ ήταν λανθασμένη, δεδομένου ότι το περιεχόμενο του Κανονισμού

(ΕΚ) αριθ. 834/2007 σε καμία περίπτωση δεν επιβάλλει και δεν δικαιολογεί την αντικατάσταση του προηγούμενου συστήματος αναγνωρισμένης ανάγκης από το φορέα ελέγχου. Ο Κανονισμός του Συμβουλίου μεταβίβασε στην Επιτροπή ευρείες νομοθετικές εξουσίες προκειμένου να καθοριστεί η ανάγκη αλλαγής του συστήματος αναγνώρισης από το φορέα ελέγχου. Η Επιτροπή προφανώς θεώρησε απαραίτητο να περιορίσει το ρόλο των φορέων πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων στην κατάρτιση των προγραμμάτων βιολογικής διαχείρισης.

Προκειμένου να καθοριστεί η συγκεκριμένη ανάγκη, οι φορείς βιολογικού ελέγχου ξεκίνησαν διεξοδικές συζητήσεις σχετικά με τα βιολογικά προγράμματα γεωργικής παραγωγής. Αυτές οι διαπραγματεύσεις επαγγελματιών του κλάδου είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας αξιόπιστης, κοινά αποδεκτής διαχειριστικής βάσης για τη βιολογική γεωργική παραγωγή. Ο αναθεωρημένος νόμος επιτρέπει ακόμη τη χρήση μη βιολογικών λιπασμάτων μόνο στην περίπτωση που οι διατροφικές ανάγκες των φυτών δεν ικανοποιούνται με την εφαρμογή των μεθόδων βιολογικής διαχείρισης. Δεν άλλαξε τους κανόνες διαχείρισης. Ωστόσο τώρα, οι αγρότες λειτουργούν με δική τους ευθύνη. Αναγνωρίζουν τις διάφορες ανάγκες και στη συνέχεια χρησιμοποιούν για τη γη τους ουσίες που συμπεριλαμβάνονται στο θετικό κατάλογο εγκεκριμένων ουσιών. Ο φορέας ελέγχου εξετάζει τις πρακτικές που ακολουθούνται. Εάν μετά από αυτή την εκ των υστέρων εξέταση δεν συμφωνεί με τις παραπάνω πρακτικές, αναφέρει παράβαση των κανονισμών. Στην περιοχή Baden-Württemberg της Γερμανίας, οι βιολογικοί αγρότες υποχρεούνται να καταβάλουν το ποσό των επιδοτήσεων για βιολογική μετατροπή που αντιστοιχεί σε πέντε έτη στην περίπτωση που έχει αναφερθεί οποιαδήποτε παράβαση κανονισμών από το φορέα βιολογικού ελέγχου. Επομένως, οι βιολογικοί αγρότες, δρώντας με δική τους ευθύνη και δεδομένου ότι η επιθεώρηση από το φορέα ελέγχου δεν πραγματοποιείται εκ των προτέρων, θέτουν σε κίνδυνο την αγροτική τους παραγωγή.

Αναγνωσιμότητα

Οι νέοι Κανονισμοί αναφέρονται ως “απλούστεροι, σαφέστεροι και περισσότερο διαφανείς”. Οι περισσότεροι αναγνώστες, ωστόσο, καταβάλλουν υπερβολικά μεγάλη προσπάθεια προκειμένου να κατανοήσουν τα νέα κείμενα που απαιτούν **ΔΙΑΓΩΝΙΑ ανάγνωση**. Αρκετοί μάλιστα καταγγέλλουν ότι είναι πολύ δύσκολο να κατανοήσουν το νόμο, καθώς πρέπει να έχουν διαρκώς υπόψη τους τα κείμενα των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 834/2007 και 889/2008.

Στην πράξη είναι πολύ εύκολο να οδηγηθούν σε εσφαλμένες επιλογές όσοι δεν διαβάζουν το κείμενο κατανοώντας ταυτόχρονα ότι το Άρθρο

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου, 889/2008 της Επιτροπής και 1235/2008 της Επιτροπής σχετικά με τις εισαγωγές από τρίτες χώρες. Τις πρώτες τροποποιήσεις στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 889/2008 επιφέρουν οι Κανονισμοί (ΕΚ) αριθ. 967/2008 και 1254/2008. ² http://www.organic-revision.org/dissim/con06/Standards_variation_Kim_Boesen_Odense_D3.pdf, ppt 4 ³ http://www.pro-bio.cz/bioakademie2007/materials/prezentace/ple/Peutz_Reform_Policy_BA_Lednice_270607_plenar.pdf

8 των Κανονισμών καθορίζει για τις επιχειρήσεις την τήρηση των κανόνων του Τίτλου III “Κανόνες παραγωγής” και, κατά συνέπεια, όχι των κανόνων του Τίτλου II “Στόχοι και αρχές της βιολογικής παραγωγής”. Οι συγκεκριμένοι κανόνες λειτουργούν ως κατευθυντήριες γραμμές για την άσκηση των νομοθετικών εξουσιών τις οποίες έχει αναθέσει το Συμβούλιο στην Επιτροπή. Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 θέτει το πλαίσιο μέσα στο οποίο η Επιτροπή ασκεί τη δευτερεύουσα νομοθετική εξουσία της στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 889/2008. Ο παραλληλισμός των δύο Κανονισμών προκύπτει από τις νέες εξουσίες που το Συμβούλιο έχει εκχωρήσει στην Επιτροπή και τον επακόλουθο διαχωρισμό του νόμου. Αυτός ο διαχωρισμός ουσιαστικά τεκμηριώνει τις νέες εξουσίες της Επιτροπής.

ΓΤΟ

Οι περισσότεροι παράγοντες που εμπλέκονται στη διαδικασία αναθεώρησης είναι, για παράδειγμα, πιθανό να μην έχουν κατανοήσει τη σημασία της αναφοράς των κανόνων στην υποχρεωτική επισήμανση των προϊόντων που παράγονται από ή με γενετικούς τροποποιημένους οργανισμούς προκειμένου να καθοριστεί ο αποκλεισμός οποιουδήποτε ίχνους γενετικού χειρισμού στα βιολογικά προϊόντα. Ο αποκλεισμός των **γενετικών τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ)** από τη βιολογική παραγωγή έχει ταυτιστεί με το πρόγραμμα της ΕΕ σχετικά με την υποχρεωτική επισήμανση των προϊόντων που παράγονται από ή με ΓΤΟ.⁴

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα για την υποχρεωτική επισήμανση των ΓΤΟ περιλαμβάνει αρκετά κενά, επιτρέποντας την παρουσία γενετικώς τροποποιημένων υλικών σε βιολογικά προϊόντα και μάλιστα σε ποσοστό μεγαλύτερο από το 0,9%. Για παράδειγμα, η υποχρεωτική επισήμανση των ΓΤΟ δεν ισχύει για ανεπιθύμητα στοιχεία, όπως ουσίες που εισάγονται από τη σκόνη στους ανυψωτήρες σιτηρών ή στους μύλους σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1829/2003. Αυτό υποτίθεται ότι ισχύει ανεξάρτητα από το εάν οι ουσίες αυτές υπερβαίνουν το όριο του 0,9% ή όχι, δεδομένου ότι δεν εφαρμόζεται καμία απαίτηση για ειδική επισήμανση.⁵

Το ίδιο ισχύει για τις ουσίες που υπάρχουν σε βιολογικά τρόφιμα και οι οποίες δεν καλύπτονται από τον όρο “συστατικά”.⁶ Για παράδειγμα, ο όρος “συστατικά” δεν περιλαμβάνει τα στοιχεία ενός συστατικού που έχουν προσωρινά αφαιρεθεί από τη σύνθεση κατά τη διαδικασία της παρασκευής και έχουν επανεισαχθεί χωρίς να υπερβαίνουν την αρχική αναλογία τους, τα πρόσθετα τροφίμων: - τα οποία υπάρχουν σε συγκεκριμένα τρόφιμα επειδή περιλαμβάνονται σε ένα ή περισσότερα συστατικά τους, με την προϋπόθεση ότι δεν

αλληλιώνουν το τελικό προϊόν - που λειτουργούν ως βοηθητικά μέσα επεξεργασίας και ουσίες που χρησιμοποιούνται στις ακριβώς απαραίτητες ποσότητες και λειτουργούν είτε ως διαλύτες είτε ως πρόσθετες ή αρωματικές ύλες. Επιπλέον, εκτός από τις απαιτήσεις επισήμανσης για τους ΓΤΟ, υπάρχουν “ουσίες που δεν είναι πρόσθετα τροφίμων αλλά χρησιμοποιούνται με τον ίδιο τρόπο και για τον ίδιο σκοπό όπως τα βοηθητικά μέσα επεξεργασίας και εξακολουθούν να υπάρχουν στο τελικό προϊόν, έστω και σε διαφορετική μορφή”.⁷

Η αναφορά στην υποχρεωτική επισήμανση της ΕΕ για ΓΤΟ ως αξιόπιστη βάση προκειμένου να αποκλειστούν γενετικοί μηχανισμοί από τις πρακτικές των αγροτών και των μεταποιητών βιολογικών προϊόντων εμπεριέχει πολυάριθμα κενά βάσει των οποίων δύνανται να εισαχθούν ίχνη ΓΤΟ σε βιολογικά προϊόντα.

Όρια ανοχής ΓΤΟ

Ο όρος “**τεχνικώς αναπόφευκτη**” εξασφαλίζει τις απαραίτητες ασφαλείς αποστάσεις στη συνύπαρξη προγραμμάτων για το διαχωρισμό των βιολογικών καλλιιεργειών και των καλλιιεργειών ΓΤΟ. Δεν έχει καμία βάση στις πρακτικές της ΕΕ. Η υποχρεωτική επισήμανση για ΓΤΟ δεν εφαρμόζεται σε τρόφιμα τα οποία περιέχουν ένα τμήμα γενετικώς επεξεργασμένων συστατικών όχι μεγαλύτερο από το 0,9% των συνολικών συστατικών τους, αλλά μόνο υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω κατάλοιπα δεν παρουσιάζουν κίνδυνο για την υγεία και ότι η παρουσία τους είναι τεχνικώς αναπόφευκτη.⁸ Ως τεχνικώς αναπόφευκτη δεν θεωρείται η παρουσία ΓΤΟ κάτω από το επίπεδο του 0,9%, η οποία δύνανται να επιτευχθεί εξασφαλίζοντας ασφαλείς αποστάσεις διαχωρισμού των καλλιιεργειών, όπως είναι τα 800 μέτρα ανάμεσα στον αγρό καλλιιεργείας γενετικώς τροποποιημένου και βιολογικού αραβόσιτου. Άρα, τα προγράμματα συνύπαρξης υποτίθεται ότι παράγουν προϊόντα στα οποία οι ΓΤΟ δεν υπερβαίνουν το 0,9%. Επομένως, η συγκεκριμένο τιμή έχει τεθεί ως στόχος για τους ΓΤΟ.

Κωδικοί ταυτοποίησης

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί απολύτως απαραίτητη τη χρήση μιας κοινής ετικέτας ταυτοποίησης των βιολογικών προϊόντων. Ωστόσο, αρνήθηκε να εφαρμόσει εναρμονισμένες πρακτικές για τους κωδικούς ταυτοποίησης που προέρχονται από διαφορετικούς οργανισμούς ελέγχου, οι οποίοι περιλαμβάνονταν στις ειδικές απαιτήσεις για την επισήμανση εδώ και περισσότερα από δέκα χρόνια. Οι συγκεκριμένοι κωδικοί δεν εξελίχθηκαν ποτέ σε ένα κοινό σήμα για όλα τα προϊόντα στην αγορά της ΕΕ, καθώς κάθε κράτος μέλος ανέπτυξε ξεχωριστούς κωδικούς με πολύ διαφορετική μορφή, ώστε

⁴ Άρθρο 9 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 **15** (CIAA (Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος Τροφίμων και Ποτών), ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ, Νέοι κανονισμοί της ΕΕ σχετικά με τους Κανονισμούς της ΕΕ για τους ΓΤΟ σε γενετικώς τροποποιημένα τρόφιμα και ζωοτροφές ((ΕΚ) αριθ. 1829/2003) & Ισνηλασιμότητα και επισήμανση ΓΤΟ και τροφίμων και ζωοτροφών που παράγονται από ΓΤΟ (ΕΚ) αριθ. 1830/2003), Βρυξέλλες 2005; <http://www.ciaa.be/documents/brochures/GM%20guidelines.pdf> **16** Άρθρο 2 (13) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ.

8 Άρθρο 12 (29) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1829/2003

ακόμη και ειδικοί στην αγορά βιολογικών προϊόντων να μην είναι πάντα σε θέση να τους αναγνωρίσουν. Στους εν λόγω κωδικούς δεν ήταν απαραίτητη η αναφορά σε βιολογικά προϊόντα. Αυτό έχει πλήρον αλλιάξει. Η δομή των κωδικών ταυτοποίησης έχει εναρμονιστεί: η σαφής αναφορά στη βιολογική παραγωγή είναι υποχρεωτική. Οι συγκεκριμένοι κωδικοί ταυτοποίησης λειτουργούν ως σήμανση για τους καταναλωτές, υποδεικνύοντας ότι το τρόφιμο υπόκειται στους ελέγχους βιολογικών προϊόντων που διεξάγονται από την ΕΕ. Επομένως, η ίδια η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της επικουρικότητας σύμφωνα με την οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν πρέπει να ρυθμίζει οποιοδήποτε ζήτημα ή να υιοθετεί μέτρα για την αντιμετώπιση προβλημάτων όταν αυτό δεν είναι απαραίτητο και εφόσον υπάρχουν ήδη ρυθμιστικά μέτρα τα οποία είναι μάλιστα λιγότερο επιβαρυντικά. Η αρχή της επικουρικότητας ορίζεται στο Άρθρο 5 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Ταυτόχρονα, συνδέεται άμεσα με την αρχή της αναλογικότητας και της αναγκαιότητας, σύμφωνα με τις οποίες η δράση της Ένωσης δεν πρέπει να υπερβαίνει τα απαραίτητα για την επίτευξη των στόχων της Συνθήκης όρια. Προκειμένου να δημιουργηθεί ένα ενιαίο βιολογικό αναγνωριστικό για τα διαθέσιμα είδη διατροφής εξασφαλίζοντας την εναρμόνιση των κωδικών ταυτοποίησης από τους φορείς πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων και την εισαγωγή μιας σαφούς αναφοράς στη βιολογική παραγωγή, είναι βέβαιο ότι υπήρχαν πολύ λιγότερο επιβαρυντικές λύσεις από την εισαγωγή του υποχρεωτικού λογότυπου της ΕΕ.

Υποχρεωτικό λογότυπο της ΕΕ

Η χρήση, ωστόσο, ενός λογότυπου της ΕΕ στα βιολογικά προϊόντα τέθηκε ως υποχρεωτική. Με αυτόν τον τρόπο παραβιάζεται η αρχή της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Το πρώτο προσχέδιο του λογότυπου που καταρτίστηκε το Δεκέμβριο του 2007 από εξωτερικό συνεργάτη έμοιαζε πολύ με το λογότυπο της ALDI, μια μεγάλης γερμανικής αλυσίδας τροφίμων. Τώρα η Επιτροπή σχεδιάζει τη διεξαγωγή διαγωνισμού για νέους σχεδιαστές και φοιτητές σε σχολές καλών τεχνών. Οι Ευρωπαίοι πολίτες θα κληθούν να ψηφίσουν το καλύτερο από τα πέντε λογότυπα που θα προκύψουν μετά το διαγωνισμό. Η Επιτροπή επίσης σχεδιάζει να παρουσιάσει το καλύτερο λογότυπο στα κράτη μέλη στο πλαίσιο της πρότασης για τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 889/2008. Όπως φαίνεται, στη διαδικασία αυτή δεν πρόκειται να ληφθούν υπόψη οι συμβουλές επαγγελματιών όσον αφορά στη σχεδίαση ή την ψυχολογία της επικοινωνίας. Το πιθανότερο είναι να αποτύχει και η δεύτερη προσπάθεια δημιουργίας ενιαίου λογότυπου της ΕΕ για τα βιολογικά προϊόντα. Εάν η διαδικασία επιλογής καταλήξει σε ένα λογότυπο, το οποίο παραπέμπει ξανά τους καταναλωτές σε οποιοδήποτε ανταγωνιστή βιολογικών προϊόντων ή εάν επιλεγεί για υποχρεωτική χρήση ένα λογότυπο το οποίο δεν αναφέρει το σχετικό μήνυμα βιολογικής

πιστοποίησης σε όλες τις γλώσσες λαμβάνοντας υπόψη την κουλτούρα όλων των κρατών μελών, θα προκύψει μια νέα και ακόμη σημαντικότερη παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, δεδομένου ότι η επιβολή ενός υποχρεωτικού μέτρου, το οποίο δεν επιτυγχάνει τον στόχο του, παραβιάζει τα συνταγματικά δικαιώματα των πολιτών αλλιά και των επιχειρήσεων και, επομένως, είναι εξ' ορισμού παράνομη.

Ο ρόλος των φορέων ελέγχου

Αυτό που παραμένει αδιευκρίνιστο είναι εάν οι φορείς ελέγχου βιολογικών προϊόντων λειτουργούν ως ιδιωτικοί φορείς με εξειδικευμένο προσωπικό βάσει επίσημης απόφασης ή υπό κρατική επίβλεψη, έως κυβερνητικοί παράγοντες που υπάγονται πλήρως στη δημόσια διοίκηση του αντίστοιχου κράτους μέλους ή εάν πρόκειται για ένα συνδυασμό των παραπάνω. Το σύστημα βιολογικών ελέγχων οργανώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004. Πρόκειται για τον Κανονισμό που αναφέρεται στη θέσπιση νομοθεσίας περί τροφίμων από τις κυβερνήσεις όλων των κρατών μελών. Ορισμένοι παρατηρητές θεωρούν ότι η εν λόγω αναφορά στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004 καθιστά ως επίσημες πράξεις όλες τις ενέργειες που εκτελούνται από τους φορείς πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων στο πλαίσιο του προγράμματος βιολογικών ελέγχων της ΕΕ.

Αυτό μάλλον δεν ισχύει. Η Γενική Εισαγγελέας Sharpston, με απόφαση την οποία εξέδωσε στις 12 Ιουλίου 2007, λαμβάνοντας υπόψη τους κανόνες που ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91, επεσήμανε το γεγονός ότι οι φορείς βιολογικών ελέγχων οφείλουν να συμμορφώνονται με το ευρωπαϊκό πρότυπο EN 45011, το οποίο καλύπτει τις απαιτήσεις σχετικά με τα ισχύοντα συστήματα των φορέων πιστοποίησης προϊόντων: "Κατόπιν τούτου, στο σύστημα το οποίο θέτει ο Κανονισμός οι φορείς ελέγχου ουσιαστικά διαχειρίζονται ένα σύστημα πιστοποίησης προϊόντων υπό την επιτήρηση της αρμόδιας αρχής". Και: "Η μόνη επίσημη πράξη που εκτελείται από τους εγκεκριμένους ιδιωτικούς φορείς ελέγχου είναι η έκδοση πιστοποιητικών. Κατά την άποψή μου, η εν λόγω δραστηριότητα δεν αποτελεί άσκηση δημόσιας εξουσίας για τους σκοπούς του Άρθρου 45 του ευρωπαϊκού κανονισμού". Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο κλήθηκε να αποφασίσει εάν ένα κράτος μέλος, επιβάλλοντας στους ιδιωτικούς φορείς ελέγχου προϊόντων βιολογικής γεωργίας με άδεια λειτουργίας σε άλλο κράτος μέλος την υποχρέωση να διαθέτουν μια εγκατάσταση και στην εθνική του επικράτεια προκειμένου να τους επιτραπεί η άσκηση υπηρεσιών ελέγχου στη χώρα αυτή, παραβιάζει τις υποχρεώσεις του, όπως ορίζονται στο Άρθρο 49 του ευρωπαϊκού κανονισμού.⁹ Σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου, οι ιδιωτικοί φορείς δεν ασκούν δημόσια εξουσία για τους σκοπούς του Άρθρου

55 του ευρωπαϊκού κανονισμού, όπως ερμηνεύονται σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του Άρθρου 45 του κανονισμού.

Γνώμη μου είναι ότι η νομοθετική βάση για την συγκεκριμένη απόφαση δεν έχει αλλιάξει με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007: Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2007, η Γερμανική Προεδρία κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια για την προσθήκη κειμένου στο Άρθρο 27 το οποίο θα χρησιμοποιεί σε μεγάλο βαθμό αλληλά επιλεκτικά τους όρους του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 για τη δημιουργία του συγκεκριμένου πλαισίου που θα δίπει την πιστοποίηση βιολογικών προϊόντων από ιδιωτικούς φορείς, καθιστώντας σαφές ότι ο ιδιωτικός χαρακτήρας της βιολογικής πιστοποίησης δεν θα μεταβληθεί. Η πρωτοβουλία αναφέρεται ως πλαίσιο προτεραιοτήτων για την εφαρμογή της νομοθεσίας περί βιολογικών τροφίμων. Μετά την απόφαση του Συμβουλίου, η γερμανική κυβέρνηση επεσήμανε ότι το αίτημά της για τροποποιήσεις πέτυχε το στόχο του να αποτρέψει την απορρόφηση του καλά εδραιωμένου ιδιωτικού συστήματος πιστοποίησης από τις κρατικές αρχές.

Αυτό συνεπάγεται ότι τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να καταρτίζουν αμιγώς κυβερνητικά ή ιδιωτικά προγράμματα πιστοποίησης βιολογικών προϊόντων εφαρμόζοντας τους Κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 834/2007 και 889/2008 ή οποιαδήποτε άλλη σχετική αρχή. Ωστόσο, η άσκηση δημόσιων καθηκόντων από ιδιωτικούς οργανισμούς που λειτουργούν ως φορείς ελέγχου δεν προκύπτει βάσει της ευρωπαϊκής νομοθεσίας αλλιά από τον εκάστοτε εθνικό νομοθέτη, ο οποίος δύναται να εκχωρεί στους ιδιωτικούς οργανισμούς ελέγχου βιολογικών προϊόντων το δικαίωμα να ασκούν τα καθήκοντά τους στο πλαίσιο της δημόσιας διοίκησης και όχι εκτός αυτής.

Το σύστημα των θετικών καταλόγων

Το σημαντικότερο μέσο για τη διάκριση των βιολογικών από τα υπόλοιπα γεωργικά προϊόντα είναι η κατάρτιση ενός νομικού προτύπου το οποίο επιβάλλεται μέσω του συστήματος των θετικών καταλόγων. Οι θετικοί κατάλογοι υποδεικνύουν, για παράδειγμα, τις επιτρεπόμενες εισροές, απαγορεύοντας κατά αυτόν τον τρόπο τη χρήση ουσιών που δεν περιλαμβάνονται σε αυτούς. Το σύστημα εξακολουθεί να λειτουργεί, παρά το γεγονός ότι τα πρώτα προσχέδια για τη συνολική αναθεώρηση του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91, τα οποία παρουσίασε η Επιτροπή στις 21 Δεκεμβρίου 2005, δεν ανέφεραν το σύστημα των θετικών καταλόγων. Οι θετικοί κατάλογοι στα Παραρτήματα του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 έχουν πλέον συμπεριληφθεί στα Παραρτήματα του Κανονισμού της Επιτροπής (ΕΚ) αριθ. 889/2008. Ορισμένοι παρατηρητές προβληματίζονται σχετικά με το νόημα του άρθρου 16 παράγραφος 4 το οποίο ορίζει τη δυνατότητα των κρατών μελών να επιτρέπουν τη χρήση ουσιών “για διαφορετικούς σκοπούς από αυτούς που αναφέρονται” στην πρώτη παράγραφο του άρθρου. Παράλληλα, αναρωτιούνται για ποιο λόγο

το άρθρο 16 παράγραφος 5 αναφέρεται σε ουσίες που δεν καλύπτονται από τις παραγράφους 1 και 4 του εν λόγω άρθρου.

Βάσει των θετικών καταλόγων απαγορεύεται η χρήση ουσιών οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στους καταλόγους εγκεκριμένων εισροών των παραρτημάτων. Ωστόσο, αυτό δεν αποτελεί γενική αρχή στον τομέα της βιολογικής γεωργίας, αλλιά ισχύει αναφορικά με τη χρήση ουσιών για συγκεκριμένους σκοπούς, όπως καταγράφονται στο άρθρο 16 παράγραφος 1 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007. Οι ουσίες που δεν χρησιμοποιούνται στη βιολογική γεωργία ως “φυτοπροστατευτικά προϊόντα”, “λιπάσματα”, “βελτιωτικά εδάφους”, “μη βιολογικά υλικά ζωοτροφών φυτικής προέλευσης, υλικά ζωοτροφών και ζωϊκής και ανόργανης προέλευσης και ορισμένες ουσίες που χρησιμοποιούνται για τη διατροφή των ζώων”, “πρόσθετες ύλες ζωοτροφών”, “βοηθητικά μέσα επεξεργασίας”, “προϊόντα για τον καθαρισμό και την απολύμανση δεξαμενών, κλωβών, κτιρίων και εγκαταστάσεων για την παραγωγή των ζώων” ή ως “προϊόντα για τον καθαρισμό και την απολύμανση κτιρίων και εγκαταστάσεων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή φυτών, συμπεριλαμβανομένης της αποθήκευσης σε γεωργική εκμετάλλευση” δεν δύνανται να συμπεριληφθούν στο θετικό κατάλογο βιολογικών προϊόντων.

Ποια είναι η πρακτική συνέπεια; Μια ουσία που χρησιμοποιείται για την ενεργοποίηση της αυτοάμυνας του φυτού ενάντια στους μύκητες θεωρείται ως ενισχυτικό και όχι ως προϊόν προστασίας του φυτού. Τα ενισχυτικά φυτών χρησιμοποιούνται ελεύθερα σε βιολογικές καλλιέργειες ορισμένων κρατών μελών χωρίς να συμπεριλαμβάνονται σε θετικούς καταλόγους εγκεκριμένων ουσιών. Στις αμπελοκαλλιέργειες των κρατών μελών, το φωσφορικό κάλιο χρησιμοποιείται ως ενισχυτικό φυτών για την αντιμετώπιση του περονόσπορου με τη λογική ότι δεν επιτίθεται στους μύκητες, αλλιά ενεργοποιεί την άμυνα του φυτού για την καταπολέμησή τους. Το φωσφορικό κάλιο αφήνει κατάλοιπα στα φύλλα των φυτών αλλιά και στο κρασί, ανάλογα με την περίοδο κατά την οποία χρησιμοποιείται.

Το Άρθρο 16 παράγραφος 4 επιτρέπει στα κράτη μέλη να καταρτίσουν σε εθνικό επίπεδο θετικούς καταλόγους εγκεκριμένων ουσιών. Αυτό αποτελεί μια απάντηση στις ανησυχίες που εξέφρασαν ορισμένα κράτη μέλη κατά τη διαδικασία σύνταξης του Κανονισμού σχετικά με το γεγονός ότι ανάλογες εισροές πρέπει να υπόκεινται σε νομοθετικούς ελέγχους. Δεδομένου ότι δεν θα ήταν δυνατή η λήψη πλειοψηφικής απόφασης σχετικά με τους θετικούς καταλόγους εγκεκριμένων ενισχυτικών φυτών σε επίπεδο κοινότητας, εκχωρήθηκε το δικαίωμα στους νομοθέτες των κρατών μελών να διευθετήσουν αυτό το ζήτημα σε εθνικό επίπεδο.

Σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος δεν είναι σε θέση να καταρτίσει τους εν λόγω καταλόγους, κάθε επιχείρηση και κάθε φορέας

© Jean Frooms - shutterstock

ελέγχου οφείλουν να ανατρέχουν στο Κεφάλαιο II προκειμένου να επιβεβαιώνουν τη δυνατότητα χρήσης, για παράδειγμα, ενισχυτικών φυτών στις βιολογικές αμπελοκαλλιέργειες σύμφωνα με τις αρχές της βιολογικής παραγωγής. Αυτό ορίζει το Άρθρο 16 παράγραφος 5. Στην πράξη, η συγκεκριμένη απαίτηση δύναται να (παρ)ερμηνευτεί, καθιστώντας για παράδειγμα δυνατή τη χρήση σε βιολογικές αμπελοκαλλιέργειες οποιουδήποτε από τα εκατοντάδες ενισχυτικά φυτών που περιλαμβάνονται στους καταλόγους της γερμανικής Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Βιολογίας (BBA) χωρίς κανένα περιορισμό. Η απαίτηση του Άρθρου 16 παράγραφος 5 επιβάλλει, ωστόσο, στους αγρότες και τους φορείς πιστοποίησης να τεκμηριώνουν ότι η προβλεπόμενη χρήση του επιλεγμένου ενισχυτικού φυτών συμμορφώνεται με “τους στόχους και τις αρχές” που αναφέρονται στο Κεφάλαιο II. Πρόκειται για μία από τις σπάνιες περιπτώσεις όπου παρατηρείται άμεση επιβολή του νόμου.

Τα βιοκτόνα που χρησιμοποιούνται για την εξόντωση εντόμων σε οχήματα μεταφοράς ή στους ανυψωτήρες σιτηρών σε μύλους καλύπτονται είτε από τον όρο “φυτοπροστατευτικά προϊόντα” είτε από τον όρο “προϊόντα για τον καθαρισμό και την απολύμανση”. Επομένως, δεν είναι απαραίτητο να περιλαμβάνονται σε θετικούς καταλόγους εγκεκριμένων ουσιών. Κατά αυτόν τον τρόπο, η εύρεση καταλοίπων της ουσίας pirimiphos methyl σε βιολογικά ζυμαρικά σκληρού σίτου που παρατηρείται εδώ και αρκετά χρόνια εξηγείται από το γεγονός ότι η συγκεκριμένη δραστική ουσία δεν είναι απαραίτητο να περιλαμβάνεται σε θετικούς καταλόγους.

Το άρθρο 16, παράγραφοι 4 και 5, αναθέτει την επίλυση του προβλήματος στα κράτη μέλη, στις μεμονωμένες μονάδες βιολογικής παραγωγής και στον εκάστοτε φορέα πιστοποίησης.

Bioreal

Let's think 100% organic with Bioreal yeast products

AGRANO
Agrano GmbH & Co. KG
DE-79359 Riegel am Kaiserstuhl
Telefon +49 (0) 7642 67 263
www.agrano.de

www.aoel.org

www.vbpbiologisch.nl

Together for best organic foods in Europe
a network for trade and processing of organic foods

AOEL enterprises working together for:

- healthy organic foods
- environmental friendly production
- safe and authentic raw materials
- clean packaging material

BIOKAP
Bio Quality Assurance

VBP companies are working together to maintain the integrity and high quality of organic products. A brand new initiative is the BIOKAP residue monitoring. Further info: www.biokap.com

Become partner in a strong network:
www.aoel.org www.vbpbiologisch.nl

Aael e.V. Dr. Gartenhofstasse 4 D-97769 Bad Brückenau 0049 9741 4834	VBP Celsiusstraat 68 3817 XH Amersfoort The Netherlands 0031 33 4656009
---	--

3.2 | ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Οι κανόνες εφαρμογής του νέου Κανονισμού για τη Βιολογική Γεωργία - Ορισμένες αλλαγές στους κανόνες παραγωγής

[Gerhard Plakolm]

Οι αλλαγές που έπρεπε να συμπεριληφθούν στους κανόνες εφαρμογής ήταν πολλές. Προκειμένου να διασφαλιστεί, ωστόσο, η έγκαιρη δημοσίευση του Κανονισμού 889/2008, η δομή του τελικού κειμένου τροποποιήθηκε, συμπεριλαμβάνοντας λιγότερες αλλαγές. Το παρακάτω άρθρο παρουσιάζει τις αλλαγές που αφορούν στη γεωργική πρακτική.

Σαφέστερη δομή - πολυπληθεί Κανονισμοί

Όπως και στον Κανονισμό 834/07 του Συμβουλίου, οι κανόνες εφαρμογής διαρθρώνονται ιεραρχικά σε πέντε τίτλους, 20 κεφάλαια, 97 άρθρα και 14 παραρτήματα. Το σαφέστερο πλαίσιο διευκολύνει την ανάγνωση του κειμένου. Ωστόσο, πολλά τμήματα που συνδέονται νοηματικά αναφέρονται σε ξεχωριστά άρθρα. Το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα είναι η μελισσοκομία. Αυτό ενδεχομένως να δυσκολεύει όσους για αρκετά χρόνια ανέτρεχαν στον Κανονισμό 2092/91 και έχουν προσαρμοστεί στη δομή του.

Εκτός από τα προαναφερθέντα, δεν είναι δυνατή η εύρεση όλων των ισχυόντων κανόνων σε έναν, μοναδικό κανονισμό. Για παράδειγμα:

- | Κανονισμός-πλαίσιο 834/2007: στον οποίο γίνεται συχνή αναφορά. Το αποτέλεσμα είναι ότι αρκετές πληροφορίες βρίσκονται διασπαρτες σε διαφορετικά σημεία. Ορισμένα βασικά πρότυπα αναφέρονται ήδη στους κανόνες παραγωγής του εν λόγω πλαισίου.
- | Κανονισμός 889/2008 με τους κανόνες εφαρμογής για την παραγωγή, την επισήμανση & την πιστοποίηση. Το 2009 θα συμπεριληφθούν οι κανόνες που αφορούν στην υδατοκαθλιέργεια και την οινοποίηση.
- | Κανονισμός 1236/2008 για τις εισαγωγές.

Οι κανόνες εφαρμογής αποτελούνται ουσιαστικά από το κείμενο του προηγούμενου Κανονισμού 2092/91, με μερικές αλλαγές σε ορισμένα σημεία. Τα εν λόγω σημεία παρουσιάζουν σημαντικές βελτιώσεις σε σχέση με το αρχικό κείμενο που πρότεινε η Επιτροπή τον Ιανουάριο του 2008, οι οποίες επιτεύχθηκαν μετά από μια σειρά δύσκολων διαπραγματεύσεων. Ωστόσο, αρκετές από τις βελτιώσεις τις οποίες πρότειναν επαγγελματίες του κλάδου απορρίφθηκαν. Παρόλι' αυτά, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να συνεχίσει τις σχετικές συζητήσεις στο άμεσο μέλλον. Από τους αρχικούς στόχους της αναθεώρησης (απλοποίηση, βελτιστοποίηση), ουσιαστικά επιτεύχθηκε μόνο η δημιουργία ενός κειμένου με καλύτερη δομή.

Οι βασικότερες αλλαγές που επηρεάζουν τη γεωργική πρακτική Παράταση εξαιρέσεων έως το 2013

Οι σημαντικότερες πρακτικές αλλαγές αφορούν στις τελικές παραχωρήσεις της Επιτροπής που είχαν ως στόχο τη μέγιστη δυνατή συναίνεση των κρατών μελών. Όσον αφορά στην κτηνοτροφική παραγωγή, τα παρακάτω δύο σημεία [από το Παράρτημα I.B του προηγούμενου Κανονισμού 2092/91] έλαβαν παράταση για μετά το 2010 και έως τα τέλη του 2013, υπό την προϋπόθεση διεξαγωγής δύο επιθεωρήσεων ανά έτος:

- | Η πρόσδεση ζώων σε κτηνοτροφικές μονάδες μεγάλης έκτασης για τις οποίες δεν ισχύουν τα μέτρα που εφαρμόζονται σε μικρότερες μονάδες [6.1.5.]
- | Οι εξαιρέσεις [παράγραφος 8.5.1.] που αφορούν στην κτηνοτροφική παραγωγή και οι απαιτήσεις σχετικά με την ανοικοδόμηση των ιπποστασιών, όπως η πρόσβαση των ζώων σε βοσκοτόπους, υπαίθριους χώρους άσκησης καθώς και το ελάχιστο εμβαδόν των χώρων στέγασης και άσκησης.

Η μεταβατική περίοδος που παρατείνεται έως το 2013 συμπίπτει χρονικά με το Γεωργοπεριβαλλοντικό Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης. Σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας, αυτό μπορεί να είναι πολύ χρήσιμο. Η εγκατάλειψη οποιασδήποτε βιολογικής μεθόδου παραγωγής δεν πρόκειται κατά αυτόν τον τρόπο να εγείρει αναδρομικές οικονομικές αξιώσεις.

Κατάργηση των εγκρίσεων που υπάγονται στη διακριτική ευχέρεια των φορέων πιστοποίησης. Τα έγγραφα τεκμηρίωσης καταρτίζονται από την ίδια την επιχείρηση.

Μια αξιοσημείωτη αλλαγή είναι η κατάργηση της δυνατότητας χορήγησης αδειών (δηλ. έγκρισης) από τους φορείς πιστοποίησης κατά τη διακριτική τους ευχέρεια για πρακτικές όπως είναι η αγορά εισροών παραγωγής. Σύμφωνα με τους όρους του Κανονισμού 834/2007, αυτό δεν είναι πλέον εφικτό. (Οι φορείς πιστοποίησης δεν εγκρίνουν, αλλά έχουν μόνο εποπτικό ρόλο. Με αυτόν τον τρόπο παύει ο ανταγωνισμός για τη χορήγηση αδειών.) Αντίθετα, οι παραγωγοί είναι υποχρεωμένοι να ενημερώνουν τους φορείς πιστοποίησης για ορισμένα ζητήματα και να είναι διαθέσιμοι για τη διεξαγωγή επιθεωρήσεων. Πρόκειται για μια σημαντική απλοποίηση που ικανοποιεί την επιθυμία των παραγωγών για μεγαλύτερη αυτονομία. Κατά αυτόν τον τρόπο οι παραγωγοί αναλαμβάνουν ένα σημαντικό μέρος ευθύνης και γραφειοκρατικής εργασίας. Τυχόν άδειες θα χορηγούνται πλέον μόνο από τις αρμόδιες αρχές. Σύμφωνα με τον Κανονισμό 889/2008, οι φορείς πιστοποίησης δύνανται να χορηγούν εγκρίσεις μόνο για τη χρήση μη βιολογικών σπόρων.

Ακρωτηριασμοί

Ενέργειες όπως η κοπή των κεράτων δεν πρέπει να πραγματοποιούνται συστηματικά. Ωστόσο, η αρμόδια αρχή μπορεί να επιτρέψει ορισμένες από αυτές τις πρακτικές κατά περίπτωση, για λόγους ασφάλειας ή όταν αποσκοπούν στη βελτίωση της υγείας των ζώων. Οποιοσδήποτε ανάλογες ενέργειες (στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και ο χειρουργικός ευνουχισμός από την 1η Ιανουαρίου 2012) πρέπει να πραγματοποιούνται στην πλέον κατάλληλη ηλικία του ζώου και με τη χορήγηση της αρμόζουσας αναισθησίας και/ή αναλγησίας που διασφαλίζει το λιγότερο δυνατό πόνο.

Εξαιρέσεις

Οι αλληλαγές που αναφέρονται παρακάτω αφορούν στη δομή του κειμένου (βλ. επίσης το άρθρο “Εξαιρέσεις – δυσάρεστες αλληλαγές απαραίτητες”):

- | Η μόνιμη εξαίρεση σχετικά με την προμήθεια μη βιολογικά εκτρεφόμενων ζώων για σκοπούς εκτροφής (συμπεριλαμβανομένων των μελισσών) εξακολουθεί να ισχύει, ως νέος κανόνας.
- | Οι εξαιρέσεις που εξακολουθούν να ισχύουν περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο σχετικά με την ευελιξία εφαρμογής έκτακτων κανόνων (Άρθρα 39-47).
- | Οι διατάξεις που ισχύουν για μια συγκεκριμένη μεταβατική περίοδο αναφέρονται στο Άρθρο 95 “Μεταβατικά μέτρα”.

Βελτιώσεις για τους εκτροφείς πουλερικών και βοοειδών

- | Ο Κανονισμός επιτρέπει την εκτροφή νηκτικών πτηνών σε τεχνητές λίμνες. Κατά αυτόν τον τρόπο είναι ευκολότερη η αλληλαγή του νερού που διασφαλίζει τις κατάλληλες συνθήκες υγιεινής.
- | Ο τρόπος εκτροφής των φυλών βραδείας ανάπτυξης επιλέγεται από τα κράτη μέλη. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τον καθορισμό κριτηρίων, όπως η μέγιστη ηλικία ανάπτυξης.
- | Η ελάχιστη ηλικία σφαγής για τις θηλυκές γαλοπούλες έχει μειωθεί στις 100 ημέρες, αποτρέποντας τη συσσώρευση λίπους.
- | Όσον αφορά στην εκτροφή βοοειδών, κατά την έναρξη μιας νέας κτηνοτροφικής δραστηριότητας εφαρμόζονται οι κανόνες που ισχύουν για τις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
- | Όσον αφορά στον υπολογισμό της πυκνότητας των ζώων ανά εκτάριο, τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα υπέρβασης του καθορισμένου ορίου, σε ένα ελάχιστο ωστόσο βαθμό.

Εφαρμογή περιορισμών στις γεωργικές πρακτικές

Οι περιορισμοί είναι καλά κρυμμένοι στις λεπτομέρειες. Εκτός από τα ήδη προαναφερθέντα παραδείγματα, για την εκτροφή πουλερικών εφαρμόζεται μια αυστηρότερη απαίτηση που ορίζει την πρόσβαση σε χώρους ελεύθερης βοσκής κατά το ένα τρίτο της διάρκειας της ζωής τους. Η υποχρέωση σχετικά με την πρόσβαση των βοοειδών σε βοσκοτόπους έχει διατυπωθεί σαφέστερα. Το ίδιο ισχύει και για την

τροφή των νεαρών θηλαστικών: το μητρικό γάλα είναι προτιμότερο από το φυσικό γάλα. Το αποκορυφωμένο γάλα ή το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη υπάγονται επίσης στην κατηγορία του “φυσικού γάλακτος”. Τα συστατικά του γάλακτος μπορούν να εξάγονται αλληλά όχι να αντικαθίστανται. Για τη μεταβατική περίοδο που λήγει στις 12 Δεκεμβρίου 2010, το τελικό στάδιο πάχυνσης των προβάτων και των χοίρων μπορεί να πραγματοποιείται εντός κτιρίων.

Αδιευκρίνιστες νέες διατυπώσεις

Κάποιες αλληλαγές πρόκειται να εισαχθούν εν καιρώ, δημιουργώντας ενδεχομένως ευρείες αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών, όπως συμβαίνει με την απαγόρευση της εντατικοποιημένης εκτροφής και την προέλευση της κοπριάς που αγοράζεται από τις μονάδες.

Συμπέρασμα

Οι κανόνες εφαρμογής περιλαμβάνουν σχεδόν χωρίς καμία αλληλαγή τις απαιτήσεις που ορίζονται στον Κανονισμό 2092/91. Η βελτιωμένη μορφή του κειμένου διευκολύνει τους νέους αναγνώστες στην αναζήτηση συγκεκριμένων θεμάτων, ωστόσο οι πληροφορίες που παρέχονται είναι διάσπαρτες σε αρκετά σημεία του Κανονισμού. Οι σημαντικότερες αλληλαγές που επηρεάζουν τη γεωργική παραγωγή είναι ουσιαστικά η παράταση ισχύος ορισμένων εξαιρέσεων έως τα τέλη του 2013 και η κατάργηση της δυνατότητας χορήγησης αδειών από τους φορείς πιστοποίησης. Οι επεμβάσεις σε ζώα επιτρέπονται μόνο με τη χορήγηση της κατάλληλης αναισθησίας και/ή αναλγησίας βάσει του παρόντος.

DO-IT
DUTCH ORGANIC INTERNATIONAL TRADE

Παραγωγή φυτικών προϊόντων και εισροές παραγωγής

[Bernhard Speiser]

Η παραγωγή φυτικών προϊόντων είναι ο τομέας με τη μεγαλύτερη παράδοση στη βιολογική γεωργία. Οι κανόνες παραγωγής που θεσπίστηκαν στον προηγούμενο Κανονισμό έχουν υποστεί ελάχιστες αλλαγές μετά την αναθεώρησή του. Αυτό ισχύει κυρίως για τους κανόνες που αναφέρονται στην αμειψισπορά, στη διαχείριση του εδάφους και των σπόρων. Η σημαντικότερη αλλαγή είναι οι κατάλογοι με τις επιτρεπόμενες εισροές οι οποίοι μπορούν να προσαρμοστούν ευκολότερα στο μέλλον, χάρη στα λεπτομερέστερα και πιο εξειδικευμένα κριτήρια αξιολόγησης που λήφθηκαν υπόψη κατά την κατάρτισή τους. Ορισμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα έχουν ήδη αξιολογηθεί βάσει αυτών των νέων κριτηρίων και έχουν πρόσφατα εγκριθεί.

Το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για τη φυτική παραγωγή

Το πεδίο εφαρμογής του νέου κανονισμού για τη βιολογική παραγωγή είναι σχεδόν παρόμοιο με αυτό του προηγούμενου κανονισμού και καλύπτει τη φυτοκομία (συμπεριλαμβανομένων των καλλιημιστικών φυτών), τις αροτραίες καλλιέργειες, τις ζωοτροφές, την παραγωγή μανιταριών και τη συλλογή άγριων φυτών. Η υδροπονική παραγωγή απαγορεύεται. Βάσει του νέου κανονισμού, ωστόσο, η υδροπονική παραγωγή ορίζεται σαφέστερα και απαγορεύεται κατηγορηματικά (Νέοι κανόνες εφαρμογής για τη βιολογική παραγωγή (NIROF), άρθρο 2(ζ), άρθρο 4). Η σημαντικότερη αλλαγή είναι η αναφορά στην παραγωγή φυκιών. Προς το παρόν δεν έχουν καταρτιστεί λεπτομερείς κανόνες σχετικά με την παραγωγή φυκιών (Νέοι κανόνες εφαρμογής για τη βιολογική παραγωγή (NIROF), Εισαγωγικές διατάξεις, παρ. 2), επομένως δεν είναι ακόμη εφικτή η βιολογική παραγωγή φυκιών.

Διαχείριση εδάφους και φυτικών προϊόντων, σπόροι

Οι κανόνες σχετικά με την αμειψισπορά, τη διαχείριση του εδάφους, των φυτικών προϊόντων και τους σπόρους δεν παρουσιάζουν σημαντικές αλλαγές. Η χρήση σπόρων για σπορά και αγενούς πολλαπλασιαστικού υλικού από μονάδες παραγωγής σε διαδικασία μετατροπής προς τη βιολογική γεωργία επιτρέπεται χωρίς κανένα περιορισμό (Νέοι κανόνες εφαρμογής για τη βιολογική παραγωγή (NIROF), άρθρο 45 παράγραφος 1(α)).

Οι εισροές αποτελούν μόνο μία πτυχή της διαχείρισης φυτικών προϊόντων. Το μεγαλύτερο τμήμα του κεφαλαίου καλύπτει το συγκεκριμένο θέμα κυρίως λόγω των σημαντικών αλλαγών που έχουν πραγματοποιηθεί σε αυτόν τον τομέα κατά την αναθεώρηση.

Επιτρεπόμενες εισροές

Σύμφωνα με το νέο αλληά και τον προηγούμενο κανονισμό, επιτρέπεται η χρήση φυτοφαρμάκων, βελτιωτικών εδάφους, φυτοπροστατευ-

τικών προϊόντων και άλλων εισροών που αναφέρονται στους σχετικούς καταλόγους των παραρτημάτων. Η έγκριση νέων εισροών είναι ένα αρκετά ευαίσθητο θέμα στη βιολογική γεωργία το οποίο συχνά συνδέεται με χρονοβόρες και εντατικές συζητήσεις. Για την αποφυγή αυτής της διαδικασίας, η οποία θα καθυστερούσε την υιοθέτηση των νέων κανόνων εφαρμογής, χρησιμοποιήθηκαν οι κατάλογοι των εγκεκριμένων ουσιών του προηγούμενου κανονισμού, χωρίς σημαντικές αλλαγές. Η αναθεώρηση των καταλόγων θα πραγματοποιηθεί στο μέλλον (Νέοι κανόνες εφαρμογής για τη βιολογική παραγωγή, Εισαγωγικές διατάξεις, παράγραφος 7).

Προϋποθέσεις για τη χρήση εισροών

Οι βασικές αρχές της βιολογικής γεωργίας ορίζουν σαφώς τον περιορισμό της χρήσης εξωτερικών υλικών (Κανονισμός 834, άρθρο 4 παράγραφος β, άρθρο 5 παράγραφος β). Σύμφωνα με τους νέους κανόνες εφαρμογής για τη βιολογική παραγωγή, οι επιχειρήσεις οφείλουν να διατηρούν έγγραφα που αποδεικνύουν την ανάγκη χρήσης φυτοφαρμάκων, βελτιωτικών εδάφους και φυτοπροστατευτικών προϊόντων (Νέοι κανόνες εφαρμογής για τη βιολογική παραγωγή (NIROF), άρθρο 3 παράγραφος 1, άρθρο 5 παράγραφος 1). Ο συγκεκριμένος όρος αντικαθιστά την προϋπόθεση της "ανάγκης που αναγνωρίζει ο οργανισμός ελέγχου ή η ελέγχουσα αρχή". Η εφαρμογή της παραπάνω προϋπόθεσης παρουσίαζε πρακτικές δυσκολίες και αρκετές αποκλίσεις στα διαφορετικά κράτη μέλη της ΕΕ. Κατά συνέπεια, η προϋπόθεση δεν συμπεριλήφθηκε στους νέους κανόνες εφαρμογής (NIROF), αλλά αντικαταστάθηκε από την υποχρέωση τήρησης εγγράφων τεκμηρίωσης.

Έγκριση νέων εισροών

Τα κριτήρια έγκρισης νέων εισροών είναι αναλυτικότερα και σαφέστερα (834, άρθρο 16). Προς το παρόν, και σύμφωνα με τον προηγούμενο κανονισμό, τα κριτήρια έγκρισης όριζαν ότι η χρήση συγκεκριμένων εισροών πρέπει να έχει ουσιαστική σημασία και να μην συμβάλει σε απαράδεκτες επιπτώσεις για το περιβάλλον. Εκτός από τα παραπάνω, η χρήση τους διέπεται από τις αρχές και τους στόχους της βιολογικής παραγωγής ενώ ταυτόχρονα περιορίζονται σε προϊόντα φυτικής, ζωικής, μικροβιακής ή ανόργανης προέλευσης (οι εξαιρέσεις αναφέρονται στην ενότητα σχετικά με την προστασία των φυτών).

Η Επιτροπή κάλεσε για πρώτη φορά το 2008 μια ad hoc ομάδα εμπειρογνομόνων προκειμένου να υποβάλει συστάσεις για την έγκριση νέων εισροών (Κανονισμός 404/2008, Εισαγωγικές διατάξεις, παράγραφοι 2 και 3). Στη διάρκεια αυτής της διαδικασίας διαεγκρινίστηκαν αρκετά ζητήματα εντός σύντομου χρονικού διαστήματος και λήφθηκαν άμεσες αποφάσεις. Για το λόγο αυτό, προβλέπεται η συνδρομή ομάδων εμπειρογνομόνων για τη λήψη σχετικών αποφάσεων και στο μέλλον.

Λίπανση

Οι διατροφικές ανάγκες των φυτών βιολογικής καλλιέργειας καλύπτονται κυρίως μέσω του εδαφικού οικοσυστήματος και όχι με την προσθήκη διαλυτών λιπασμάτων στο έδαφος. Ο αποκλεισμός λιπασμάτων αζώτου υψηλής διαλυτότητας είναι ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της βιολογικής γεωργίας. Για το λόγο αυτό, στις γενικές αρχές αποσαφηνίζεται πλέον ότι επιτρέπεται η χρήση μόνο ανόργανων λιπασμάτων χαμηλής διαλυτότητας (Κανονισμός 834, άρθρο 4 παράγραφος β(iii)). Επομένως, βάσει της παραπάνω αρχής, δεν είναι δυνατή η έγκριση της ουσίας νίτρο της Χιλής. Με αυτόν τον τρόπο, δίνεται τέλος στις πιέσεις για έγκριση της συγκεκριμένης ουσίας στην Ευρώπη, οι οποίες ξεκίνησαν από τις χώρες παραγωγής της αλλά δεν βρήκαν υποστήριξη από τον κλάδο βιολογικής γεωργίας.

Η κόπρος από μη βιολογικές μονάδες επιτρέπεται μόνο εφόσον δεν προέρχεται από εντατικοποιημένη εκτροφή, χωρίς ωστόσο να διευκρινίζεται ο όρος "εντατικοποιημένη εκτροφή" (Νέοι κανόνες εφαρμογής για τη βιολογική παραγωγή (NIROF), Παράρτημα Ι).

Προστασία φυτών

Όσον αφορά στο ζήτημα της προστασίας των φυτών, ο προηγούμενος κανονισμός έχει σαφείς επιρροές από τις παραδοσιακές διαδικασίες που ακολουθούνται στον τομέα της βιολογικής καλλιέργειας στην Ευρώπη, προσφέροντας ελάχιστες δυνατότητες για πρόοδο. Από τη μία πλευρά, έχουν εγκριθεί όλες οι ουσίες που χρησιμοποιούνταν ευρέως πριν την υιοθέτηση του προηγούμενου κανονισμού (Κανονισμός 2092/91, άρθρο 7 παράγραφος 1(α)). Από την άλλη, η αποκαλούμενη "ρήτρα μη άμεσης επαφής" (Κανονισμός 2092/91, άρθρο 7 παράγραφος 1(α)) ήταν τόσο περιοριστική ώστε να καθιστά σχεδόν αδύνατη την έγκριση νέων φυτοπροστατευτικών προϊόντων βάσει του προηγούμενου κανονισμού. Σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου Κανονισμού 834, η έγκριση νέων φυτοπροστατευτικών προϊόντων είναι δυνατή, εφόσον πληρούν όλα τα κριτήρια αξιολόγησης. Τα προϊόντα και οι ουσίες φυτικής, ζωικής, μικροβιακής ή ανόργανης προέλευσης δύνανται να εγκριθούν προς χρήση ως φυτοπροστατευτικά προϊόντα. Εάν οι παραπάνω ουσίες δεν είναι διαθέσιμες από φυσικές πηγές, είναι δυνατή η χρήση των ίδιων ουσιών συνθετικής προέλευσης (834, άρθρο 16 παράγραφος 2(β)).

Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 2(γ)(ii) του Κανονισμού 834, είναι δυνατή η έγκριση προϊόντων που δεν είναι ταυτόσημα με τη φυσική τους μορφή υπό συγκεκριμένες, περιορισμένες προϋποθέσεις. Αυτή η ρήτρα συμπεριλήφθηκε στον Κανονισμό 834 προκειμένου να διευκολύνει την έγκριση των φερορμονών, οι οποίες αποτελούν μία από τις πιο ευρέως διαδεδομένες μεθόδους προστασίας των φυτών στις βιολογικές καλλιέργειες. Οι φερορμόνες έχουν συγκεκριμένη δράση και για το λόγο αυτό είναι φιλικές προς το περιβάλλον. Χρησιμοποιούνται σε πολύ μικρή ποσότητα και δεν έρχονται σε άμεση

επαφή με το φυτό. Επιπλέον, δεν είναι τοξικές, καθώς ενεργούν βασιζόμενες στην συμπεριφορά του εντόμου. Ωστόσο, όλες οι φερορμόνες που χρησιμοποιούνται για την προστασία των φυτών είναι συνθετικής κατασκευής ενώ αρκετές δεν είναι ταυτόσημες με τη φυσική τους μορφή. Στην περίπτωση των φερορμονών, τα προαναφερθέντα πλεονεκτήματα αντισταθμίζουν το μειονέκτημα της συνθετικής τους προέλευσης. Αυτό εξηγεί και την ύπαρξη της παρακάτω ρήτρας: είναι δυνατή η έγκριση προϊόντων που δεν είναι ταυτόσημα με τη φυσική τους μορφή υπό συγκεκριμένες, περιορισμένες προϋποθέσεις.

Φυσικά, υπήρξαν ανησυχίες ότι η συγκεκριμένη ρήτρα θα άνοιγε την πόρτα για την έγκριση ανεπιθύμητων, συνθετικών παρασιτοκτόνων, όπως είναι η glyphosate (γλυφοσινική ένωση). Κατά τη γνώμη μας, οι εν λόγω ανησυχίες δεν είναι δικαιολογημένες δεδομένου ότι η χρήση ανάλογων παρασιτοκτόνων δεν συνάδει με τις αρχές και τους στόχους της βιολογικής γεωργίας. Τέλος, η σύνθετη δομή του άρθρου 16 παράγραφος 2 στον Κανονισμό 834 ενθαρρύνει αποκλίνουσες ερμηνείες, οι οποίες ενδεχομένως να οδηγήσουν σε σχετικές ανησυχίες.

Οι ουσίες spinosad, όξινο ανθρακικό κάλιο και οκτανικός χαλκός έχουν εγκριθεί πρόσφατα, συγκεκριμένα το Μάιο του 2008 (Κανονισμός 404/2008). Η έγκρισή τους πραγματοποιήθηκε μετά την αναθεώρηση του κανονισμού για τη βιολογική παραγωγή με τα νέα κριτήρια αξιολόγησης. Το spinosad είναι ένα εντομοκτόνο μικροβιακής προέλευσης. Όταν εγκρίθηκε, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι τα προϊόντα που παράγονται από μικροοργανισμούς πρέπει να εγκρίνονται ξεχωριστά (Κανονισμός 404/2008, Εισαγωγικές διατάξεις, παράγραφος 5). Το όξινο ανθρακικό κάλιο είναι αντίστοιχο με το baking powder, το οποίο χρησιμοποιείται παραδοσιακά στη βιολογική γεωργία. Είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικό για την αντιμετώπιση μυκητιακών ασθενειών. Ο οκτανικός χαλκός είναι μια νέα μορφή χαλκού. Η έγκρισή του πραγματοποιήθηκε επειδή η συνολική ποσότητα χαλκού που καταναλώνεται ανά καλλιεργητική περίοδο είναι χαμηλότερη με τη χρήση του οκτανικού χαλκού σε σχέση με τα υπόλοιπες εγκεκριμένες ενώσεις του χαλκού. Στον ίδιο κανονισμό αυξήθηκαν οι δυνατές χρήσεις του αιθυλενίου.

Καθαρισμός και απολύμανση

Για τον καθαρισμό και την απολύμανση κτηνοτροφικών μονάδων επιτρέπεται αποκλειστικά η χρήση των ουσιών που έχουν εγκριθεί βάσει του προηγούμενου κανονισμού. Σύμφωνα με τον Κανονισμό 834, η παραπάνω υποχρέωση ισχύει και στην περίπτωση καθαρισμού και απολύμανσης στη φυτική παραγωγή (Κανονισμός 834, άρθρο 12 (i)). Ωστόσο, προς το παρόν δεν έχει καταρτιστεί αντίστοιχος κατάλογος για τη φυτική παραγωγή σε επίπεδο Κοινότητας. Ως μεταβατικό μέτρο, επιτρέπεται η χρήση προϊόντων που φέρουν την έγκριση της αρμόδιας αρχής κάθε κράτους μέλους (Νέοι κανόνες εφαρμογής για τη βιολογική παραγωγή (NIROF), άρθρο 95 παράγραφος 6).

Ζωική παραγωγή

[Otto Schmid]

Η σημαντικότερη αλληλαγή, σε σχέση με τον προηγούμενο Κανονισμό 2092/91, είναι ότι τα κράτη μέλη μπορούν πλέον να εφαρμόζουν λιγότερο αυστηρούς κανόνες για τη ζωική παραγωγή (εκτός από τα ιδιωτικά πρότυπα). Επίσης περιλαμβάνονται περαιτέρω αλληλαγές αναφορικά με τις ζωοτροφές, τους βοσκοτόπους, την πρόσδεση των ζώων σε ιπποστάσια, τον ευνοϊσμό των χοιριδίων και την αναβολή των χρονικών ορίων για την πρόσδεση σε μεγαλύτερες μονάδες και χώρους στέγασης.

Το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για τη ζωική παραγωγή

Στο άρθρο 7 των κανόνων εφαρμογής 889/08 ορίζονται ορισμένα σημαντικά κτηνοτροφικά είδη που καλύπτουν: “βοοειδή, περιλαμβανομένων των ειδών bubalus και bison, ιπποειδή, χοιροειδή, προβατοειδή, αιγοειδή, πουλιερικά (είδη που αναφέρονται στο παράρτημα III) και μέλισσες.” Συμπεριλαμβάνονται επίσης οι υδατοκαλλιέργειες, αποκλείοντας ωστόσο τα άγρια ψάρια. Στο άρθρο 38 αναφέρονται οι προθεσμίες των μεταβατικών περιόδων.

Οι κανονισμοί θέτουν για πρώτη φορά προϋποθέσεις αναφορικά με τις ζωοτροφές, οι λεπτομερείς κανόνες των οποίων πρόκειται να διαμορφωθούν αργότερα (άρθρο 95).

Προέλευση των ζώων

Όπως ισχύει και στον προηγούμενο κανονισμό, τα ζώα γεννιούνται και εκτρέφονται σε βιολογικές μονάδες. Εάν ο αριθμός των ζώων βιολογικής εκτροφής δεν επαρκεί, επιτρέπεται η εισαγωγή ζώων μη βιολογικής εκτροφής χωρίς να απαιτείται ειδική έγκριση και υπό ορισμένες προϋποθέσεις που διαφοροποιούνται ανάλογα με τα είδη (Άρθρο 14.1 (α) του Κανονισμού 834/07, άρθρα 8 και 9 του Κανονισμού 889/08). Σε αυτές τις περιπτώσεις, ισχύουν διαφορετικές περίοδοι μετατροπής (Άρθρο 38). Για την επέκταση ή την ανανέωση της αγέλης ή του σμήνους με ζώα μη βιολογικής εκτροφής, υπό κανονικές συνθήκες ή σε περιπτώσεις καταστροφών, ισχύουν έκτακτοι κανόνες, οι οποίοι αναφέρονται στα άρθρα 42 και 47 του Κανονισμού 889/08).

Συνθήκες σταβλισμού και πρακτικές ζωικής παραγωγής

Οι αρχές σχετικά με τις κατάλληλες φυλές και την προσαρμογή των ζώων στη γη έχουν διατηρηθεί ίδιες με αυτές που αναφέρονται στον προηγούμενο κανονισμό. Ωστόσο διατυπώνονται καλύτερα στον Κανονισμό 834/07 ο οποίος ορίζει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: οι συνθήκες οφείλουν να καλύπτουν τις ανάγκες της ανάπτυξης, της φυσιολογίας και του έθνους των ζώων (άρθρο 14 παράγραφος β(ii) του Κανονισμού 834/07), τα ζώα πρέπει να έχουν μόνιμη πρόσβαση σε υπαίθριους χώρους, κατά προτίμηση σε βοσκοτόπους, όποτε το επιτρέπουν οι καιρικές συνθήκες και η κατάσταση του εδάφους

(άρθρο 14 παράγραφος β(iii) του Κανονισμού 834/07), ο αριθμός των ζώων περιορίζεται με σκοπό την ελαχιστοποίηση της υπερβόσκησης, της κατασκαφής του εδάφους, της διάβρωσής του ή της ρύπανσης που προκαλείται από τα ζώα (άρθρο 14 παράγραφος β(iv) του Κανονισμού 834/07).

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις παραπάνω αρχές, οι περισσότεροι κανόνες του προηγούμενου κανονισμού έχουν διατηρηθεί στο νέο κείμενο. Σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, κανόνες σχετικά με τον σταβλισμό (άρθρο 11 του Κανονισμού 889/08), τους υπαίθριους χώρους (άρθρο 14.1 (α) (ii) του Κανονισμού 834/07, άρθρο 14 και Παράρτημα III του Κανονισμού 889/08), το δείκτη πυκνότητας σε εσωτερικούς χώρους (Παράρτημα IV του Κανονισμού 889/08) και τις κτηνοτροφικές μονάδες (άρθρο 15 του Κανονισμού 889/08).

Σε ξεχωριστές παραγράφους του κειμένου παρατίθενται λεπτομερείς κανόνες που αφορούν σε συγκεκριμένα είδη ζώων: βοοειδή και χοιρίδια (άρθρο 11 του Κανονισμού 889/08), πουλιερικά (άρθρο 12) και μέλισσες (άρθρο 13).

Για παλαιότερες κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, η μεταβατική περίοδος καθορίζεται κατά περίπτωση και λήγει στα τέλη του 2013, υπό τον όρο ότι πραγματοποιούνται δύο επισκέψεις ελέγχου ετησίως (άρθρο 95.2. του Κανονισμού 889/08).

Σε μικρές εκμεταλλεύσεις, όπως αυτές ορίζονται από κάθε κράτος μέλος, μπορεί να επιτρέπεται η πρόσδεση των ζώων σε εσωτερικούς χώρους (άρθρο 39 του Κανονισμού 889/08) υπό τον όρο, για παράδειγμα, ότι τα ζώα θα έχουν πρόσβαση σε υπαίθριους χώρους δύο φορές την εβδομάδα.

Ο σταβλισμός των μόσχων σε ατομικούς χώρους μετά την ηλικία της μίας εβδομάδας απαγορεύεται (άρθρο 11.3 του Κανονισμού 889/08). Το τελικό στάδιο πάχυνσης των μόσχων εντός κτιρίων εξακολουθεί να επιτρέπεται (για χρονικό διάστημα έως 3 μήνες), ωστόσο η συγκεκριμένη διάταξη παύει να ισχύει για πρόβατα και χοιρίδια από τις αρχές του 2011. Τα φυτοφάγα ζώα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε υπαίθριους χώρους και βοσκοτόπους, όποτε το επιτρέπουν οι συνθήκες (άρθρο 14.2-4 του Κανονισμού 889/08).

Στον κανονισμό τίθενται αυστηρότεροι περιορισμοί σχετικά με τις χειρουργικές επεμβάσεις στα ζώα. Ενέργειες όπως η κοπή των κεράτων δεν πρέπει να "αποτελούν συνήθη πρακτική". Ωστόσο, η αρμόδια αρχή μπορεί να επιτρέψει ορισμένες από αυτές τις πρακτικές κατά περίπτωση, για λόγους ασφάλειας ή όταν αποσκοπούν στη βελτίωση της υγείας των ζώων (άρθρο 18.1 του Κανονισμού 889/08). Τα ζώα πρέπει να υποφέρουν όσο το δυνατόν λιγότερο με τη χορήγηση της

κατάλληλης αναισθησίας και/ή αναλγησίας ενώ η επέμβαση πρέπει να πραγματοποιείται στην πλέον κατάλληλη ηλικία. Ο χειρουργικός ευνουχισμός χωρίς αναισθησία παύει να επιτρέπεται από τα τέλη του 2011 (άρθρο 18.2 του Κανονισμού 889/08). Οι επιστήμονες ελπίζουν να έχουν καταλήξει έως τότε σε έναν πρακτικό και ταυτόχρονα οικονομικό τρόπο ευνουχισμού των χοιριδίων ελαχιστοποιώντας τον πόνο τους και χωρίς απώλειες στην ποιότητα του κρέατος.

Οι υπάρχοντες κανόνες εξακολουθούν να ισχύουν και για την εκτροφή πουλιερικών. Οι κανόνες αυτοί καθορίζουν, μεταξύ άλλων, τις εγκαταστάσεις των μονάδων, την πυκνότητα του πληθυσμού και την ελάχιστη ηλικία σφαγής. Ταυτόχρονα ορίζονται πιο συγκεκριμένοι κανόνες σχετικά με τους υπαίθριους χώρους: τα πουλιερικά πρέπει να έχουν πρόσβαση σε υπαίθριο χώρο τουλάχιστον κατά το ένα τρίτο της διάρκειας της ζωής τους (άρθρο 14.5 του Κανονισμού 889/08). Τα κριτήρια για τα πουλιερικά βραδείας ανάπτυξης ορίζονται από τα κράτη μέλη (άρθρο 12.5 του Κανονισμού 889/08).

Όσον αφορά στη μελισσοκομία, έχουν διατηρηθεί οι περισσότεροι ισχύοντες κανόνες (άρθρο 9.5, 13, 19.3, 25 και 44 του Κανονισμού 889/08).

Τροφή & Ζωοτροφές

Μία από τις σημαντικότερες αρχές που ορίζονται στον κανονισμό-πλαίσιο είναι η εξής: “οι ζωοτροφές λαμβάνονται πρωτίστως από την εκμετάλλευση όπου διατηρούνται τα ζώα ή από άλλες βιολογικές εκμεταλλεύσεις της ίδιας περιοχής” (άρθρο 14 (δ) του Κανονισμού 834/07) καθώς και ότι τα ζώα τρέφονται με βιολογικές ζωοτροφές οι οποίες καλύπτουν τις διατροφικές απαιτήσεις των ζώων στα διάφορα στάδια της ανάπτυξής τους. Μέρος του σιτηρεσίου μπορεί να περιέχει ζωοτροφές από εκμεταλλεύσεις που βρίσκονται σε φάση μετατροπής προς βιολογική γεωργία (άρθρο 14 (δ) (ii)).

Όσον αφορά τις ζωοτροφές, τίθενται σε ισχύ αυστηρότερες διατάξεις οι οποίες, μετά τη μεταβατική περίοδο που λήγει έως το 2011, ορίζουν τη χορήγηση 100% βιολογικών ζωοτροφών σε μονογαστρικά και μυρκαστικά ζώα (άρθρο 43 του Κανονισμού 889/08). Η αγορά μεγαλύτερου ποσοστού μη βιολογικής ζωοτροφής επιτρέπεται μόνο σε περιπτώσεις καταστροφών. Οι ζωοτροφές σε μετατροπή από μονάδα που ανήκει στην ίδια εκμετάλλευση συνηγορίζονται στο συνολικό ποσοστό της ζωοτροφής (άρθρο 21 του Κανονισμού 889/08).

Όταν η ποσότητα βιολογικής ζωοτροφής δεν επαρκεί (άρθρο 43) ή σε περίπτωση απωλειών λόγω καταστροφών (άρθρο 47 (γ) του Κανονισμού 889/08), τίθενται σε ισχύ έκτακτοι κανόνες περιορισμένης χρονικής διάρκειας.

Το Παράρτημα V του Κανονισμού 889/08 περιλαμβάνει τους θετικούς καταλόγους εγκεκριμένων ζωοτροφών ενώ στο Παράρτημα VI αναφέρονται οι πρόσθετες ύλες ζωοτροφών, όπως ίσχυαν στον προηγούμενο κανονισμό. Η διάταξη των καταλόγων διευκολύνει την ανάγνωση και την περιοδική ενημέρωση των περιεχομένων τους. Στην περίπτωση της νέας κατηγορίας ζωοτροφών για ζώα συντροφιάς, εφαρμόζονται οι εθνικοί κανόνες ή ιδιωτικά πρότυπα για μια συγκεκριμένη μεταβατική περίοδο (άρθρο 95.5).

Πρόληψη ασθενειών και κτηνιατρική αγωγή

Όπως σαφώς ορίζει ο κανονισμός-πλαίσιο, η πρόληψη των ασθενειών “βασίζεται στην επιλογή φυλών και στελεχών, στις κτηνοτροφικές διαχειριστικές πρακτικές, σε υψηλής ποιότητας ζωοτροφές και σωματική άσκηση, στην ενδεδειγμένη πυκνότητα των ζώων και σε επαρκείς και κατάλληλους χώρους σταβλισμού, στους οποίους διατηρούνται υγιεινές συνθήκες” (άρθρο 14 (ε) (i) του Κανονισμού 834/07). Οι ασθένειες πρέπει να αντιμετωπίζονται αμέσως, ώστε να αποφεύγεται η ταλαιπωρία των ζώων (άρθρο 14 (ε) (ii)).

Όπως ίσχυε και στον προηγούμενο κανονισμό, απαγορεύεται ρητά η χρήση αντιβιοτικών για προληπτική αγωγή, ουσιών για την προώθηση της ανάπτυξης ή της παραγωγής και ορμονών (άρθρο 23.1 και 23.2. του Κανονισμού 889/08).

Για την κτηνιατρική αγωγή εξακολουθεί να ορίζεται η χρήση φυσικών μέσων και μεθόδων έναντι των αλλοπαθητικών συνθετικών χημικών φαρμάκων ή των αντιβιοτικών (άρθρο 14 (ε) (ii) του Κανονισμού 834/07, άρθρα 23 και 24 του Κανονισμού 889/08). Στην περίπτωση χορήγησης αλλοπαθητικών συνθετικών χημικών φαρμάκων ή αντιβιοτικών πρέπει να εφαρμόζεται μια περίοδος μετατροπής διπλής διάρκειας πριν την πώληση των συγκεκριμένων ζώων ή προϊόντων ως βιολογικά. Η παραπάνω προϋπόθεση δεν ισχύει για την περίπτωση εμβολιασμών και αντιπαρασιτικών αγωγών.

Καθαρισμός και απολύμανση κτηνοτροφικών μονάδων

Οι προϋποθέσεις για τον εξοπλισμό και τα προϊόντα καθαρισμού και απολύμανσης των κτηνοτροφικών μονάδων παραμένουν ίδιες με αυτές που αναφέρονται και στον προηγούμενο κανονισμό (άρθρο 23.4 του Κανονισμού 889/08). Ο κατάλογος των επιτρεπόμενων ουσιών περιλαμβάνεται στο Παράρτημα VII.

Εξαιρέσεις – δυσάρεστες αθλή απαραίτητες

[Gerhard Plakolm]

Οι εξαιρέσεις ίσως να μην ακούγονται ιδιαίτερα ευχάριστες, είναι ωστόσο απαραίτητες. Σε μια Ευρώπη με τόσο ποικιλόμορφο φυσικό πλούτο, διαφορετικές γεωγραφικές και κλιματικές συνθήκες και πολυάριθμες πολιτισμικές παραδόσεις, είναι αδύνατο να καθίσταται, και ακόμη πιο δύσκολο να αναφέρονται, από τη νομοθεσία οι πολυάριθμες πρακτικές της καθημερινότητας. Οι κανόνες οφείλουν να είναι σαφείς, απλοί, περιεκτικοί και κατανοητοί και κυρίως να διέπονται από νομιμότητα και να παρέχουν μια σχετική ευελιξία, αφήνοντας περιθώριο για τις απαραίτητες εξαιρέσεις.

Είναι ευκολότερη η εφαρμογή ιδιωτικών κανόνων και η σύναψη συμφωνιών με ευέλικτους όρους όταν υπάρχει αμοιβαία κατανόηση. Ωστόσο, στην περίπτωση της θέσπισης νομοθετικών διατάξεων και κανονισμών, αυτό είναι πολύ πιο δύσκολο να επιτευχθεί, ιδίως όταν η συμμόρφωση σε αυτούς υπόκειται σε τακτικούς ελέγχους από εξουσιοδοτημένους φορείς πιστοποίησης. Κατά την ολοκλήρωση των περιβαλλοντικών προγραμμάτων, οποιεσδήποτε, έστω και μη-δαμινές, παρατυπίες ενδέχεται να επιφέρουν εξαιρετικά δυσάρεστες συνέπειες, όπως την υποχρέωση επιστροφής πολιτευτών επιδοτήσεων. Σε αυτές τις περιπτώσεις απειλείται ακόμη και η βιωσιμότητα μιας παραγωγικής μονάδας.

Ο προηγούμενος κανονισμός για τη βιολογική γεωργία 2092/91 περιλάμβανε αρκετές παρεκκλίσεις. Οι υποστηρικτές της απόσυρσης του κανονισμού υποστήριζαν ότι η βιολογική γεωργία έμοιαζε να καθορίζεται κυρίως από τις εξαιρέσεις και λιγότερο από τους κανόνες. Επομένως, κατά την αναθεώρηση των εν λόγω κανόνων, ένας από τους στόχους ήταν η πλήρη διαλεύκανση και η εκ νέου διαμόρφωση των εξαιρέσεων. Ο νέος Κανονισμός 834/2007 και οι σχετικοί κανόνες εφαρμογής 889/2008 περιλαμβάνουν τις ακόλουθες αλλαγές:

- | οι μόνιμες “παρεκκλίσεις” για την αγορά ζώων μη βιολογικής προέλευσης για σκοπούς εκτροφής μεταφέρθηκαν στο νέο κανονισμό
- | οι υπόλοιπες παρεκκλίσεις ενσωματώθηκαν στο κεφάλαιο “Ευελιξία”
- | οι παρεκκλίσεις με συγκεκριμένη χρονική ισχύ αναφέρονται στο τμήμα των μεταβατικών μέτρων.

Αμφιλεγόμενη ευελιξία

Κατά τις συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της αναθεώρησης του κανονισμού για τη βιολογική γεωργία, υπήρξαν ένθερμοι υποστηρικτές αθλή και επικριτές των ευέλικτων διατάξεων. Υπήρξαν έντονα ανησυχίες ότι η διαμόρφωση ευέλικτων διατάξεων

θα ευνοήσει τις διαφορές σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, προκαλώντας στρεβλώσεις στους όρους του ανταγωνισμού.

Οι υποστηρικτές της ευελιξίας των διατάξεων επιθυμούσαν τη χαλάρωση του αυστηρού ρυθμιστικού πλαισίου που επέβαλε ο κανονισμός σε ορισμένες πρακτικές περιπτώσεις, με στόχο τη μείωση των δυσχερειών. Η Επιτροπή, ωστόσο, συμπεριέλαβε μόνο ένα τμήμα των υφιστάμενων παρεκκλίσεων στο κεφάλαιο με τον τίτλο “Ευελιξία”, ορίζοντας σε αρκετές περιπτώσεις αυστηρότερες προϋποθέσεις.

Οι εξαιρέσεις στο κεφάλαιο “Ευελιξία”

Το κεφάλαιο “Ευελιξία” στον κανονισμό-πλαισίο 834/2007 θέτει περιορισμούς για την εφαρμογή εξαιρέσεων σε κανόνες παραγωγής:

- | Οι εξαιρέσεις πρέπει να συμμορφώνονται με τις αρχές και τους σκοπούς της βιολογικής γεωργίας.
- | Οι κανόνες εφαρμογής πρέπει να είναι σαφείς, να έχουν καθοριστεί από την Επιτροπή και να ελέγχονται από μια κανονιστική επιτροπή.
- | Οι εξαιρέσεις εφαρμόζονται υπό συγκεκριμένους όρους (όπως αναφέρονται στις παραγράφους). Στο παρακάτω κείμενο παρουσιάζονται περιληπτικά οι κανόνες που αναφέρονται στα άρθρα της Οδηγίας ΕΕ 889/08, η οποία περιλαμβάνει τους κανόνες εφαρμογής.

Κλιματικοί, γεωγραφικοί και διαρθρωτικοί περιορισμοί

Στο άρθρο σχετικά με την πρόσδεση των βοοειδών σε μικρές εκμεταλλεύσεις (άρθρο 39) ορίζεται ως προϋπόθεση η έλλειψη επαρκούς αριθμού ζώων στην ίδια ηλικιακή ομάδα προκειμένου να σχηματιστούν διαφορετικές ομάδες. Όπως ήταν αναμενόμενο, ο καθορισμός της μικρής εκμετάλλευσης δεν μπορεί να γίνει σε επίπεδο ΕΕ αθλή σε εθνικό επίπεδο. Η εξαίρεση ισχύει υπό την προϋπόθεση ότι έχει προσδιοριστεί ο όρος “μικρή εκμετάλλευση” σε εθνικό επίπεδο. Ωστόσο, τα ζώα πρέπει να “έχουν πρόσβαση σε βοσκοτόπους κατά την περίοδο βοσκής, σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 2, και τουλάχιστον δύο φορές την εβδομάδα πρόσβαση σε υπαίθριους χώρους όταν η βόσκηση δεν είναι δυνατή.”

Το άρθρο 40 σχετικά με την Παράλληλη παραγωγή είναι σχεδόν ίδιο με το αντίστοιχο κείμενο του προηγούμενου Κανονισμού. Το σημείο όπου τα δύο κείμενα διαφοροποιούνται είναι ότι οι σκοποί της γεωργικής έρευνας και της τυπικής εκπαίδευσης έχουν την ίδια ισχύ και αναγνώριση. Επίσης, οι φορείς πιστοποίησης οφείλουν να παρέχουν δεδομένα σχετικά με:

- | τα μέτρα διαχωρισμού,
- | τις αποδόσεις στην περίπτωση φυτικής παραγωγής,
- | την καθημερινή παράδοση ή τις πωλήσεις στην περίπτωση ζωικής παραγωγής.

© Archana Bhartha shutterstock

Η παράλληλη ανάπτυξη βιολογικών και μη βιολογικών μελισσοκομικών μονάδων για εργασίες επικονίασης επιτρέπεται, υπό τον όρο ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις των κανόνων βιολογικής παραγωγής, με εξαίρεση τις διατάξεις για τη θέση των μελισσών.

Μη διαθεσιμότητα βιολογικών γεωργικών εισροών

Εάν δεν υπάρχουν διαθέσιμες βιολογικές εισροές, οι εν λόγω εξαιρέσεις επιτρέπουν την αγορά των παρακάτω μη βιολογικών εισροών παραγωγής:

- Νεοσσά ηλικίας μικρότερης των τριών ημερών ή πουλιάδες έως 18 εβδομάδων, με την προηγούμενη άδεια της αρμόδιας αρχής (άρθρο 42).
- Για την αγορά ζωοτροφών (που προορίζονται πλέον μόνο για μονογαστρικά ζώα), ο επιχειρηματίας οφείλει να τηρεί αποδεικτικά στοιχεία για την ανάγκη χρήσης αυτής της διάταξης (άρθρο 43).
- Για τη χρήση μη βιολογικού κεριού μελισσών πρέπει να αποδεικνύεται ότι το κεριό δεν έχει μολυνθεί με ουσίες οι οποίες δεν επιτρέπονται για βιολογική παραγωγή (άρθρο 44).
- Οι σπόροι και το αγενές πολυπλασιαστικό υλικό πρέπει να προέρχονται από μονάδες παραγωγής σε διαδικασία μετατροπής προς τη βιολογική γεωργία. Εάν οι παραπάνω εισροές δεν είναι διαθέσιμες, επιτρέπεται η χρήση μη βιολογικών εισροών, υπό τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο παρόν. Τα κράτη μέλη και οι φορείς πιστοποίησης μπορούν να επιτρέψουν τη χρήση των εν λόγω εισροών (άρθρο 45).

Ειδικά προβλήματα ζωικού κεφαλαίου

Βάσει του παρόντος, το τελικό στάδιο πάχυνσης μπορεί να πραγματοποιείται εντός κτιρίων μόνο στην περίπτωση ενήλικων βοοειδών (άρθρο 46). [Η παραπάνω διάταξη ισχύει για πρόβατα και χόιρους έως τα τέλη του 2010 και υπό τον όρο ότι πραγματοποιούνται έλεγχοι δύο φορές ετησίως (άρθρο 95).]

Περιπτώσεις καταστροφών

Οι εξαιρέσεις εφαρμόζονται, υπό τις ισχύουσες προϋποθέσεις, από τις αρμόδιες αρχές (άρθρο 47).

Εξαιρέσεις εντός χρονικών ορίων

Οι εξαιρέσεις εντός χρονικών ορίων δεν περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο "Ευελιξία" του Κανονισμού 889/2008, αλλά στο κεφάλαιο "Ευελιξία" (άρθρο 95). Μεταξύ άλλων, αναφέρονται στα εξής:

- Η πρόσδεση ζώων σε κτηνοτροφικές μονάδες μεγάλης έκτασης για τις οποίες δεν ισχύουν τα μέτρα που εφαρμόζονται σε μικρότερες μονάδες
- Εξαιρέσεις που σχετίζονται με την προσαρμογή κτιρίων.

Και στις δύο περιπτώσεις οι εξαιρέσεις ισχύουν έως τα τέλη του 2013. Για περισσότερες λεπτομέρειες, ανατρέξτε στο άρθρο σχετικά με τις **αλληλαγές στους κανόνες παραγωγής**.

3.3 ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ

Η επίδραση του νέου κανονισμού για τη βιολογική παραγωγή στους μεταποιητές βιολογικών τροφίμων

[Alexander Beck]

Το πεδίο εφαρμογής, η πολυπλοκότητα των κανόνων εφαρμογής και οι διατάξεις με τις οποίες οι μεταποιητές οφείλουν να συμμορφώνονται από την 1η Ιανουαρίου 2009 εξέπληξαν αρκετούς. Αυτό το άρθρο επισημαίνει τις σημαντικότερες αλληλαγές που αφορούν στις επιχειρήσεις μεταποίησης βιολογικών τροφίμων και τις προθεσμίες για την έναρξη ισχύος των νέων απαιτήσεων.

Αλληλαγές στην παραγωγή, την αποθήκευση κτλ. των προϊόντων βιολογικής παραγωγής

Όλες οι επιχειρήσεις που εμπλέκονται στην παραγωγή, τη μεταποίηση, τη μεταφορά και τη διανομή βιολογικών τροφίμων υπόκεινται στις διατάξεις του νέου κανονισμού. Οι "επιχειρήσεις ομαδικής εστίασης" δεν περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του νέου κανονισμού, ωστόσο μπορούν να ρυθμιστούν σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, στο πεδίο εφαρμογής του νέου κανονισμού ΕΚ για τη βιολογική παραγωγή εισάγονται η μαγιά, η οινοποίηση και η υδατοκαλλιέργεια, αποκλείονται ρητά τα προϊόντα θήρας και αλιείας ενώ οι κανονισμοί επισήμανσης έχουν τροποποιηθεί σύμφωνα με αυτές τις αλληλαγές.

Ο νέος κανονισμός περιλαμβάνει για πρώτη φορά ένα νομικό πλαίσιο που διέπει τις αρχές και τους στόχους της μεταποίησης βιολογικών τροφίμων. Για παράδειγμα, η φράση "για συγκεκριμένους διατροφικούς σκοπούς" έχει συμπεριληφθεί προκειμένου να διευκολύνει την εισαγωγή συμπληρωμάτων διατροφής που χρησιμοποιούνται σε διαιτητικά προϊόντα. Στις προηγούμενες διατάξεις τα συμπληρώματα επιτρέπονταν μόνο στην περίπτωση νομικής απαίτησης. Οι κανόνες εφαρμογής υιοθετούν αυτή τη διάταξη για πρώτη φορά, επομένως δεν υπάρχουν προς το παρόν άλλες σημαντικές αλληλαγές.

Οι λεπτομέρειες απαιτήσεις σχετικά με τη μεταποίηση τροφίμων αναφέρονται στα άρθρα 19 και 23 του Κανονισμού 834/2007, στα άρθρα 26, 27, 31 και 35, καθώς και στο Παράρτημα XIII των κανόνων εφαρμογής (Κανονισμός 889/2008). Ακολουθούν μερικά παραδείγματα.

Σύμφωνα με το νέο κανονισμό, σχεδόν όλα τα συστατικά των βιολογικών προϊόντων πρέπει να είναι γεωργικής προέλευσης, με εξαίρεση το νερό και το αλάτι.

Στο άρθρο 19 παράγραφος 3 αναφέρονται ουσίες και τεχνικές που ενδέχεται να αποκλειστούν από τη βιολογική μεταποίηση (επιφύλαξη απαγόρευσης) στην περίπτωση που:

- ▮ αποκαθιστούν ιδιότητες που χάνονται κατά τη μεταποίηση και την αποθήκευση των βιολογικών τροφίμων
- ▮ διορθώνουν τις συνέπειες των πράξεων αμέλειας
- ▮ μπορούν να παραπληθήσουν με άλλο τρόπο όσον αφορά την πραγματική φύση των προϊόντων αυτών.

Πρόσθετα τροφίμων και βοηθητικά μέσα επεξεργασίας

Το άρθρο 27 παράγραφος 1 των κανόνων εφαρμογής αναφέρει τα **επιτρεπόμενα πρόσθετα και βοηθητικά μέσα επεξεργασίας**. Είναι πολύ σημαντικό το γεγονός ότι δεν χρησιμοποιείται πλέον ο όρος “μη γεωργικά συστατικά”. Με αυτόν τον τρόπο είναι εφικτή η βιολογική πιστοποίηση των συστατικών γεωργικής προέλευσης που περιλαμβάνονται στο άρθρο 27 ως βιολογικά προϊόντα. Αυτό απαιτεί ένα νέο σύστημα υπολογισμού των συστατικών, όπως περιγράφεται στο άρθρο 27 παράγραφος 2 των κανόνων εφαρμογής. Το συγκεκριμένο άρθρο διευκρινίζει τα συστατικά τα οποία πρέπει να υπολογίζονται ως συστατικά γεωργικής προέλευσης ή όχι.

Χρήση μη βιολογικών συστατικών

Το Παράρτημα ΙΧ αναφέρει τα εγκεκριμένα **συστατικά γεωργικής προέλευσης** τα οποία δεν έχουν παραχθεί με **βιολογική μέθοδο**. Οι κανόνες εφαρμογής καθορίζουν τις νέες διαδικασίες έγκρισης συστατικών γεωργικής προέλευσης τα οποία δεν είναι διαθέσιμα σε βιολογική μορφή. Για συστατικά γεωργικής προέλευσης που δεν έχουν παραχθεί με βιολογικές μεθόδους προβλέπονται παρεκκλίσεις διάρκειας έως και 12 μήνες. Επίσης, είναι δυνατή η παράταση μιας παρέκκλισης δύο φορές. Όταν παρέλθει αυτό το χρονικό διάστημα, η παρέκκλιση παύει να ισχύει. Εάν μια συγκεκριμένη ουσία είναι απαραίτητη και μετά από το διάστημα αυτό, πρέπει να συμπληρωθεί στον κατάλογο των επιτρεπόμενων ουσιών του Παραρτήματος ΙΧ.

(Οι νέες απαιτήσεις σχετικά με την επισήμανση παρουσιάζονται σε ξεχωριστό κεφάλαιο του παρόντος)

Αλληλαγές στη διασφάλιση ποιότητας

Στο άρθρο 26 των κανόνων εφαρμογής ορίζονται οι διαδικασίες που πρέπει να τηρούν οι μεταποιητές προκειμένου να εξασφαλίζουν ότι η βιολογική παραγωγή συμμορφώνεται με τα πρότυπα, τηρώντας τις αρχές της “ορθής πρακτικής”, χρησιμοποιώντας την ανάλυση κινδύνων για να εντοπίζουν τα πιθανά προβλήματα, καθορίζοντας τα

απαραίτητα μέτρα προφύλαξης και ελέγχοντας τα αποτελέσματα των ενεργειών τους. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις οφείλουν να τηρούν ενημερωμένο μητρώο και φέρουν ατομική ευθύνη για την υλοποίηση των απαραίτητων διαδικασιών.

Οι νέοι κανόνες επαναλαμβάνουν τον αποκλεισμό των ΓΤΟ που αναφέρεται στον προηγούμενο κανονισμό. Οι προηγούμενοι κανόνες έχουν καθοριστεί και προσαρμοστεί σύμφωνα με τους τρέχοντες κανονισμούς. Ωστόσο, η ΕΕ ορίζει πλέον μια πρότυπη δήλωση συμμόρφωσης μη δεσμευτικού χαρακτήρα.

Μεταφορά

Το άρθρο 31 παραθέτει τους νέους κανόνες για τη συσκευασία και τη μεταφορά προϊόντων μεταξύ των επιχειρήσεων, ενώ η παράγραφος 2 αναφέρει τις ειδικές περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν απαιτείται το κλείσιμο των συσκευασιών. Το κλείσιμο δεν απαιτείται εάν οι επιχειρήσεις υπόκεινται αμφότερες στο σύστημα βιολογικού ελέγχου: τα προϊόντα συνοδεύονται με έγγραφα που αναφέρουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες. Οι πληροφορίες αυτές είναι: η επωνυμία και η διεύθυνση της επιχείρησης ή του ιδιοκτήτη του προϊόντος, το όνομα του προϊόντος με αναφορά στη μέθοδο βιολογικής παραγωγής, η επωνυμία ή/και ο κωδικός του φορέα ή της αρχής ελέγχου καθώς και το σήμα ταυτοποίησης της παρτίδας.

Κωδικός αριθμός

Ο κωδικός χρησιμοποιείται σε όλη την ευρωπαϊκή επικράτεια (άρθρο 58) επιτρέποντας την ευκολότερη ταυτοποίηση των αγαθών που προέρχονται από άλλες χώρες της ΕΕ στο μέλλον. Βάσει του κανονισμού, ο κωδικός αριθμός θα έχει την εξής μορφή: “BY – 000XX – “βιολογικό προϊόν””. Αποτελείται από τον κωδικό χώρας (BY), έναν αριθμό αναφοράς και το χαρακτηρισμό “βιολογικό προϊόν” σε οποιαδήποτε επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (όπως ορίζεται στο παράρτημα του Κανονισμού 834/2007). Ο κωδικός πρέπει να βρίσκεται ακριβώς κάτω από το λογότυπο, εάν υπάρχει.

Ηλεκτρονικά πιστοποιητικά

Ο νέος κανονισμός για τη βιολογική παραγωγή εισάγει ένα τυποποιημένο πιστοποιητικό αναφέροντας επίσης την πιθανότητα έκδοσης ηλεκτρονικών πιστοποιητικών στο μέλλον. Οι απαιτήσεις για το σχεδιασμό του πιστοποιητικού περιγράφονται στο Παράρτημα ΧΙΙ των κανόνων εφαρμογής.

Ποιοι υπόκεινται σε ελέγχους;

Στις απαιτήσεις που ορίζονται στα άρθρα 1, 27 και 28 του Κανονισμού 834/2007 υπάρχουν ορισμένες διαφορές όσον αφορά στην εφαρμογή και το εύρος των διαδικασιών ελέγχου. Διευκρινίζεται ότι οι επιχειρήσεις ομαδικής εστίασης δεν υπόκεινται σε ελέγχους της ΕΕ, εκτός εάν αυτό αποφασιστεί σε εθνικό επίπεδο. Τα καταστήματα χον-

δρικής πώλησης υποβάλλονται πάντα σε ελέγχους της ΕΕ, εκτός εάν διακινούν μόνο προσσκευασμένα προϊόντα.

Οι επιχειρήσεις που πωλούν τα προϊόντα απευθείας στον τελικό καταναλωτή μπορούν να απαλλαγθούν από αυτούς τους ελέγχους εφόσον αποφασιστεί σε εθνικό επίπεδο. Στο άρθρο 1 παράγραφος 3 και στο άρθρο 2(β) του Κανονισμού 834/2007 γίνεται αναφορά στις επιχειρήσεις διανομής. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 1, οι επιχειρήσεις αυτές δεν συμπεριλαμβάνονται στο σύστημα ελέγχου.

Περισσότεροι κανόνες

Το άρθρο 21 περιλαμβάνει τα κριτήρια που διέπουν την αξιολόγηση των προσθέτων τροφίμων. Η μόνη αλλαγή σε σχέση με τα προηγούμενα κριτήρια αξιολόγησης είναι η αναφορά στην προσθήκη των κριτηρίων τα οποία ορίζονται στους στόχους και τις αρχές στον Τίτλο II. Επομένως τα κριτήρια αυτά πρέπει να τηρούνται σε συνδυασμό με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 21.

Το άρθρο 22 του Κανονισμού 834/2007 περιλαμβάνει επίσης ένα **κανόνα ευελιξίας**. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι παρεκκλίσεις υπάγονται σε μια διαδικασία εναρμόνισης. Η συγκεκριμένη διαδικασία εξασφαλίζει τη δυνατότητα εφαρμογής εξαιρέσεων για τον υπάρχοντα κανονισμό σε επίπεδο ΕΕ. Στη συνέχεια, οι αποκλίσεις ενσωματώνονται στους κανόνες εφαρμογής. Ορισμένες εξαιρέσεις αφορούν ειδικά τις επιχειρήσεις μεταποίησης

- όταν είναι αναγκαίες προκειμένου να εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε συστατικά γεωργικής προέλευσης, τα οποία δεν είναι διαθέσιμα σε βιολογική μορφή
- για να εξασφαλιστεί η παραγωγή καθιερωμένων τροφίμων σε βιολογική μορφή
- όταν είναι αναγκαίο να χρησιμοποιηθούν πρόσθετες ύλες και άλλες ουσίες για τρόφιμα και ζωοτροφές και οι συγκεκριμένες πρόσθετες ύλες ή ουσίες δεν είναι διαθέσιμες στην αγορά πλην όσων παράγονται με ΓΤΟ.

Επισκόπηση: Απαιτήσεις για την επισήμανση στο νέο κανονισμό για τη βιολογική παραγωγή

[Alexander Beck]

Ο νέος κανονισμός για τη βιολογική παραγωγή (ΕΚ) αριθ. 834/2007 και οι σχετικοί κανόνες εφαρμογής (ΕΚ) 889/2008 καθορίζουν νέες απαιτήσεις όσον αφορά την επισήμανση και τη συσκευασία των βιολογικών προϊόντων. Οι απαιτήσεις πρόκειται να εφαρμοστούν σε διαφορετικά στάδια: ορισμένες τίθενται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2009 ενώ άλλες από την 1η Ιουλίου 2010. Παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικά οι σημαντικότερες αλλαγές, οι προϋποθέσεις και οι σχετικές προθεσμίες για την έναρξη ισχύος των νέων απαιτήσεων.

Νέα στοιχεία επισήμανσης

Κατάλογος συστατικών

Η ένδειξη των βιολογικών συστατικών στη σύνθεση γίνεται πλέον υποχρεωτική. Ο κατάλογος καταρτίζεται από προϊόντα τα οποία πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηρίζονται από τον όρο “βιολογικό” ή οποιοσδήποτε σχετικούς όρους ή υποκοριστικά του. (Άρθρο 23 παράγραφος 4 του Κανονισμού 834/2007)

Νέος κωδικός αριθμός

Η χρήση του νέου τυποποιημένου κωδικού της ΕΕ είναι υποχρεωτική από την 1η Ιουλίου 2010 αντικαθιστώντας τον προηγούμενο κωδικό. Ο νέος κωδικός αριθμός θα έχει την παρακάτω μορφή:

- θα ξεκινά με τον κωδικό του κράτους μέλους ή τρίτης χώρας (π.χ. DE)
- θα περιλαμβάνει έναν όρο που υποδεικνύει τη βιολογική προέλευση του προϊόντος
- θα περιέχει έναν κωδικό αναφοράς σύμφωνα με τις υποδείξεις της αρμόδιας αρχής ελέγχου
- Εάν στο προϊόν εμφανίζεται το κοινοτικό λογότυπο, ο κωδικός αριθμός πρέπει να αναγράφεται ακριβώς κάτω από αυτό.

Νέο υποχρεωτικό λογότυπο της ΕΕ

Έναρξη ισχύος από 01.07.2010

Η χρήση του κοινοτικού λογότυπου είναι υποχρεωτική από την 1η Ιουλίου 2010. Οι ενδείξεις πρέπει να αναγράφονται σε εμφανή θέση και κατά τρόπο ώστε να είναι ευδιάκριτες, ευανάγνωστες και ανεξίτηλες (άρθρο 24, παράγραφος 2).

Το κοινοτικό λογότυπο **πρέπει** να χρησιμοποιείται

- στην επισήμανση προσσκευασμένων τροφίμων (άρθρο 24 παράγραφος 1 (β)) αλλά και για τη διαφήμιση βιολογικών προϊόντων (άρθρο 25 παράγραφος 1).

Το κοινοτικό λογότυπο **μπορεί** να χρησιμοποιείται

- σε εισαγόμενα προϊόντα από τρίτες χώρες

Το κοινοτικό λογότυπο **δεν μπορεί** να χρησιμοποιείται

- σε προϊόντα μετατροπής
- σε προϊόντα τα οποία αποτελούνται από βιολογικά συστατικά σε ποσοστό μικρότερο από 95%
- σε προϊόντα που προέρχονται από μη εκτρεφόμενα ψάρια ή θηράματα και περιέχουν βιολογικά συστατικά

Επισήμανση προέλευσης

Η επισήμανση της προέλευσης του προϊόντος είναι υποχρεωτική από την 1η Ιουλίου 2010. Η επισήμανση προέλευσης αναγράφεται κοντά στο λογότυπο. Όταν χρησιμοποιείται το κοινοτικό λογότυπο, η ένδειξη του τόπου προέλευσης εμφανίζεται στο ίδιο οπτικό πεδίο με το λογότυπο (άρθρο 24 παράγραφος 2 (γ) του Κανονισμού 834/2007) ακριβώς κάτω από τον κωδικό αριθμό (άρθρο 58 παράγραφος 2).

Η επισήμανση προέλευσης δεν αναγράφεται με εμφανέστερο χρώμα, μέγεθος και γραμματοσειρά από την περιγραφή πώλησης του προϊόντος. Οι ενδείξεις αναγράφονται σε εμφανή θέση και κατά τρόπο ώστε να είναι ευδιάκριτες, ευανάγνωστες και ανεξίτηλες (άρθρο 24 παράγραφος 2).

Η επισήμανση λαμβάνει μία από τις ακόλουθες μορφές

- “Γεωργία ΕΕ” ή
- “Γεωργία εκτός ΕΕ” ή
- “Γεωργία ΕΕ/εκτός ΕΕ”.
- “Deutsche – Landwirtschaft” (ή την ένδειξη οποιασδήποτε άλλης χώρας)

Η ένδειξη “Γεωργία ΕΕ” ή η ένδειξη χώρας μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνον εφόσον το 98% των συστατικών γεωργικής προέλευσης προέρχονται από την αναγραφόμενη περιοχή. Η συνολική ποσότητα των συστατικών γεωργικής προέλευσης που έχουν παραχθεί σε διαφορετική περιοχή δεν πρέπει να υπερβαίνει το 2%.

Παράδειγμα ετικέτας προϊόντος με ένδειξη προέλευσης, κωδικό φορέα ελέγχου και λογότυπο ΕΕ

Η ετικέτα χρησιμοποιείται κατόπιν αδείας της HiPP

Απαιτήσεις για την επισήμανση

“Γεωργία ΕΕ”: 98% των συστατικών γεωργικής προέλευσης έχουν παραχθεί σε χώρες της ΕΕ.

“Γεωργία ΕΕ/εκτός ΕΕ”: μέρος των συστατικών γεωργικής προέλευσης έχει παραχθεί σε χώρες εντός της ΕΕ και το υπόλοιπο μέρος τους σε τρίτη χώρα.

Η προαναφερθείσα ένδειξη “Γεωργία ΕΕ” ή “Γεωργία εκτός ΕΕ” μπορεί να αντικαθίσταται ή να συμπληρώνεται από το όνομα μιας χώρας στην περίπτωση που το 98% των γεωργικών πρώτων υλών από τις οποίες αποτελείται το προϊόν έχουν παραχθεί στη συγκεκριμένη χώρα. Η ένδειξη “Deutsche-Landwirtschaft” υποδεικνύει ότι 98% των συστατικών γεωργικής προέλευσης έχουν παραχθεί στη Γερμανία.

Τύποι των απαιτήσεων για την επισήμανση

Ο κανόνας του 70% σχετικά με την επισήμανση δεν συμπεριλαμβάνεται στις νέες απαιτήσεις. Τα προϊόντα με την εν λόγω επισήμανση πιθανώς να έχουν εξαντληθεί έως την 31η Δεκεμβρίου 2011.

Βιολογικά τρόφιμα – ο “κανόνας του 95%”

Έναρξη ισχύος από 01.01.2009, υποχρεωτικός για όλα τα προϊόντα από 01.07.2010

Οι ισχύουσες απαιτήσεις για την επισήμανση έχουν παραμείνει ίδιες στο μεγαλύτερο μέρος τους. Τα προϊόντα πρέπει να περιέχουν βιολογικά συστατικά γεωργικής προέλευσης σε ποσοστό τουλάχιστον 95%. Ωστόσο, έχουν εισαχθεί νέα στοιχεία στην επισήμανση. Συγκεκριμένα πρόκειται για το νέο λογότυπο, τον κωδικό, τη νέα επισήμανση προέλευσης και τουλάχιστον μία ένδειξη για τα βιολογικά συστατικά που περιλαμβάνονται στον κατάλογο εγκεκριμένων συστατικών.

Υπόδειγμα ετικέτας προϊόντος:

Βιολογικό σαλάμι με φινόκιο

Συστατικά:

χοιρινό κρέας*, σπόροι φινόκιου (1%)*, αρωματικά*, θαλασσινό αλάτι, ζάχαρη*, σκόρδο*

*προϊόν βιολογικής γεωργίας

Λογότυπο της ΕΕ (δυνατότητα χρήσης του ισχύοντος κοινοτικού λογότυπου έως 30.06.10)

UK – 000XX – βιολογικό προϊόν (ο κωδικός αριθμός πρέπει να τοποθετείται ακριβώς μετά από το λογότυπο της ΕΕ)

Επισήμανση προϊόντων με βιολογικά συστατικά σε ποσοστό κάτω από 95%

“Κανόνας συστατικών” με έναρξη ισχύος από 01.01.2009

Ο συγκεκριμένος κανονισμός επισήμανσης είναι **νέος**. Στα προϊόντα που περιέχουν βιολογικά συστατικά σε ποσοστό λιγότερο από το

95%, αυτά πρέπει να αναφέρονται μόνο στον κατάλογο των συστατικών. Όσον αφορά στα πρόσθετα, στα βοηθητικά μέσα επεξεργασίας και στις υπόλοιπες απαιτήσεις, τα προϊόντα οφείλουν να συμμορφώνονται με τις διατάξεις του κανονισμού σχετικά με τη βιολογική παραγωγή.

Σε αυτή την περίπτωση, πρέπει να αναγράφεται ο κωδικός αριθμός. Στον κατάλογο συστατικών περιλαμβάνεται επίσης ένδειξη του συνολικού ποσοστού βιολογικών συστατικών σε σχέση με τη συνολική ποσότητα συστατικών γεωργικής προέλευσης. Η χρήση του λογοτύπου και της ένδειξης προέλευσης δεν επιτρέπεται.

Υπόδειγμα ετικέτας προϊόντος: Μπισκότα βρώμης χωρίς ζάχαρη

Συστατικά:

Νιφάδες βρώμης βιολογικής καλλιέργειας* (29%), φοινικέλαιο, αλεύρι ολικής αλέσεως, πλήρες γάλα σε σκόνη, άμυλο αραβόσιτου, εκχύλισμα βύνης, θαλασσινό αλάτι, διογκωτικές ύλες (διπτανθρακική σόδα), αρωματικά

*το 29,6% των συστατικών γεωργικής προέλευσης είναι προϊόντα βιολογικής παραγωγής

UK – 000XX – βιολογικό προϊόν (ο κωδικός αριθμός πρέπει να τοποθετείται σε εμφανή, ευδιάκριτη θέση)

Επισήμανση προϊόντων που προέρχονται από ψάρια ή θηράματα

Έναρξη ισχύος από 01.01.2009

Ο νέος κανονισμός για τη βιολογική παραγωγή έχει θεσπίσει συγκεκριμένες απαιτήσεις για την επισήμανση των προϊόντων που προέρχονται από ψάρια ή θηράματα όταν συνδυάζονται με τρόφιμα βιολογικής προέλευσης. Τα προϊόντα που προέρχονται από ψάρια ή θηράματα οφείλουν να φέρουν επισήμανση των βιολογικών συστατικών τους **στον κατάλογο των συστατικών και στο ίδιο οπτικό πεδίο με την περιγραφή πώλησης**, υπό τον όρο ότι το βασικό συστατικό τους είναι τα ψάρια ή θηράματα και ότι τα υπόλοιπα συστατικά γεωργικής προέλευσης είναι όλα βιολογικά.

Όσον αφορά στα πρόσθετα, στα βοηθητικά μέσα επεξεργασίας και στις υπόλοιπες απαιτήσεις, τα προϊόντα οφείλουν να συμμορφώνονται με τις διατάξεις του κανονισμού σχετικά με τη βιολογική παραγωγή.

Σε αυτή την περίπτωση, πρέπει να αναγράφεται ο κωδικός αριθμός. Στον κατάλογο συστατικών πρέπει να αναγράφεται επίσης το συνολικό ποσοστό βιολογικών συστατικών. Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογοτύπου και της ένδειξης προέλευσης.

Υπόδειγμα ετικέτας προϊόντος:

Καπνιστός σολομός με άνηθο βιολογικής καλλιέργειας

Συστατικά:

Άγριος σολομός¹, άνηθος* (1%), φυτικά έλαια*, αλάτι, καπνός

*το 15% των συστατικών γεωργικής προέλευσης είναι προϊόντα βιολογικής παραγωγής

UK – 000XX – βιολογικό προϊόν (ο κωδικός αριθμός πρέπει να τοποθετείται σε εμφανή, ευδιάκριτη θέση)

Πρόσθετες πληροφορίες

Νέο σύστημα υπολογισμού συστατικών γεωργικής προέλευσης

Έναρξη ισχύος από 01.01.2009 για τα νέα προϊόντα και από 01.07.2010 για όλα τα προϊόντα

Ο νέος κανονισμός για τη βιολογική παραγωγή εισάγει ένα νέο σύστημα υπολογισμού για το ποσοστό των συστατικών γεωργικής προέλευσης. Στα συστατικά γεωργικής προέλευσης περιλαμβάνονται και τα πρόσθετα τροφίμων που αναφέρονται στο Παράρτημα VIII και επισημαίνονται με αστερίσκο στη στήλη του κωδικού.

Παράδειγμα υπολογισμού:

Αλεύρι ολικής αλέσεως βιολογικής καλλιέργειας 60%*

Νερό 32%

Ηλιόσπορος βιολογικής καλλιέργειας 3%*

Μαγιά 2%

Αλάτι 2%

Λεκιθίνη 0,8%

Ασκορβικό οξύ 0,2%

Ένζυμα

Υπολογισμός:

*Το 95% των συστατικών γεωργικής προέλευσης πρέπει να είναι βιολογικά (άρθρο 23, παράγραφος 4α (ii) 834/2007)

*Τα συστατικά που πρέπει να υπολογιστούν είναι: αλεύρι ολικής αλέσεως, ηλιόσποροι και λεκιθίνη (άρθρο 27, παράγραφος 2α)

*Τα συστατικά που δεν πρέπει να υπολογιστούν είναι: νερό, μαγιά, αλάτι, ασκορβικό οξύ (άρθρο 27 παράγραφος 2β)

*Άλλες ουσίες (βοηθητικά μέσα επεξεργασίας): τα ένζυμα δεν συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό.

1. Από το σύνολο των συστατικών που πρέπει να συμπεριληφθούν στον υπολογισμό (αλεύρι ολικής αλέσεως, ηλιόσποροι, λεκιθίνη), το αλεύρι ολικής αλέσεως και οι ηλιόσποροι αποτελούν βιολογικά προϊόντα ενώ η λεκιθίνη είναι μη βιολογικό προϊόν.
2. Επομένως, το 98,7% των συστατικών γεωργικής προέλευσης είναι βιολογικά.

¹ Το ψάρι θεωρείται συστατικό γεωργικής προέλευσης

3. Δεδομένου ότι το προϊόν πληροί και τις υπόλοιπες απαιτήσεις του Κανονισμού, μπορεί να φέρει τη σήμανση βιολογικού προϊόντος.

Υλικά συσκευασίας

Τα υλικά συσκευασίας που έχουν παραχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού 2092/91 θα χρησιμοποιούνται αυστηρά έως **01.01.2012**, υπό την προϋπόθεση ότι το προϊόν πληροί τις απαιτήσεις του Κανονισμού 834/2007.

Από την **1η Ιουλίου 2010** τίθενται σε ισχύ περαιτέρω απαιτήσεις σχετικά με την επισήμανση (λογότυπο ΕΕ, κωδικός αριθμού, ένδειξη προέλευσης). Τα υλικά συσκευασίας πρέπει να τροποποιηθούν κατάλληλα ώστε να συμμορφώνονται με αυτές τις νέες απαιτήσεις. Τα παλαιά υλικά συσκευασίας μπορούν να χρησιμοποιούνται έως την 1η Ιανουαρίου 2012.

Συνοπτική παρουσίαση προθεσμιών

01.01.2009 Νέες ετικέτες για προϊόντα:

- με ορισμένα μόνο βιολογικά συστατικά
- που προέρχονται από μη εκτρεφόμενα ψάρια ή θηράματα και περιέχουν βιολογικά συστατικά

Ο κανόνας του 70% σχετικά με την επισήμανση δεν συμπεριλαμβάνεται στις νέες απαιτήσεις. Η πώληση των αποθεμάτων των προϊόντων επιτρέπεται έως **31.12.2011**.

Στην επισήμανση βιολογικών προϊόντων των οποίων τα βιολογικής προέλευσης συστατικά αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 95% των συνολικών συστατικών τους, δεν εφαρμόζεται καμία αλλαγή έως τις 30 Ιουνίου 2010, υπό τον όρο ότι τα συγκεκριμένα προϊόντα πληρούν τις υπόλοιπες απαιτήσεις του Κανονισμού 834/2007.

01.07.2010 Έναρξη ισχύος των νέων ετικετών επισήμανσης για όλα βιολογικά προϊόντα, οι οποίες θα περιλαμβάνουν:

- επισήμανση (με αστερίσκο) των βιολογικών συστατικών στον κατάλογο συστατικών
- το νέο κωδικό αριθμό
- το λογότυπο της ΕΕ
- επισήμανση της προέλευσης
- τη βάση υπολογισμού της αναλογίας των βιολογικών συστατικών

01.01.2012 Παύση χρήσης των παλαιών υλικών συσκευασίας με επισήμανση σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΟΚ) 2092/91

3.4 ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Ο νέος κανονισμός για τις εισαγωγές: Μεγαλύτερη αξιοπιστία στα εισαγόμενα βιολογικά προϊόντα;

[Jochen Neuendorff, Beate Huber]

Η ευρωπαϊκή αγορά των βιολογικών προϊόντων αναπτύσσεται δυναμικά. Ολοένα και περισσότερες εταιρείες μεταποίησης και εμπορίας εισέρχονται σε αυτή την αγορά με πολλά υποσχόμενο μέλλον. Ωστόσο, η βιολογική αγροτική παραγωγή σε πανευρωπαϊκό επίπεδο δεν έχει αναπτυχθεί με τον ίδιο ρυθμό.

Αυτός είναι και ο λόγος που ένας ολοένα και μεγαλύτερος όγκος βιολογικών προϊόντων που καταναλώνονται στην Ευρώπη εισάγονται από χώρες εκτός της ΕΕ ("τρίτες χώρες"). Το 2008, μόνο στη Γερμανία χορηγήθηκαν σχεδόν 1800 άδειες εισαγωγής για βιολογικά προϊόντα.

Με το νέο Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου και τις ρυθμιστικές διατάξεις για τις εισαγωγές από τρίτες χώρες (τους ονομαζόμενους κανόνες εφαρμογής: Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1235/2008) που εγκρίθηκαν το Δεκέμβριο του 2008, το νομοθετικό πλαίσιο για τις εισαγωγές από τρίτες χώρες θα αλληλάξει ριζικά. Η εφαρμογή των νέων κανονισμών για τις εισαγωγές θα επηρεάσει για πολύ καιρό την εμπιστοσύνη των καταναλωτών στα βιολογικά προϊόντα αλλιά και την ανταγωνιστικότητα των Ευρωπαίων βιολογικών καλλιεργητών τα επόμενα χρόνια. Αυτοί οι δύο παράγοντες θα είναι αποφασιστικοί για τη μελλοντική επιτυχία των βιολογικών προϊόντων.

Ο κανονισμός για τις εισαγωγές από τρίτες χώρες από το 2009 και μετά

Για την εισαγωγή βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες στην ΕΕ, θα υπάρχουν στο μέλλον τρεις επιλογές:

1. Ο Κανονισμός της ΕΕ για τη Βιολογική Γεωργία εφαρμόζεται στην τρίτη χώρα ακριβώς όπως και στα κράτη μέλη της ΕΕ, επομένως τα προϊόντα είναι "συμμορφούμενα". Σε συνεργασία με τα κράτη μέλη της ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα καταρτίσει έναν κατάλογο με τους αναγνωρισμένους "συμμορφούμενους" φορείς ελέγχου που είναι επιφορτισμένοι με το έργο της διενέργειας ελέγχων και της έκδοσης πιστοποιητικών στις τρίτες χώρες.
2. Η τρίτη χώρα εφαρμόζει πρότυπα παραγωγής και μέτρα ελέγχου ισοδύναμα με τον Κανονισμό της ΕΕ για τη Βιολογική Γεωργία, επομένως τα παραγόμενα προϊόντα είναι "ισοδύναμα". Στην περίπτωση αυτή, η αναγνώριση από την ΕΕ είναι δυνατή εφόσον
 - α. η εν λόγω τρίτη χώρα συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο ανα-

γνωρισμένων τρίτων χωρών που έχει καταρτίσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή

β. ο φορέας ελέγχου που δραστηριοποιείται στην τρίτη χώρα συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο “ισοδύναμων” φορέων ελέγχου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

3. Οι επιχειρήσεις στην τρίτη χώρα εφαρμόζουν πρότυπα παραγωγής και λαμβάνουν μέτρα ελέγχου ισοδύναμα με τον Κανονισμό της ΕΕ για τη Βιολογική Γεωργία και η αρμόδια αρχή της ΕΕ χορηγεί άδεια εισαγωγής στον εισαγωγέα εντός επικράτειας ΕΕ. Αυτές οι άδειες εισαγωγής μπορούν να χορηγούνται από ένα κράτος μέλος της ΕΕ μέχρι και 12 μήνες μετά τη δημοσίευση από την Επιτροπή του πρώτου καταλόγου φορέων ελέγχου αναγνωρισμένων ως “ισοδύναμων”. Οι άδειες εισαγωγής έχουν ισχύ 24 μηνών από τη δημοσίευση του καταλόγου “ισοδύναμων” φορέων ελέγχου στις τρίτες χώρες.

Αν και οι νέοι κανόνες βρίσκονται ήδη σε ισχύ, δεν θα υπάρξουν ακόμη αλλαγές στις εφαρμοζόμενες διαδικασίες εισαγωγών μέσα στο 2009. Ο κατάλογος των αναγνωρισμένων τρίτων χωρών (Αργεντινή, Αυστραλία, Κόστα Ρίκα, Ισραήλ, Νέα Ζηλανδία και Ελβετία) έχει συμπεριληφθεί στο νέο κανονισμό και παραμένει έγκυρος. Επίσης, θα συνεχίζει να εφαρμόζεται η διαδικασία για την έκδοση αδειών εισαγωγής από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών της ΕΕ μέχρι τη δημοσίευση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή του πρώτου καταλόγου με τους αναγνωρισμένους φορείς ελέγχου στις τρίτες χώρες.

Η διαδικασία για την αναγνώριση των φορέων ελέγχου στις τρίτες χώρες θα ξεκινήσει μέσα στο 2009 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1235/2008 προβλέπουν τη δημοσίευση της απογραφής των φορέων ελέγχου που δραστηριοποιούνται στις τρίτες χώρες και χρησιμοποιούν πρότυπα ισοδύναμα με αυτά των Κανονισμών της ΕΕ για τη Βιολογική Γεωργία. Η πρώτη προθεσμία για τις αιτήσεις που θα ληφθούν από τους φορείς πιστοποίησης είναι η 31η Οκτωβρίου 2009. Η δημοσίευση του καταλόγου των “ισοδύναμων” φορέων ελέγχου στις τρίτες χώρες δεν αναμένεται πριν τα μέσα ή τα τέλη του 2010.

Η διαδικασία για την έγκριση των φορέων ελέγχου που εφαρμόζουν συμμορφούμενο σύστημα ελέγχου (για κάθε όρο των Κανονισμών της ΕΕ για τη Βιολογική Γεωργία) αναβλήθηκε. Η Επιτροπή προβλέπει εξαντλητική διαδικασία αξιολόγησης για τη συμμόρφωση με τους Κανονισμούς της ΕΕ. Και αυτό προκειμένου να αποτραπούν διαστρεβλώσεις στον ανταγωνισμό της αγοράς, γεγονός που θα έθετε σε κίνδυνο την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών βιολογικών προϊόντων, και να διασφαλιστεί η προστασία του καταναλωτή. Η

πρώτη προθεσμία για τις αιτήσεις προκειμένου να συμπεριληφθούν στον κατάλογο των “συμμορφούμενων” φορέων ελέγχου είναι τον Οκτώβριο του 2011. Η δημοσίευση του καταλόγου των “συμμορφούμενων” φορέων ελέγχου στις τρίτες χώρες δεν αναμένεται πριν το 2012.

Απαιτήσεις υποβολής αίτησης για τους φορείς πιστοποίησης

Οι λεπτομερείς απαιτήσεις για τους φακέλους της αίτησης, δηλ. τα κριτήρια για τους φορείς αξιολόγησης, οι εκθέσεις αξιολόγησης και άλλα απαιτούμενα έγγραφα, περιγράφονται εν μέρει στους βασικούς κανόνες (Κανονισμός ΕΕ 834/2007) και στους κανόνες εφαρμογής (Κανονισμός ΕΕ 1235/2008) και εν μέρει στις ονομαζόμενες κατευθυντήριες οδηγίες των οποίων η προσαρμογή είναι ευκολότερη και μπορούν επομένως να είναι πιο περιγραφικές.

Οι φορείς ελέγχου που επιθυμούν να υποβάλουν αίτηση για συμπερίληψη στους καταλόγους πρέπει να καταθέσουν μια έκθεση αξιολόγησης η οποία έχει συνταχθεί από ανεξάρτητο τρίτο μέρος σύμφωνα με το πρότυπο ISO 17011, το διεθνές πρότυπο για τους φορείς διαπίστευσης. Αυτή η έκθεση αξιολόγησης θα περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τους ελέγχους εγγράφων, τους ελέγχους που έχουν διενεργηθεί επιτόπου στα γραφεία και τις άμεσες παρακολουθήσεις των διαδικασιών ελέγχου που εφαρμόζονται στις τρίτες χώρες. Αυτό σημαίνει ότι απαιτείται μια ομάδα εμπειρογνομώνων με διεθνή εμπειρία στη βιολογική πιστοποίηση για τους επιτόπου ελέγχους που θα διεξάγει ο φορέας διαπίστευσης.

Οι φορείς ελέγχου που υποβάλλουν αίτηση πρέπει επίσης να καταθέσουν λεπτομερή περιγραφή των βιολογικών προτύπων που συνθέτουν τη βάση για την πιστοποίηση της βιολογικής γεωργικής παραγωγής, της μεταποίησης και των εξαγωγών.

Η ΕΕ έχει ήδη ορίσει στις κατευθυντήριες οδηγίες για τις εισαγωγές ότι η διαδικασία της “συμμόρφωσης” θα απαιτεί την πλήρη εφαρμογή του κανονισμού της ΕΕ, για παράδειγμα τη δημοσίευση της βάσης δεδομένων με τη διαθεσιμότητα των βιολογικών σπόρων. Επίσης, η ομαδική πιστοποίηση, ένα σύστημα το οποίο είναι μεγάλης σημασίας από την άποψη των πολιτικών ανάπτυξης, δεν είναι σύμφωνο με τη νομοθεσία της ΕΕ και δεν θα γίνεται δεκτή στα πλαίσια της διαδικασίας συμμόρφωσης. Η πραγματικότητα ίσως αποδείξει ότι πολύ λίγα συστήματα ελέγχου θα πιστοποιηθούν ως συμμορφούμενα.

Για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της αίτησης, οι φορείς ελέγχου θα πρέπει να αναπτύξουν σαφή, περιεκτικά και επαληθεύσιμα πρότυπα. Και για να διασφαλιστεί η διαφάνεια της αγοράς και ο θεμιτός ανταγωνισμός χρειάζονται πρότυπα που να διέπονται από διαφάνεια.

Επίβλεψη των φορέων πιστοποίησης

Για πρώτη φορά καθορίζονται οι απαιτήσεις για την επίβλεψη των φορέων ελέγχου που δραστηριοποιούνται στις τρίτες χώρες. Για παράδειγμα, ο φορέας διαπίστευσης πρέπει να διεξάγει ελέγχους εγγράφων, επιτόπου ελέγχους στα γραφεία και άμεσες παρακολουθήσεις των διαδικασιών ελέγχου σε αντιπροσωπευτικές τρίτες χώρες. Οι “κρίσιμες τοποθεσίες”, δηλ. τα γραφεία των φορέων ελέγχου στις τρίτες χώρες όπου λαμβάνονται οι σχετικές αποφάσεις διαχείρισης και πιστοποίησης, πρέπει να περιλαμβάνονται στους ελέγχους και οι άμεσες παρακολουθήσεις των διαδικασιών ελέγχου πρέπει να διεξάγονται συχνότερα. Μέχρι τώρα, οι δειγματοληπτικές άμεσες παρακολουθήσεις των διαδικασιών ελέγχου σε τρίτες χώρες δεν ήταν αρκετά συχνές.

Στην πλειοψηφία τους, τα εισαγόμενα βιολογικά προϊόντα εισέρχονται στην Ευρωπαϊκή αγορά με ειδικές άδειες εισαγωγής. Στα πλαίσια αυτής της διαδικασίας, οι αρμόδιες αρχές της ΕΕ επιβεβαιώνουν τη συμμόρφωση κάθε αποστολής με τις απαιτήσεις του Κανονισμού για τη Βιολογική Γεωργία, με βάση τις εκθέσεις ελέγχου και τις εκθέσεις αξιολόγησης που έχουν καταρτιστεί από τους φορείς διαπίστευσης κατά την αξιολόγηση του φορέα πιστοποίησης. Ενώ όμως αυτό το σύστημα απαιτεί τη συμπληρωματική αξιολόγηση των εγγράφων από ένα ανεξάρτητο μέρος, το γεγονός ότι οι αρχές της ΕΕ δεν μπορούν να επιβλέψουν τις δραστηριότητες των φορέων πιστοποίησης ούτε να ταξιδεύουν στις τρίτες χώρες για την άμεση και επιτόπου αξιολόγηση της κατάστασης αποτελεί σαφές μειονέκτημα.

Οι νέες διατάξεις θα συμβάλουν στη βελτίωση της διαδικασίας παρακολούθησης των δραστηριοτήτων των φορέων ελέγχου σε τρίτες χώρες, ιδιαίτερα εκεί όπου υπάρχουν προβλήματα.

Οι επιπτώσεις για το εμπόριο

Οι νέες διαδικασίες για τις εισαγωγές θα μειώσουν δραστικά τη γραφειοκρατία. Εκτός από τη δημοσίευση των καταλόγων με τους αναγνωρισμένους φορείς πιστοποίησης, η μόνη γραφειοκρατική υποχρέωση για τους εμπόρους θα είναι η έκδοση των πιστοποιητικών ελέγχου που πρέπει να συνοδεύουν κάθε αποστολή στην περίπτωση “ισοδύναμων” προϊόντων. Στο μέλλον, ο εισαγωγέας θα μπορεί να ελέγχει μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα εάν ένας φορέας πιστοποίησης είναι αναγνωρισμένος από την ΕΕ χωρίς να χρειάζεται πλέον να υποβάλει αίτηση για χορήγηση άδειας εισαγωγής και χωρίς τον κίνδυνο να απορριφθεί ή να καθυστερήσει η έγκριση της αίτησής του.

Οι επιπτώσεις για τις τρίτες χώρες

Μέχρι τώρα, ήταν πολύ δύσκολο να αποκτήσουν πρόσβαση στην Ευρωπαϊκή αγορά οι φορείς πιστοποίησης εκτός των συνόρων της ΕΕ. Οι εισαγωγές στη μεγάλη πλειοψηφία τους πιστοποιούνται από

φορείς πιστοποίησης της ΕΕ και πολύ λίγες άδειες εισαγωγών εκδίδονται με βάση πιστοποιητικά που προέρχονται από μη ευρωπαϊκούς φορείς πιστοποίησης. Οι έμποροι προτιμούν να συνεργάζονται με ευρωπαϊκούς φορείς πιστοποίησης με τους οποίους είναι εξοικειωμένοι και οι οποίοι συνήθως επιθεωρούν τις συναλλαγές τους στην ΕΕ. Οι φορείς πιστοποίησης της ΕΕ έχουν άμεση πρόσβαση στις αρχές και γνωρίζουν καλά τις απαιτήσεις τους. Αυτό αποτελεί ιδιαίτερο πλεονέκτημα σε μια πραγματικότητα όπου οι φορείς ελέγχου, οι εξαγωγείς και οι αρμόδιες αρχές της ΕΕ διαπραγματεύονται κατά περίπτωση τις “επιτρεπόμενες” αποκλίσεις από τον Κανονισμό της ΕΕ για τη Βιολογική Γεωργία. Με τους νέους κανόνες, εφαρμόζονται οι ίδιοι όροι και για τους φορείς πιστοποίησης της ΕΕ και για τους φορείς εκτός ΕΕ που δραστηριοποιούνται σε τρίτες χώρες. Οι φορείς πιστοποίησης εκτός ΕΕ έχουν αναγνωρισμένα πλέον τα ίδια προσόντα και οι έμποροι δεν διατρέχουν μεγαλύτερους κινδύνους από τη συνεργασία τους με έναν τοπικό φορέα από ότι με έναν ευρωπαϊκό φορέα πιστοποίησης.

Επίσης, η πρόσβαση των παραγωγών στις ευρωπαϊκές αγορές θα είναι ευκολότερη επειδή θα γνωρίζουν ήδη εάν η πιστοποίησή τους θα αναγνωρίζεται στην ευρωπαϊκή αγορά. Οι επιτρεπόμενες αποκλίσεις των προτύπων στα πλαίσια του καθεστώτος της ισοδυναμίας πρέπει να εγκρίνονται μαζί με την αναγνώριση του φορέα πιστοποίησης και δεν θα αξιολογούνται πλέον από την αρμόδια αρχή όταν ζητείται χορήγηση άδειας εισαγωγής. Επομένως, το νέο σύστημα θα εξασφαλίζει μεγαλύτερη διαφάνεια και αξιοπιστία για παραγωγούς, παράγοντες πιστοποίησης και εμπόρους.

Εφαρμογή του νέου συστήματος

Το νέο σύστημα εισαγωγών παρέχει το πλαίσιο για πιο αποδοτικές, λιγότερο γραφειοκρατικές διαδικασίες. Ωστόσο, η αποτελεσματικότητά του εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την εφαρμογή του. Ο όροι για την παραγωγή και τη μεταποίηση βιολογικών τροφίμων στις τρίτες χώρες συνήθως διαφέρουν σημαντικά από αυτούς που ισχύουν στη Δυτική Ευρώπη.

Η τρέχουσα πρακτική που εφαρμόζεται για την επιθεώρηση και την πιστοποίηση από φορείς ελέγχου σε τρίτες χώρες δεν αντιμετωπίζει επαρκώς τους πιθανούς κινδύνους. Για παράδειγμα, οι παρακείμενες στη βιολογική μονάδα συμβατικές αγροτικές μονάδες που ανήκουν στον ίδιο γαιοκτήμονα δεν επιθεωρούνται όπως θα έπρεπε και οι υπολογισμοί σχετικά με τη ροή των προϊόντων από τα στάδια της παραγωγής στα στάδια της μεταποίησης και κατόπιν της εξαγωγής είναι ανακριβείς. Είναι πολύ λίγες οι περιπτώσεις στις οποίες διενεργούνται συμπληρωματικές επιθεωρήσεις βάσει ανάλυσης κινδύνων, συμπληρωματικοί έλεγχοι και χημικές αναλύσεις. Αν ένας φορέας ελέγχου γίνει πειστικός και επιβάλει κυρώσεις, ο εξαγωγέας συ-

νήτως αποφασίζει να συνεργαστεί με άλλο φορέα. Η χαλαρότητα στην πιστοποίηση ενθαρρύνεται από το γεγονός ότι όταν ο εξαγωγέας αλληλάζει φορέα ελέγχου, τα έγγραφα της προηγούμενης πιστοποίησης (ή της αίτησης για πιστοποίηση) καθώς και τα αρχεία τυχόν κυρώσεων σπάνια διαβιβάζονται στο νέο φορέα. Τα προβλήματα αυτά μπορούν και επιβάλλεται να λυθούν, για παράδειγμα, με την υποχρεωτική διαβίβαση των εγγράφων πιστοποίησης.

Ένα άλλο πρόβλημα είναι η τάση που παρατηρείται μεταξύ εμπόρων και επιχειρήσεων να επιλέγουν φορείς πιστοποίησης με κριτήριο την προθυμία τους να μειώσουν ή να καταργήσουν εντελώς την περίοδο μετατροπής. Αν και η αναδρομική αναγνώριση της περιόδου μετατροπής ρυθμίζεται με αυστηρούς όρους από την ΕΕ, η προσέγγιση της ισοδυναμίας και η έλλειψη εναρμονισμένης ερμηνείας των κανόνων της ΕΕ στα πλαίσια αυτής της προσέγγισης μπορεί εύκολα να οδηγήσει σε καταστάσεις όπου δεν εφαρμόζεται καμία περίοδος μετατροπής. Και πάλι όμως, οι φορείς πιστοποίησης οι οποίοι εμμένουν στην εφαρμογή ολόκληρης της περιόδου μετατροπής έχουν συγκριτικό μειονέκτημα.

Πολύ σπάνια οι φορείς ελέγχου δημοσιεύουν τον κατάλογο των εταιρειών που έχουν λάβει πιστοποίηση στις τρίτες χώρες και όσων η πιστοποίηση είτε δεν εγκρίθηκε είτε ανακλήθηκε. Αν και οι ως άνω επίσημες δημοσιεύσεις αποτελούν κοινό τόπο για τη διαδικασία πιστοποίησης σύμφωνα με τα Εθνικά Βιολογικά Πρότυπα στις ΗΠΑ, αυτή η πρακτική δεν εφαρμόζεται πάντα για τις εξαγωγές βιολογικών προϊόντων στην ΕΕ.

Στις τρίτες χώρες, οι μικροί παραγωγοί πιστοποιούνται αρκετές φορές ομαδικά. Σύμφωνα με αυτό το σύστημα πιστοποίησης, όλοι οι παραγωγοί αξιολογούνται πρώτα από εσωτερικούς επιθεωρητές με ευθύνη του συνεταιρισμού στον οποίο ανήκουν ή της εξαγωγικής εταιρείας. Οι επιθεωρητές των φορέων ελέγχου δεν επισκέπτονται ξεχωριστά τις παραγωγικές μονάδες αλλά αξιολογούν την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού συστήματος ελέγχου και κατόπιν ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα των μονάδων αυτών. Αυτά τα συστήματα έχουν χαμηλότερο κόστος για τους μικρούς καλλιεργητές και υψηλό βαθμό αποτελεσματικότητας όταν εφαρμόζονται σωστά. Ωστόσο, υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να μην λειτουργούν αποτελεσματικά, για παράδειγμα όταν δεν επιβάλλονται κυρώσεις μέσω του εσωτερικού συστήματος ελέγχου.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η ακεραιότητα των εισαγωγών βιολογικών προϊόντων και ο θεμιτός ανταγωνισμός, είναι απαραίτητο να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορετικές συνθήκες που επικρατούν στις τρίτες χώρες και να διασφαλίζεται η κοινή ερμηνεία των κανόνων της

ΕΕ σχετικά με το καθεστώς της ισοδυναμίας. Ο σκληρός ανταγωνισμός μεταξύ των φορέων πιστοποίησης είναι ένας παράγοντας που δεν μπορεί να παραβλεφθεί. Οποιαδήποτε συμπληρωματικά μέτρα ελέγχου αυξάνουν το κόστος των επιθεωρήσεων και ο συντελεστής του κόστους είναι πολύ σημαντικό κριτήριο για την επιλογή φορέα πιστοποίησης. Είναι επομένως απαραίτητο να γίνουν συζητήσεις ανάμεσα στην ΕΕ και τα κράτη μέλη όσον αφορά την αξιολόγηση των αιτήσεων των φορέων πιστοποίησης αλληλά και με τις εποπτικές αρχές ώστε να διαμορφωθούν ίσοι όροι ανταγωνισμού για φορείς πιστοποίησης, εμπορικές επιχειρήσεις και εξαγωγικές εταιρείες. Άλλο ένα σημαντικό μέτρο θα ήταν η βελτίωση της διαφάνειας και η δημοσίευση των εφαρμοζόμενων προτύπων που θα οδηγούσε στην εναρμονισμένη ερμηνεία των όρων περί ισοδυναμίας.

Ποια θα είναι η συμβολή του νέου Κανονισμού για τη Βιολογική Γεωργία στην ανάπτυξη του δίκαιου εμπορίου;

[Nabs Suma]

Τα προϊόντα δίκαιου εμπορίου τα οποία είναι επίσης πιστοποιημένα ως βιολογικά αποτελούν ελκυστικό συνδυασμό που επιλέγεται από αρκετούς παραγωγούς καθώς ανοίγει νέες προοπτικές στην αγορά και συμβαδίζει με τη φιλοσοφία τους.

Υπό αυτή την έννοια, η θέσπιση του νέου κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 χαιρέτιστηκε με ενδιαφέρον από τον κλάδο του δίκαιου εμπορίου και εγώ προσωπικά συμμετείχα ως ενδιαφερόμενο μέρος στη διαδικασία λήψης αποφάσεων παρέχοντας πολύτιμες πληροφορίες. Σήμερα, περίπου το 55% των προϊόντων δίκαιου εμπορίου επισημαίνονται ως βιολογικά. Το εύλογο ερώτημα όμως είναι: Σε ποιο βαθμό ο νέος κανονισμός παρέχει κίνητρα για την ανάπτυξη του κλάδου του δίκαιου εμπορίου;

Σε γενικές γραμμές, βλέπω ότι ο νέος κανονισμός φέρνει πολλές βελτιώσεις. Ωστόσο, όπως συμβαίνει συνήθως, έχει και αδυναμίες. Ένα εμπόδιο για την ανάπτυξη του δίκαιου εμπορίου είναι ότι ο νέος κανονισμός αποτελείται από αρκετά διαφορετικά έγγραφα και οι επιχειρήσεις/υπεύθυνοι πιστοποίησης πρέπει να τα διαβάσουν όλα: είναι ο ίδιος ο Κανονισμός (ΕΚ) 834/2007, δύο διαφορετικοί κανονισμοί με κανόνες εφαρμογής (ΕΚ 889/2008 και 1235/2008), και επιπλέον το καθοδηγητικό έγγραφο για τους κανόνες εφαρμογής σχετικά με τις εισαγωγές. Λαμβάνοντας υπόψη επίσης τις παραπομπές, όπως αυτές που περιλαμβάνονται στον κανονισμό 882/2004 (έλεγχος τροφίμων και ζωοτροφών), γίνεται φανερό ότι το ζήτημα απλοποίησης της νομοθεσίας τίθεται υπό αμφισβήτηση.

Ένα θέμα που συζητήθηκε εκτενώς είναι οι γενετικώς τροποποιημένοι οργανισμοί (ΓΤΟ) και εδώ η Επιτροπή έκανε σαφή τη θέση της – πολλοί όμως ήταν εκείνοι στον κλάδο της βιολογικής παραγωγής που έλπιζαν ότι θα υιοθετούσε μια πιο σκληρή στάση σχετικά με την απαγόρευση χρήσης ΓΤΟ στα βιολογικά προϊόντα (τυχαία ή μη). Οι παράγοντες του κλάδου δίκαιου εμπορίου θεωρούν τους ΓΤΟ φλέγον ζήτημα. Ο κίνδυνος να εισχωρήσουν οι ΓΤΟ σε προϊόντα δίκαιου εμπορίου εγκυμονούσε πάντα και το πιθανότερο είναι ότι στο μέλλον θα δούμε περισσότερη δράση προς το σκοπό αυτό σε επίπεδο εθελοντικών προτύπων.

Ωστόσο, για τον κλάδο δίκαιου εμπορίου, μεγαλύτερες επιπτώσεις θα έχουν τα εξής:

- Ι Εισαγωγές
- Ι Καθοδηγητικό έγγραφο για τις εισαγωγές/Ομαδική πιστοποίηση παραγωγών
- Ι Λογότυπο ΕΕ και επισήμανση
- Ι Ανάληψη κινδύνων

Εισαγωγές

Ο νέος κανονισμός για τις εισαγωγές (στα πλαίσια του 834/2007) αποτελεί ένα τεράστιο άλμα για τη διευκόλυνση της διαδικασίας εισαγωγής προϊόντων από τρίτες χώρες στην ΕΕ. Για τις επιχειρήσεις δίκαιου εμπορίου και για όλους τους εισαγωγείς βιολογικών προϊόντων, αυτή η αλλαγή στη διαδικασία εισαγωγών σημαίνει ευκολότερες συναλλαγές αφού δεν χρειάζεται πλέον η χορήγηση ετήσιων αδειών εισαγωγής βιολογικών προϊόντων, διαφορετικών για τα κράτη μέλη της ΕΕ για τα οποία προορίζονται. Εξαλείφοντας αυτό το επίπεδο γραφειοκρατίας, η Επιτροπή έληξε τα χέρια πολλών εμπόρων οι οποίοι συχνά βρίσκονταν παγιδευμένοι από τις λεπτομερείς απαιτήσεις της έκδοσης άδειας εισαγωγής και που ορισμένες φορές κατέληγε σε καταστροφή.

Θυμάμαι μια περίπτωση το 1998/99 όταν εργαζόμουν σε μια εμπορική επιχείρηση στο Λονδίνο η οποία ήθελε να εισάγει βιολογικά προϊόντα στην ΕΕ μέσω του ΗΒ και αφού τα προϊόντα είχαν φορτωθεί και βρίσκονταν εν πλω, μας ενημέρωσαν ότι ο φορέας πιστοποίησης (των ΗΠΑ) είχε διαγραφεί από τον κατάλογο των εγκεκριμένων φορέων γιατί δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις διαπίστευσης. Πανικός! Προσπαθήσαμε να βρούμε λύση και αυτό που τελικά αποκόμισα είναι πόσο μεγάλη σημασία έχει ο κανονισμός για τις συναλλαγές στα πλαίσια ενός συστήματος πιστοποίησης.

Η διαδικασία εισαγωγής παλαιότερα ήταν αρκετά πολύπλοκη και ο εισαγωγέας αντιμετώπιζε και έπρεπε να λύσει διάφορα προβλήματα, με τον εξαγωγέα του παραγωγού, με τις αρχές και/ή με τον “οί-

κείο φορέα πιστοποίησης” του εισαγωγέα. Ο νέος κανονισμός κάνει ευκολότερη τη διαδικασία με τρία βασικά εργαλεία: τον κατάλογο τρίτων χωρών, τον κατάλογο των συμμορφούμενων φορέων πιστοποίησης και τον κατάλογο των ισοδύναμων φορέων πιστοποίησης.

Εκτός από την αρχική έγκριση των φορέων πιστοποίησης (όπου μπορεί να αξιοποιηθεί η τεχνογνωσία του κράτους μέλους), η διαδικασία δεν θα απαιτεί πλέον την ετήσια χορήγηση αδειών εισαγωγής από τα κράτη μέλη. Αντίθετα, οι φορείς πιστοποίησης θα περνούν από διαδικασία έγκρισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εφόσον εγκριθούν, τα προϊόντα που πιστοποιούνται από τους φορείς αυτούς θα μπορούν να εισάγονται στην ΕΕ. Θα εξακολουθούν να χρησιμοποιούν το Πιστοποιητικό ελέγχου (υπό καθεστώς ισοδυναμίας) αλλά δεν θα απαιτείται άδεια από το κράτος μέλος προορισμού.

Καθοδηγητικό έγγραφο για τις εισαγωγές και πιστοποίηση ομάδας παραγωγών

Το Καθοδηγητικό έγγραφο για τις εισαγωγές που εξέδωσε η Επιτροπή στόχο έχει να ξεκαθαρίσει ακόμη περισσότερο ορισμένα πολύπλοκα θέματα σχετικά με τον κανονισμό περί εισαγωγών και τους κανόνες εφαρμογής. Η αρχή που χρησιμοποιείται εδώ από την Επιτροπή είναι αυτή της “μειωμένης ρύθμισης”. Σε αυτό το έγγραφο παρέχονται ορισμένες πολύ σημαντικές πληροφορίες για τον κλάδο του δίκαιου εμπορίου:

1. Καθοδήγηση για τις λεπτομέρειες που απαιτούνται και οδηγίες για τη συμπλήρωση του εντύπου αίτησης από το φορέα πιστοποίησης ώστε να περιλαμβάνει τις απαιτούμενες πληροφορίες.
2. Καθοδήγηση για το ποιος μπορεί να συντάξει την “έκθεση αξιολόγησης” του φορέα πιστοποίησης που υποβάλλει την αίτηση καθώς και οδηγίες για τις απαραίτητες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι φορείς διαπίστευσης και οι εποπτικές αρχές.
3. Επίσης, σαφείς οδηγίες για το διαχωρισμό μεταξύ του “καταλόγου συμμορφούμενων” και του “καταλόγου ισοδύναμων”.

Ίσως το σημαντικότερο στοιχείο στο καθοδηγητικό έγγραφο (ιδιαίτερα για χιλιάδες μικροπαραγωγούς από τους οποίους αγοράζουν βιολογικά προϊόντα πολλές επιχειρήσεις δίκαιου εμπορίου) είναι ότι συμπεριλήφθηκαν οι “**Οδηγίες για την αξιολόγηση της ισοδυναμίας των προγραμμάτων ομαδικής πιστοποίησης βιολογικών παραγωγών που εφαρμόζονται στις αναπτυσσόμενες χώρες**”. Η ομαδική πιστοποίηση χρησιμοποιώντας εσωτερικά συστήματα ελέγχου αποτελεί σημείο-σταθμό από τη στιγμή που εφαρμόστηκε στην αρχή της δεκαετίας που διανύουμε, γιατί εκατοντάδες συμμετέχοντες από κάθε κλάδο και δραστηριότητα μπόρεσαν να ενώσουν τις δυνάμεις τους και να συμφωνήσουν για την αξιοπιστία αυτού του

© Photobank.ch - shutterstock

τύπου πιστοποίησης και τον τρόπο εφαρμογής του. Από την πλευρά των επιχειρήσεων δίκαιου εμπορίου, η αναφορά στην ομαδική πιστοποίηση που γίνεται από την Επιτροπή στο καθοδηγητικό έγγραφο έχει ξεχωριστή βαρύτητα!

Λογότυπο ΕΕ και επισήμανση

Παρομοίως, η μετάβαση προς ένα ενιαίο λογότυπο για τη βιολογική παραγωγή σε ευρωπαϊκό επίπεδο επίσης αποτελεί ένα τεράστιο βήμα προόδου γιατί κάτι τέτοιο θα αυξήσει τη δυνατότητα διείσδυσης των παραγωγών δίκαιου εμπορίου στην ευρωπαϊκή αγορά βιολογικών προϊόντων. Επιπλέον, τους καθιστά λιγότερο εξαρτημένους από φορείς πιστοποίησης που χρησιμοποιούν “ιδιωτικά λογότυπα”. Στην πράξη, ορισμένες ιδιωτικές ετικέτες δημιούργησαν προβλήματα στις συναλλαγές επειδή οι φορείς πιστοποίησης δεν ήταν σε θέση να εντοπίσουν την “ισοδυναμία” των προτύπων που χρησιμοποιήθηκαν με τα δικά τους.

Αν και τα ιδιωτικά πρότυπα και λογότυπα παίζουν σημαντικό ρόλο, η έμφαση που δίνεται από αυτά στη διαφοροποίηση και την ανάπτυξη της αγοράς μπορεί συχνά να γίνει εμπόδιο στις συναλλαγές. Όταν ένας φορέας πιστοποίησης χρησιμοποιεί τα δικά του ιδιωτικά πρότυπα με πρόθεση να παρεμποδίσει την αναγνώριση ως “ισοδυναμίων” των προτύπων του τοπικού φορέα (της τρίτης χώρας) ή, ακόμα χειρότερα, όταν παρακωλύονται οι συναλλαγές, αυτό αποβαίνει εις βάρος των επιχειρήσεων δίκαιου εμπορίου. Ακόμη, είναι σημαντικό οι παραγωγοί να μην είναι αναγκασμένοι να εξαρτώνται από διεθνείς φορείς πιστοποίησης αλλά να μπορούν να συνεργάζονται με τοπικούς φορείς οι οποίοι βρίσκονται κοντά τους, μιλούν την ίδια γλώσσα, γνωρίζουν το πολιτικό κλίμα και φυσικά χρεώνουν λιγότερο.

Για τους λόγους αυτούς, η πρόσβαση στο λογότυπο της ΕΕ από φορείς πιστοποίησης τρίτων χωρών είναι σίγουρα μια θετική εξέλιξη και προάγει την ανάπτυξη της βιολογικής παραγωγής στις τρίτες χώρες. Για τα εξωτικά προϊόντα, αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα το κανάλι μεταξύ παραγωγού και καταναλωτή να είναι συντομότερο και ο καταναλωτής να έχει περισσότερη εμπιστοσύνη στη βιολογική ακεραιότητα των προϊόντων που εισάγονται από τρίτες χώρες. Ένα ακόμη πλεονέκτημα είναι ότι αυτό θα εξασφαλίσει την εναρμονισμένη επισήμανση σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ διευκολύνοντας την αναγνώριση από τον Ευρωπαϊκό καταναλωτή.

Και σίγουρα, από την πολυετή εμπειρία μου στον κλάδο του δίκαιου εμπορίου (για τα είδη διατροφής τουλάχιστον), μπορώ να κρίνω ότι μόνο οφέλη αποκομίσαμε από τη χρήση ενός ενιαίου λογότυπου δίκαιου εμπορίου το οποίο σήμερα είναι αναγνωρίσιμο παγκοσμίως. Και παρόλο που είναι σχετικά πρόσφατα, τα στατιστικά στοιχεία στο

ΗΒ αποδεικνύουν σαφώς ότι η επισήμανση των προϊόντων δίκαιου εμπορίου έχει μεγαλύτερη αναγνωρισιμότητα (τουλάχιστον στους καταναλωτές εντός ΗΒ) από ότι τα διάφορα βιολογικά λογότυπα.

Ανάλυση κινδύνων

Ένα ακόμη θετικό στοιχείο είναι η βαρύτητα που δίνει ο κανονισμός στην προσέγγιση της ανάλυσης κινδύνων. Οι αρχές της ανάλυσης κινδύνων και η χρήση αυτής της προσέγγισης περιγράφονται αναλυτικά στο νέο κανονισμό.

Υποψιάζομαι βέβαια ότι θα είναι αρκετοί οι δυσανεκτικοί με το περιορισμένο πεδίο εφαρμογής των αρχών για τη χρήση της ανάλυσης κινδύνων σε αυτόν τον κανονισμό και ομολογώ ότι συμφωνώ μαζί τους ως ένθερμος θιασώτης αυτής της προσέγγισης. Σίγουρα έχει σημειωθεί πρόοδος αλλά δεν είναι ικανοποιητική. Μέχρι ένα σημείο, κατανώ τους λόγους. Η χρήση της ανάλυσης κινδύνων είναι μια ιδιαίτερα πολυπλοκή μέθοδος η οποία, αν δεν χρησιμοποιηθεί σωστά, μπορεί να αποβεί καταστροφική για τον κλάδο. Θα σας δώσω δύο παραδείγματα με αντιφατικά αποτελέσματα.

Ας πάρουμε τη μέθοδο ανάλυσης κινδύνων όπως προτείνεται στο καθοδηγητικό έγγραφο της ΕΕ για την ομαδική πιστοποίηση των παραγωγών χρησιμοποιώντας εσωτερικά συστήματα ελέγχου. Καταλαβαίνω πολύ καλά την εφαρμογή της ανάλυσης κινδύνων σε αυτή την περίπτωση, ίσως επειδή είναι τεκμηριωμένη με σαφήνεια, αλλά γνωρίζω επίσης ότι χρειάστηκαν περισσότερα από τρία χρόνια για να αναπτυχθεί το σύστημα εναρμόνισης της χρήσης της ανάλυσης κινδύνων και να γίνει η διαδικασία αξιόπιστη και λειτουργική και για το σκοπό αυτό εργάστηκαν μερικά από τα καλύτερα μυαλά του χώρου. Η Επιτροπή συνέβαλε με την πολύτιμη εμπειρία της ενώ έλαβαν μέρος και εκπρόσωποι από άλλα κράτη μέλη. Η διαδικασία αυτή θα δημιουργήσει ένα κλίμα ίσων όρων ανταγωνισμού για φορείς πιστοποίησης και επιχειρήσεις και η Διεθνής Ομοσπονδία Κινημάτων Βιολογικής Γεωργίας IFOAM χρηματοδοτεί την πρωτοβουλία αυτή από το 2001.

Από την άλλη πλευρά, έχει γίνει αρκετή δουλειά από μεμονωμένους φορείς πιστοποίησης για τη χρήση της ανάλυσης κινδύνων και σε άλλους τομείς. Στις περιπτώσεις που δεν έχει αναληφθεί πρωτοβουλία για μια εναρμονισμένη προσέγγιση, το σύστημα κινδυνεύει από τους “επιλεκτικούς” ορισμούς και τα πρωτόκολλα μεμονωμένων φορέων πιστοποίησης. Αυτό δεν αποτελεί αναγκαστικά πρόβλημα. Ωστόσο, ο ανταγωνισμός μεταξύ των φορέων πιστοποίησης θα μπορούσε να ωθήσει ορισμένους φορείς να εφεύρουν ενδιαφέρουσες “υποκειμενικές” ερμηνείες των κινδύνων για τη διαχείριση του κόστους των εργασιών ελέγχου/πιστοποίησης που εκτελούν. Χωρίς

εναρμονισμένη προσέγγιση, δύο διαφορετικοί φορείς πιστοποίησης μπορεί να αντιμετωπίσουν διαφορετικά την ίδια περίπτωση μη συμμόρφωσης και ο ένας να επιβάλει αυστηρότερες κυρώσεις σε μια επιχείρηση από ότι ο άλλος. Η αρχή της συνέπειας καταπατάται και η αξιοπιστία του συστήματος αμφισβητείται. Είναι σαφής η ανάγκη να επιτευχθεί πρόοδος προς αυτή την κατεύθυνση, αν όμως δεν γίνει με τον κατάλληλο τρόπο, τότε θα οδηγήσει στην απαξίωση της αξιοπιστίας του κλάδου.

Η Επιτροπή λοιπόν τώρα προβλέπει ότι οι φορείς πιστοποίησης μπορούν να προχωρήσουν στην ανάλυση του κινδύνου μη συμμόρφωσης από μια επιχείρηση και να αποφασίσουν εάν θέλουν να ελέγξουν όλους τους τομείς της βιολογικής δραστηριότητας στη διάρκεια του ετήσιου ελέγχου ή να επιλέξουν για έλεγχο τους τομείς με το μεγαλύτερο βαθμό κινδύνου.

Συμπέρασμα

Ως γνώστης του κλάδου δίκαιου εμπορίου, πιστεύω ότι αυτός ο κανονισμός έχει σημειώσει αξιόλογη πρόοδο σε σχέση με τον προηγούμενο. Θα διευκολύνει τις εισαγωγές και τις συναλλαγές και θα επιτρέψει μεγαλύτερη είσοδο στην αγορά με τη χρήση ενός ενιαίου λογότυπου της ΕΕ. Σίγουρα απαιτείται δουλειά και σε άλλους τομείς αλλά σίγουρα το πρώτο βήμα έχει γίνει.

3.5 ΝΕΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Εισαγωγή νομικού ορισμού για τη βιολογική μαγιά

[Alexander Beck]

Στο νέο κανονισμό γίνεται συγκεκριμένη αναφορά στη μαγιά και τα προϊόντα μαγιάς: Κανονισμός (ΕΚ) 834/2007 Άρθρο 1. Με τον Κανονισμό ΕΚ αριθ. 1254/2008 τροποποιήθηκε για πρώτη φορά ο Κανονισμός ΕΚ 889/2008 με τους λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής για τη μαγιά και τα προϊόντα μαγιάς βιολογικής προέλευσης.

Από την 1η Ιανουαρίου 2009, εφαρμόζεται βιολογικό πρότυπο το οποίο ρυθμίζει την παραγωγή βιολογικής μαγιάς και προϊόντων μαγιάς.

Στη διάρκεια των συζητήσεων για τις νέες απαιτήσεις σχετικά με τη βιολογική μαγιά, το ζήτημα που δημιούργησε το μεγαλύτερο πρόβλημα ήταν ποια θα είναι τα υποστρώματα που θα μπορούν να χρη-

σιμοποιούνται για την παραγωγή βιολογικής μαγιάς. Υπήρξαν έντονες αντιπαραθέσεις για το αν έπρεπε να επιτραπεί η χρήση πηγών συνθετικού αζώτου και φωσφόρου αλλά τελικά αποφασίστηκε ότι μόνο βιολογικά παραγόμενα υποστρώματα θα επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται.

Ο νέος κανονισμός προβλέπει ότι η παραγωγή βιολογικής μαγιάς πρέπει να γίνεται μόνο χρησιμοποιώντας βιολογικές πρώτες ύλες. Μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2013, θα επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η χρήση εκχυλίσματος μη βιολογικής μαγιάς σε ποσοστό 5% ως πρόσθετο υπόστρωμα για την παραγωγή βιολογικής μαγιάς.

Θεσπίστηκαν επίσης πρότυπα για τα βοηθητικά μέσα επεξεργασίας τα οποία μπορούν να χρησιμοποιούνται για την παραγωγή της πρωτογενούς μαγιάς και την περαιτέρω επεξεργασία της για την παραγωγή προϊόντων μαγιάς, όπως εκχυλίσματα μαγιάς, νιφάδες μαγιάς ή μαγιά σε ξηρή μορφή. Τα επιτρεπόμενα βοηθητικά μέσα επεξεργασίας είναι χλωριούχο ασβέστιο, διοξείδιο του άνθρακα, κιτρικό οξύ, γαλακτικό οξύ, άζωτο, ανθρακικό νάτριο, άμυλο γεωμήλων, φυτικά έλαια και οξυγόνο.

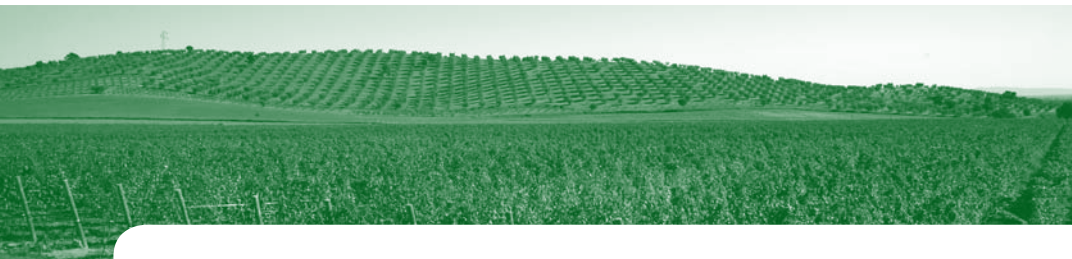
Η μαγιά και τα προϊόντα μαγιάς υπολογίζονται ως συστατικά γεωργικής προέλευσης από την 1η Ιανουαρίου 2014 και θα εμπίπτουν επομένως στον περιορισμό που απαιτεί η σύστασή τους να αποτελείται από βιολογικές πρώτες ύλες σε ποσοστό 95%.

Ο νέος κανονισμός για τη μαγιά και τα προϊόντα μαγιάς θα συμβάλει θετικά στην περαιτέρω ανάπτυξη των βιολογικών τροφίμων. Μεγάλα ποσά μη βιολογικής μαγιάς και προϊόντων μαγιάς σε βιολογικά τρόφιμα θα αντικατασταθούν σταδιακά με προϊόντα βιολογικής μαγιάς. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα βιολογικά προϊόντα αυθεντικής προέλευσης. Η βιολογική μαγιά συμβαδίζει με τις αντιλήψεις του καταναλωτή βιολογικών προϊόντων και επομένως πρέπει να θεωρηθεί ως ένας τρόπος να επενδύσει κανείς στη βελτίωση της εμπιστοσύνης του καταναλωτή. Θα δώσει κίνητρο στη βιομηχανία του κλάδου ώστε να αναπτύξει πρωτοποριακές τεχνολογίες παράγοντας νέα προϊόντα με μεθόδους βιώσιμης ανάπτυξης και σύμφωνες με τον κανονισμό για τη βιολογική παραγωγή.

Κοινός κανόνας για τη βιολογική υδατοκαλλιέργεια στον Κανονισμό (ΕΚ) 889/2008

[Andreas Stamer, Stefan Bergleiter]

Ενώ ο παλαιός κανονισμός (ΕΟΚ) 2092/91 επέτρεπε σε ιδιωτικές επιχειρήσεις ή μεμονωμένα κράτη μέλη να αναπτύξουν τα δικά τους πρότυπα βιολογικής υδατοκαλλιέργειας (γεγονός που οδήγησε σε

εντυπωσιακή άνθιση του κλάδου της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας από τη δεκαετία του 1990), ο νέος κανονισμός θεμελιώνει στο Κεφάλαιο 2 (α) τη βάση για ενιαίους και δεσμευτικούς κανόνες στον κλάδο.

Εισαγωγή

Ο Κανονισμός (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής της βιολογικής γεωργίας και στην υδατοκαλλιέργεια και επομένως γίνεται υπαρκτή η ανάγκη για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής για την υδατοκαλλιέργεια. Η Επιτροπή αποφάσισε να προσθέσει τους κανόνες εφαρμογής για την υδατοκαλλιέργεια στους γενικούς κανόνες εφαρμογής (Κανονισμός (ΕΚ) 889/2008 της Επιτροπής) που ψηφίστηκαν από την ΜΕΒΓ (Μόνιμη Επιτροπή Βιολογικής Γεωργίας) στις 2 Ιουλίου 2008. Αυτό θα γίνει με την τροποποίηση των κανόνων εφαρμογής παρεμβάλλοντας ξεχωριστά κεφάλαια για την υδατοκαλλιέργεια.

Αν και η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι αρμόδια για τον κανονισμό που διέπει τη βιολογική παραγωγή, το έργο της θέσπισης των κανόνων εφαρμογής για την υδατοκαλλιέργεια ανέλαβε η Γενική Διεύθυνση Ναυτιλιακών Υποθέσεων και Αλιείας (DG MARE). Ωστόσο, προβλέπονται διαβουλεύσεις μεταξύ των διαφόρων Γενικών Διευθύνσεων της Επιτροπής προτού διαβιβαστεί στα κράτη μέλη η τελική πρόταση. Στη συνέχεια, το έγγραφο θα τεθεί σε ψηφοφορία στη ΜΕΒΓ.

Από τα τέλη του 2007, Γενική Διεύθυνση Ναυτιλιακών Υποθέσεων και Αλιείας διοργάνωσε αρκετές συναντήσεις εμπειρογνομώνων προκειμένου να καταρτιστεί το προσχέδιο της πρότασης. Οι συναντήσεις αυτές σηματοδεύτηκαν από έντονες αντιπαραθέσεις μεταξύ των “σκληρών εκφραστών” των θέσεων των ιδιωτικών προγραμμάτων πιστοποίησης και των “φιλικότερων” δημόσιων φορέων των κρατών μελών αλλά και – σε μικρότερο βαθμό – των εκπροσώπων του κλάδου της υδατοκαλλιέργειας. Η συμβολή από μη κυβερνητικές περιβαλλοντικές οργανώσεις ήταν ιδιαίτερα περιορισμένη, αν όχι ανύπαρκτη, και αυτό θίγεται γιατί συνήθως προβάλλουν σθεναρή αντίσταση στην ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας σε όλο τον κόσμο. Ακόμη, μικρή ήταν η συμμετοχή ήδη πιστοποιημένων μονάδων βιολογικής υδατοκαλλιέργειας, παρόλο που αυτοί είναι και οι ενδιαφερόμενοι που θίγονται άμεσα.

Το αρχικό πλάνο της Επιτροπής να προσαρμόσει τους κανόνες εφαρμογής για την υδατοκαλλιέργεια μέσα στο 2008 εγκαταλείφθηκε καθώς τα κράτη μέλη και οι εκπρόσωποι του κλάδου έκριναν ότι οι προτάσεις ήταν ακόμη ανώριμες και έτσι η απόφαση αναβλήθηκε για το καλοκαίρι του 2009. Προϊόν αυτής της χρονοβόρας διαδι-

κασίας ήταν τρία προσχέδια “εγγράφων εργασίας” για τους κανόνες εφαρμογής, το πρώτο τον Ιούλιο του 2008. Ωστόσο, οι συμμετέχοντες εμπειρογνώμονες είχαν αντιρρήσεις – σε γενικές γραμμές – για το τελικό κείμενο που προέκυψε από τις συζητήσεις και υποστήριξαν ότι το περιεχόμενο των προσχεδίων δεν αντανακλούσε τις απόψεις που αναπτύχθηκαν. Επιπλέον, κάθε προσχέδιο διέφερε σημαντικά από το προηγούμενο.

Το τρέχον περιεχόμενο και οι επιπτώσεις του στον κλάδο

Επειδή μέχρι σήμερα δεν έχουν ψηφιστεί οι κανόνες εφαρμογής για την υδατοκαλλιέργεια και μέχρι να συμφωνηθεί η τελική τους μορφή, δεν είναι δυνατό να προβλέψουμε τις πραγματικές επιπτώσεις που θα έχουν για τις υπάρχουσες και τις μελλοντικές μονάδες παραγωγής και μεταποίησης στον κλάδο της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας. Επομένως, η παρακάτω συνοπτική παρουσίαση βασίζεται στην τρέχουσα μορφή (Ιανουάριος 2009) του σχετικού εγγράφου εργασίας της Επιτροπής και σίγουρα δεν αποτελεί μια ολοκληρωμένη εισήγηση.

Σε αντίθεση με τους κανόνες για τη γεωργία, οι αρμόδιες κρατικές αρχές είναι σε θέση να ορίσουν τις τοποθεσίες, τις περιοχές ή τις περιφέρειες στις οποίες δεν θα επιτρέπεται η δραστηριοποίηση μονάδων (βιολογικής) υδατοκαλλιέργειας. Οι νέοι κανόνες θα προβλέπουν μια ανάλυση περιβαλλοντικών επιπτώσεων και ένα σχέδιο διαχείρισης που θα περιλαμβάνει στρατηγικές μείωσης των αποβλήτων (αν και δεν ορίζονται μέγιστες τιμές για περιβαλλοντικούς ρυπαντές στα βιολογικά τρόφιμα και τις ζωοτροφές). Αυτή η απαίτηση, καθώς και οι απαιτήσεις για τηρούμενες αποστάσεις μεταξύ εκμεταλλεύσεων στην ανοιχτή θάλασσα και στους ποταμούς, παραμένουν αντιφατικές και σίγουρα, στη σημερινή τους μορφή, θα έχουν αντίκτυπο για ορισμένους βιολογικούς παραγωγούς.

Παραγωγή θαλάσσιας φύκης και φύκης γλυκών υδάτων (Κεφάλαιο 1 (α))

Το κεφάλαιο για τα φύκια καλύπτει τα υδρόβια φυτά και το πλαγκτόν (και για ζωοτροφές) και κάνει διαχωρισμό μεταξύ συλλογής άγριων φυκιών και συστημάτων ελεγχόμενης καλλιέργειας. Ορίζονται οι ενδεδειγμένες και βιώσιμες πρακτικές συγκομιδής για τη συλλογή άγριων φυκιών όπως επίσης οι προϋποθέσεις καταλληλότητας της εγκατάστασης και οι όροι εμπλουτισμού των υδάτων με θρεπτικές ουσίες για την καλλιέργεια φύκης. Οι αρχές μπορούν να καταλήξουν σε νέες αποφάσεις σχετικά με την εγκατάσταση. Η τρέχουσα έκδοση των κανόνων εφαρμογής δεν περιορίζει τις δραστηριότητες των καλλιεργητών φυκιών και των κατόχων εκμεταλλεύσεων. Η δυνατότητα πιστοποίησης των προϊόντων τους ως βιολογικά στην Ευρώπη κρύβει τον κίνδυνο πρόκλησης σημαντικών αλληλαγών, όπως

για παράδειγμα στη διαθεσιμότητα πιστοποιημένων συστατικών για βιολογικά τρόφιμα και καλληυτικά.

Παραγωγή ψαριών και άηλων υδρόβιων ζώων (Κεφάλαιο 2 (α))

Οι ομοιότητες ανάμεσα στους κανόνες που διέπουν τη χερσαία και υδροβία ζωική παραγωγή είναι πολλές αλλήλα επειδή η βιολογική υδατοκαλλιέργεια βρίσκεται στα πρώιμα στάδια της ανάπτυξης, έχουν γίνει ειδικές προβλήσεις, όπως για παράδειγμα σχετικά με τη διαθεσιμότητα βιολογικών ζώων. Τα ζωικά αποθέματα και τα αποθέματα αναπαραγωγής για την υδατοκαλλιέργεια πρέπει να είναι πιστοποιημένης βιολογικής προέλευσης, αν και μπορούν να χρησιμοποιηθούν άγρια ή μη βιολογικά αποθέματα σε ορισμένες περιπτώσεις. Η αναλογία μη βιολογικών ή άγριων νεαρών ζώων που επιτρέπονται σε μια πιστοποιημένη εκμετάλλευση πρέπει να μειώνεται κατά ποσοστό τουλάχιστον 10% ετησίως, και αυτό μόνο στο πρώτο τρίτο του κύκλου παραγωγής. Οι οδηγίες αυτές θα συμβάλουν στην αποσυμπίεση των μη εκτρεφόμενων πληθυσμών και αφορούν ιδιαίτερα μερικά εξωτικά είδη γαρίδας. Επίσης σκοπό έχουν την ενθάρρυνση της δημιουργίας κλειστών κύκλων παραγωγής στα εκκοιλιατήρια για αυτά και άλλα είδη. Φυσικά αυτό μπορεί να μην είναι εφικτό για όλα τα είδη της βιολογικής παραγωγής. Ο κανονισμός θα περάσει από αναθεώρηση το 2013.

Οι βασικές προϋποθέσεις για την εκτροφή υδρόβιων ζώων σε βιολογικές εκμεταλλεύσεις διατυπώνονται με τη μορφή αρχών (Άρθρο 25 (Ζ)). Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες απαιτήσεις για την κατασκευή των υδατοσυλλογών και των κλωβών εκτός από τον πυθμένα των υδατοσυλλογών (άμμος, χαλίκι, φυσικό χώμα). Η διαφυγή των εκτρεφόμενων ζώων πρέπει να αντιμετωπίζεται με κατάλληλα μέτρα (αν και στην πράξη αυτό είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο) ενώ πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για την ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων στα τοπικά οικοσυστήματα. Οι δείκτες πυκνότητας για τα αποθέματα ανάλογα με το είδος δίνονται στα ειδικά παραρτήματα.

Δίνονται επίσης περισσότερες λεπτομέρειες για τα συστήματα που εφαρμόζονται στις εκμεταλλεύσεις. Απαγορεύονται τα κλειστά συστήματα εκτροφής στα οποία τα ζώα παραμένουν σε κλειστό χώρο σε όλη τη διάρκεια του κύκλου της ζωής τους. Η κλειστή καλλιέργεια επιτρέπεται μόνο στα εκκοιλιατήρια και τους ιχθυογεννητικούς σταθμούς όπου ο γόνος παραμένει μέχρι το στάδιο των ιχθύδων. Αν και ορισμένοι παραγωγοί θεωρούν ότι τα κλειστά συστήματα έχουν μικρότερη περιβαλλοντική επιβάρυνση από τα ανοιχτά συστήματα, στον κανονισμό γίνεται διάκριση μεταξύ των φυσικών ή σχεδόν φυσικών συστημάτων και των τεχνητών συστημάτων με πλήρως τεχνητό περιβάλλον εκτροφής. Στις χερσαίες υδατοσυλλογές πρέπει να εξασφαλιστεί ο έλεγχος της ροής του νερού και η ποιότητα των εισ-

ρεόντων και εκρεόντων υδάτων αντίστοιχα. Σε ποσοστό τουλάχιστον 5% της συνολικής επιφάνειας της εγκατάστασης, το φυσικό τοπίο πρέπει να παραμείνει αναλλοίωτο, αν και δεν είναι σαφές πώς θα οριστεί κάτι τέτοιο και ποιες ενέργειες απαιτούνται από τους βιολογικούς υδατοκαλλιέργητες.

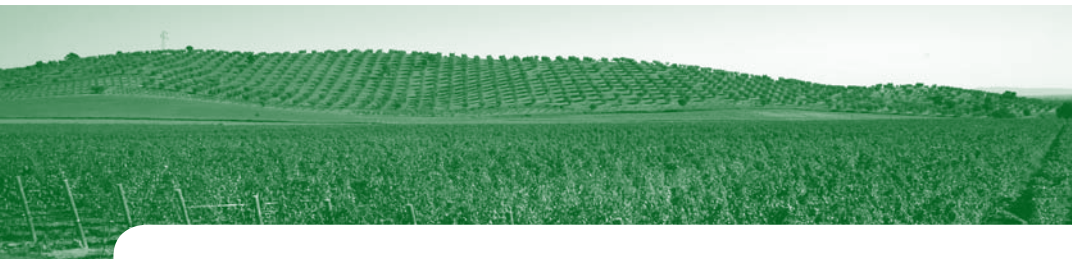
Διαχείριση και καλή υγεία των ζώων

Οι προδιαγραφές για τη μεταχείριση των ζώων είναι παρόμοιες με τις οδηγίες σχετικά με τις "ορθές πρακτικές υδατοκαλλιέργειας" που περιγράφονται σε εγχειρίδια για συμβατικές εκμεταλλεύσεις. Οι πυκνότητες των ζώων στα παραρτήματα δημιουργούν σύγχυση και παραμένουν αντιφατικές. Η τελική απόφαση σίγουρα θα έχει επιπτώσεις για ορισμένες βιολογικές εκμεταλλεύσεις. Η χρήση τεχνητού φωτός περιορίζεται στις 16 ώρες την ημέρα εκτός "δεόντως αιτιολογημένων περιστάσεων". Έτσι όμως δεν εμποδίζεται η βιολογική πιστοποίηση του μπακαλιάρου σε ιχθυοκλωβούς με τεχνητό φως σε 24ωρη βάση, γεγονός που δημιουργεί αντιδράσεις από τους ειδικούς.

Δεν επιτρέπεται η μόνιμος αερισμός των υδατοσυλλογών. Ο αερισμός επιτρέπεται μόνο σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ή ειδικές περιπτώσεις άγχους όπως η διαλογή και η συγκομιδή. Η χρήση οξυγόνου σε υγρή μορφή επιτρέπεται μόνο για τη μεταφορά και τη διατήρηση της καλής υγείας των ζώων. Οι προδιαγραφές αυτές έρχονται σε αντίθεση με ορισμένα ιδιωτικά και εθνικά πρότυπα υδατοκαλλιέργειας και θα οδηγήσουν σε εκτατικοποίηση της καλλιέργειας, για παράδειγμα στην εκτροφή βιολογικής πέστροφας. Επίσης, έρχονται σε αντίθεση με τις μέγιστες τιμές πυκνότητας των αποθεμάτων που δίνονται στα παραρτήματα για τα διαφορετικά είδη, οι οποίες χωρίς μόνιμο αερισμό στην πράξη είναι εφικτές μόνο με τη χρήση πολύ υψηλών ρυθμών ροής νερού.

Οι προδιαγραφές για τη σφαγή αναφέρονται στις περιόδους λιμού πριν τη συγκομιδή και στις μεθόδους αναισθητοποίησης και θανάτωσης. Η θανάτωση με πάγο επιτρέπεται για τα είδη της Μεσογείου και για τα ψάρια που ζουν σε θερμά ύδατα αλλήλα και για τα εξωτικά ασπένδυλα (γαρίδες κτλ.). Στην τελευταία περίπτωση, η θανάτωση μπορεί να γίνει και με διοξείδιο του άνθρακα. Αν και αυτές οι προδιαγραφές θα επιτρέψουν σε ορισμένους παραγωγούς της Μεσογείου που εκτρέφουν σπάρους και λαβράκια να συνεχίσουν ενώ θα αναγκάσει άλλους να αλλιάξουν καλλιέργεια, οι επιστήμονες υποστηρίζουν ότι πρόκειται για απαράδεκτη πρακτική και είναι σίγουρο ότι πρέπει ή πρόκειται να απαγορευτεί στις μελλοντικές αναθεωρήσεις του κανονισμού.

Η χρήση ορμονών απαγορεύεται. Αυτό θα έχει αντίκτυπο στην πιστοποίηση ορισμένων ειδών των οποίων η αναπαραγωγή είναι δύσκολη

χωρίς τη χορήγηση ορμονών, ανάλογα με τη γεωγραφική θέση της εγκατάστασης, όπως ο κυπρίνος στην κεντρική Ευρώπη.

Κανόνες για τις ζωοτροφές και την εκτροφή

Με εξαίρεση τα ιχθυάλευρα και τα ιχθυέλαια, οι ζωοτροφές πρέπει να προέρχονται από πιστοποιημένες βιολογικές πρώτες ύλες εκτός από τις ουσίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα VI του κανονισμού (ΕΚ) 889/2008 (βιταμίνες, συνδεδετικά μέσα κτλ.). Τα ιχθυάλευρα και τα ιχθυέλαια θα προέρχονται από τεμάχια ψαριών αειφόρου αλιείας που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο. Αν δεν υπάρχουν διαθέσιμα τεμάχια ψαριών, μπορούν να χρησιμοποιηθούν άλευρα και έλαια που προέρχονται από βιώσιμη αλιεία η οποία, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) 834/2007 και τον κανονισμό (ΕΚ) 2371/2002, ορίζεται ως βιώσιμη στα πλαίσια της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής. Αυτός όμως ο ορισμός της βιώσιμης αλιείας είναι αμφιλεγόμενος.

Μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν υλικά από εκτρεφόμενα ψάρια με την προϋπόθεση ότι δεν προορίζονται για τροφή σε ίδια είδη. Μέχρι το 2014, τα ιχθυάλευρα και τα ιχθυέλαια που προέρχονται από τεμάχια ψαριών επιτρέπεται να αποτελούν το 30% του ημερήσιου σιτηρεσίου. Η χρήση ιχθυάλευρων και ιχθυέλαιων στις βιολογικές ζωοτροφές, είτε προέρχονται από τεμάχια ψαριών, από υπολείμματα είτε από αλιευμένα ψάρια που προορίζονται μόνο για αυτό το σκοπό, είναι αντικείμενο αντιπαραθέσεων. Μέχρι να οριστικοποιηθεί η τελική έκδοση των κανόνων, οι επιπτώσεις για τους Ευρωπαίους κατόχους βιολογικών εκμεταλλεύσεων δεν είναι σαφείς. Όσο για τη χρήση φυσικών καροτενοειδών, ανατρέξτε στο παράρτημα VI του κανονισμού (ΕΚ) 889/2008. Επίσης η χρήση φυσικών καροτενοειδών, όπως προβλέπεται στον κανονισμό, αποτελεί αντικείμενο έντονων διαφωνιών μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μύδια και άλλα οστρακοειδή

Οι κανόνες για την παραγωγή οστρακοειδών αφορούν την επιλογή του χώρου εγκατάστασης, τους υπάρχοντες κανονισμούς για τα οστρακοειδή που παράγονται στην Ευρώπη, την ποιότητα των υδάτων και την προέλευση των άγριων και εκτρεφόμενων ζώων.

Οι κανόνες του παρόντος προσχεδίου είναι περιορισμένοι και δεν θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στις πρακτικές των περισσότερων επιχειρήσεων παραγωγής οστρακοειδών. Η διαθεσιμότητα βιολογικών οστρακοειδών στην ευρωπαϊκή αγορά μαζί με άλλα παρόμοια αλλά μη πιστοποιημένα οστρακοειδή δημιουργεί σύγχυση στον καταναλωτή αλλά αποδεικνύει το γεγονός ότι η φύση των οστρακοειδών απαιτεί και φυσική καλλιέργεια.

Πρόληψη ασθενειών και θεραπεία

Οι οδηγίες για τη διατήρηση της καλής υγείας των αποθεμάτων είναι και πάλι παρόμοιες με τις οδηγίες που δίνονται στις “ορθές πρακτικές υδατοκαλλιέργειας”. Περιορίζονται σε γενικές πληροφορίες σχετικά με την κτηνοτροφία και την εντατική εκτροφή και απαιτούν σχέδιο κτηνιατρικής διαχείρισης, περιόδους αγρανάπαυσης και μέτρα υγιεινής. Επιτρέπεται ο εμβολιασμός, όπως προβλέπεται στο Άρθρο 48 της Οδηγίας του Συμβουλίου 2006/88/ΕΚ. Επίσης επιτρέπεται στα εκκολλητήρια η χρήση υπεριώδους φωτός και όζοντος, αν και κατόπιν πιέσεων, είναι πολύ πιθανό να επεκταθεί και σε άλλους τομείς της υδατοκαλλιέργειας.

Εκτός από τη χρήση εναλλακτικών φαρμάκων, ανοσοδιεγερτικών ουσιών, προβιοτικών και ομοιοπαθητικών σκευασμάτων, επιτρέπεται μέχρι δύο αλληλοπαθητικές θεραπείες το χρόνο (στα καρκινοειδή μόνο μία) με εξαίρεση τους εμβολιασμούς, τις αντιπαρασιτικές αγωγές και τα υποχρεωτικά προγράμματα εκρίζωσης ασθενειών. Οι περίοδοι απόσυρσης σε γενικές γραμμές πρέπει να διπλασιαστούν. Τα υπάρχοντα βιολογικά πρότυπα σε πολλές περιπτώσεις είναι αυστηρότερα από αυτούς τους περιορισμούς, με αποτέλεσμα να υπάρχει το ενδεχόμενο να διατεθούν στην αγορά βιολογικά προϊόντα που έχουν υποστεί θεραπευτικές αγωγές περισσότερες φορές από άλλα επίσης βιολογικά προϊόντα υδατοκαλλιέργειας. Οι κανόνες αυτοί ενδεχομένως διαφέρουν από τους κανόνες που εφαρμόζονται σε άλλες μεγάλες αγορές, όπως η αγορά των ΗΠΑ, με φανερό αντίκτυπο στις εξαγωγές.

Σχόλια και συμπεράσματα

Πρέπει για άλλη μια φορά να τονιστεί ότι οι κανόνες εφαρμογής για την υδατοκαλλιέργεια δεν έχουν οριστικοποιηθεί και ορισμένα θέματα που θίγονται εδώ είναι ακόμη υπό συζήτηση. Ωστόσο, είναι σαφές ότι στην τρέχουσα μορφή τους έχουν γενικές και ειδικές αδυναμίες με επιπτώσεις στους υπάρχοντες αλιή και στους μελλοντικούς παραγωγούς προϊόντων βιολογικής υδατοκαλλιέργειας. Αν και ο κανονισμός θέτει αρκετά αυστηρούς περιορισμούς στα θέματα της επιλογής του χώρου εγκατάστασης και της διαχείρισης της παραγωγής, σε γενικές γραμμές οι κανόνες εφαρμογής, ως έχουν σήμερα, δεν είναι ιδιαίτερα αυστηροί και επομένως η πλησιονότητα των σημερινών επιχειρήσεων δεν θα έχει δυσκολία να τους εφαρμόσει. Παρόλο που αυτό θα επέτρεπε την ανάπτυξη της βιολογικής αγοράς, συνιστά απειλή για τους παραγωγούς που δραστηριοποιούνται σήμερα στην αγορά ενώ θέτει σε κίνδυνο την εμπιστοσύνη του καταναλωτή και την υποστήριξη της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας.

Ασκοούνται έντονες πιέσεις από τις επιχειρήσεις του κλάδου προκειμένου να επιτραπεί η επέκταση της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας

και σε άλλα είδη, συστήματα παραγωγής και γεωγραφικές. Σε αρκετές περιοχές εφαρμόστηκαν πιο ευέλικτοι κανόνες με χρονικούς περιορισμούς για να ξεπεραστούν οι τρέχουσες δυσκολίες σχετικά με την τήρηση των βιολογικών αρχών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτοί οι κανόνες ή τα χρονοδιαγράμματα δεν είναι ρεαλιστικά και ενδεχομένως να προκύψουν δυσκολίες μετά την αναθεώρηση του κανονισμού οπότε και θα είναι εφικτή η πιστοποίηση μεγαλύτερου αριθμού παραγωγών σύμφωνα με πιο ελαστικούς κανόνες. Η παραγωγή της γαρίδας tiger shrimp στην Ασία αποτελεί αντιπροσωπευτικό παράδειγμα.

Ωστόσο, τα πλεονεκτήματα ενός ενιαίου ευρωπαϊκού κανονισμού, με την προϋπόθεση ότι καλύπτει τις ανάγκες του κλάδου, είναι πολλά. Οι καταναλωτές θα μπορούν να αναγνωρίζουν το ενιαίο λογότυπο για τα βιολογικά ψάρια και τα υποπροϊόντά τους στην Ευρώπη, αλλιώς όσο εξακολουθούν να υπάρχουν ιδιωτικά και εθνικά λογότυπα στην αγορά, θα καταλήξουμε στην πράξη σε ένα σύστημα διπλής

πιστοποίησης, με μερικούς παραγωγούς να πιστοποιούνται σύμφωνα με τον κανονισμό αναφοράς και άλλους σύμφωνα με τις πρόσθετες απαιτήσεις ενός ιδιωτικού ή εθνικού, σε επίπεδο κράτους-μέλους, προτύπου. Αυτό συμβαίνει ήδη σε γενικές γραμμές στα βιολογικά τρόφιμα από την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΟΚ) 2092/91.

ORWINE: ακόμη ένα βήμα προς την έκδοση κανονισμού της ΕΕ για τη βιολογική οινοποίηση

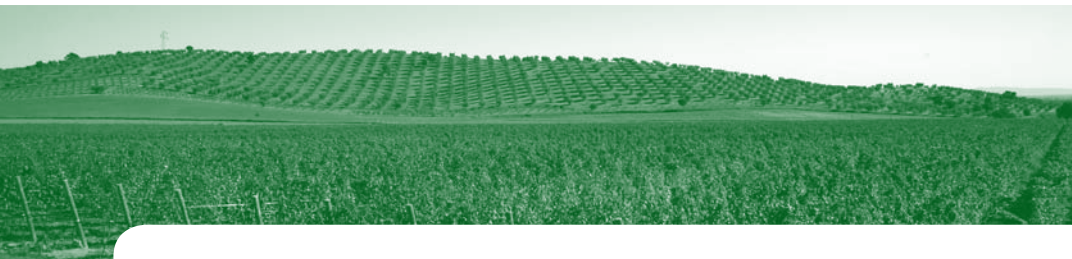
[Cristina Micheloni]

Το ORWINE είναι ένα ερευνητικό πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ με στόχο τη συγκέντρωση τεχνογνωσίας για την ανάπτυξη ενός κοινοτικού νομοθετικού πλαισίου για την οινοποίηση και την κατάρτιση αρχών ορθής πρακτικής για τη βιολογική αμπελοκαλλιέργεια και οινοποίηση. Το πρόγραμμα ORWINE ολοκληρώνεται την άνοιξη του 2009 μετά από έρευνα τριών ετών σε διάφορους τομείς της βιολογικής οινοποίησης. Οι συστάσεις θα λάβουν την τε-

ORGANIC

BIOvegetables with clean **BIO**graphy

λική τους μορφή τους προσεχείς μήνες, μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της τριετούς έρευνας. Ωστόσο, ορισμένα σημαντικά θέματα πολιτικής φύσης παραμένουν ανοιχτά.

Ιστορική αναδρομή

Ο Κανονισμός της ΕΕ για τη βιολογική παραγωγή (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 δεν θέσπιζε κανόνες για την οινοποίηση. Αντίθετα, ο νέος κανονισμός για τη βιολογική παραγωγή (ΕΚ) αριθ. 834/2007 αναφέρει την οινοποίηση ως ξεχωριστό τομέα της βιολογικής γεωργίας. Από την άλλη, παρά την έλλειψη κοινοτικού νομοθετικού πλαισίου, οι οινοποιοί στράφηκαν προς τη βιολογική αμπελοαγωγή και οι καταναλωτές έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Τα τελευταία χρόνια, η αγορά “κρασιού από βιολογικά σταφύλια” και “βιολογικού κρασιού” που παράγεται σύμφωνα με ιδιωτικά πρότυπα παρουσιάζει σταθερή ανάπτυξη. Ο νέος κανονισμός της ΕΕ για τη βιολογική παραγωγή καλείται να καλύψει αυτό το νομοθετικό κενό και να θέσει κανόνες για τη βιολογική παραγωγή κρασιού σε κοινοτικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο αυτό, το πρόγραμμα ORWINE παρέχει το απαραίτητο επιστημονικό υπόβαθρο για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Το πρόγραμμα χρησιμοποιεί διαφορετικά εργαλεία, όπως την ανάλυση του status quo (που περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη έρευνα για τους παραγωγούς, τους καταναλωτές, έρευνα αγοράς, ανάλυση των ιδιωτικών προτύπων και δημιουργία ενός εργαλείου αξιολόγησης των περιβαλλοντικών συνθηκών για τη βιολογική αμπελοαγωγή), τη διεξαγωγή μιας ευρείας έρευνας σχετικά με τις οινολογικές πρακτικές και τους πιθανούς συνδυασμούς τους, καθώς και την αξιολόγηση των οινολογικών τεχνικών στο δίκτυο των πιλοτικών μονάδων παραγωγής. Στην επιστημονική έρευνα συμμετείχαν εξ αρχής και ενεργά φορείς του κλάδου με συναντήσεις που διεξήχθησαν σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο, άμεσες διαβουλεύσεις, έρευνες μέσω διαδικτύου και αρκετές ενημερωτικές δραστηριότητες.

Πού και πώς θα εφαρμόζονται οι κοινοτικοί κανόνες

Η πρόταση θέσπισης κανόνων για τη βιολογική οινοποίηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο και η επέκταση της ρυθμιστικής διαδικασίας πέρα από την παραγωγή σταφυλιών βρήκε σύμφωνους τους περισσότερους φορείς του κλάδου που συμμετείχαν στην έρευνα. Η Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει κανόνες για αυτόν τον τομέα στο νέο κανονισμό για τη βιολογική παραγωγή και όχι μέσω της Κοινής Οργάνωσης Αγοράς (ΚΟΑ), όπως είχαν ζητήσει μερικοί από τους σημαντικότερους φορείς του κλάδου της οινοποιίας.

Οι περισσότεροι φορείς του κλάδου συμφώνησαν στη συμπερίληψη κανόνων για τα πρόσθετα (και τα βοηθητικά μέσα επεξεργασίας) καθώς και τις φυσικές τεχνικές στο νέο κανονισμό για τη βιολογική παραγωγή (άρθρα 6 και 19, “Ουσίες και τεχνικές”). Η πλειονότητα των φορέων απέρριψε την προσαρμογή των κανόνων ανάλογα με τις

εκάστοτε τοπικές και εθνικές συνθήκες (με εξαίρεση την περίπτωση ειδικών κλιματικών συνθηκών ή για “ιδιαίτερα” κρασιά), υποστηρίζοντας τη ρύθμιση όλων των ζητημάτων σε κοινοτικό επίπεδο και ενδεχομένως την εναρμόνιση των νέων κανόνων με άλλους διεθνείς κανονισμούς για τη βιολογική παραγωγή.

Πρόσθετα τροφίμων και βοηθητικά μέσα επεξεργασίας

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των επιστημονικών ερευνών του ORWINE, την ανάλυση των ιδιωτικών προτύπων και τις ανάγκες που εξέφρασαν οι παραγωγοί, είναι σαφές ότι η παραγωγή βιολογικού κρασιού χωρίς τη χρήση εισροών είναι πιθανή μόνο σε πολύ περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων και περιόδων καλλιέργειας. Επομένως, ήταν απολύτως απαραίτητος ο καθορισμός των πρόσθετων και των βοηθητικών μέσων επεξεργασίας τα οποία είναι ενδεχομένως ακίνδυνα για το περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία και απαραίτητα για την παραγωγή ενός βιολογικού κρασιού “καλής ποιότητας”. Οι ουσίες κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες:

- α) ουσίες που έχουν ήδη εγκριθεί για χρήση στη μεταποίηση βιολογικών προϊόντων
- β) μικροοργανισμοί και παράγωγα που συνήθως εγκρίνονται για χρήση στη μεταποίηση βιολογικών προϊόντων χωρίς συγκεκριμένες προδιαγραφές
- γ) ουσίες που δεν έχουν έως τώρα εγκριθεί για χρήση στη μεταποίηση βιολογικών προϊόντων αλλά συμπεριλαμβάνονται στα ιδιωτικά πρότυπα για τη βιολογική οινοποίηση.

Οι κατηγορίες έχουν αξιολογηθεί σύμφωνα με τις γενικές αρχές της βιολογικής παραγωγής (άρθρα 19 και 21 του Κανονισμού (ΕΚ) 834/2007).

Υπάρχουν ήδη περισσότερα από είκοσι πρόσθετα και βοηθητικά μέσα επεξεργασίας που έχουν εγκριθεί για χρήση στη μεταποίηση βιολογικών προϊόντων και τα οποία χρησιμοποιούνται ευρέως στην οινοποίηση.

Αναφορικά με τα εγκεκριμένα προϊόντα μικροοργανισμών που περιγράφονται με το γενικό όρο “μικροοργανισμοί και παράγωγα” στον Κανονισμό (ΕΟΚ) 2092/91, οι περισσότερες ουσίες που χρησιμοποιούνται στην οινοποίηση εγκρίθηκαν και από τους ειδικούς του ORWINE για χρήση στη βιολογική παραγωγή. Για ορισμένες από αυτές (μανοπρωτεΐνες μαγιάς, λυσοζύμη) εκφράστηκαν ανησυχίες και, ως εκ τούτου, αποφασίστηκε να υποβληθούν σε περαιτέρω αξιολόγηση από εξωτερικούς επιστημονικούς συνεργάτες.

Τι πρέπει να ληφθεί υπόψη

Για την αξιολόγηση της δυνατότητας έγκρισης των ουσιών οι οποίες προς το παρόν δεν επιτρέπονται στη βιολογική παραγωγή, αλληλά συμπεριλαμβάνονται στα ιδιωτικά πρότυπα, πραγματοποιήθηκαν διαβουλεύσεις με εξωτερικούς επιστημονικούς συνεργάτες και μια

διεξοδική έρευνα μέσω διαδικτύου. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι ουσίες σορβικό οξύ, πολυβινυλοπυρρολιδόνη, όξινο διθειώδες αμμώνιο και θειϊκό χαλκός δεν είναι κατάλληλης για χρήση.

Αρνητική ήταν και η αξιολόγηση για το σορβικό οξύ, τη πολυβινυλοπυρρολιδόνη, τη ηλιοσοζύμη (κυρίως από ειδικούς στη Γερμανία όπου λόγω των χαρακτηριστικών των σταφυλιών δεν είναι απαραίτητη η χρήση της) και το όξινο διθειώδες αμμώνιο. Οι αρνητικές και θετικές εισηγήσεις ήταν σχεδόν ισάριθμες για τα φυλλίδια ξύλου και το μετατρυγικό οξύ, ενώ όλες οι υπόλοιπες ουσίες αξιολογήθηκαν θετικά.

Τι συμβαίνει με τις τεχνικές

Στην οινοποίηση χρησιμοποιούνται ευρέως αρκετές παραδοσιακές και σύγχρονες φυσικές τεχνικές, οι οποίες γενικά προτιμώνται από τη χρήση πρόσθετων ουσιών. Όσον αφορά στις ουσίες, μια ομάδα του προγράμματος αξιολόγησε έναν επιλεγμένο κατάλογο πρακτικών, βάσει των κριτηρίων για τη μεταποίηση βιολογικών προϊόντων που ορίζονται στο νέο κανονισμό για τη βιολογική παραγωγή της ΕΕ και κατόπιν διεξοδικής έρευνας αξιολόγησης μέσω διαδικτύου. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι τεχνικές εξελίσσονται με ταχύτατους ρυθμούς και, κατά συνέπεια, θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο εάν η Ευρωπαϊκή Ένωση προχωρούσε στην αξιολόγηση τεχνικών που δεν είναι προς το παρόν εγκεκριμένες, αλλιώς έχουν ήδη αξιολογηθεί θετικά από το Διεθνή Οργανισμό Αμπέλου και Οίνου και των οποίων η χρήση επιτρέπεται σε άλλες χώρες, όπως οι ΗΠΑ, η Χιλή ή η Νότια Αφρική.

Οι τεχνικές για τις οποίες οι απόψεις δίστανται (κυρίως επειδή δεν είναι ιδιαίτερα γνωστές) είναι οι ακόλουθες: όξυνση του φυσικού γλεύκους (διπολική ηλεκτροδιάλυση), συμπύκνωση του φυσικού γλεύκους ή μερική αποξήρανση του γλεύκους (μέσω θερμότητας υπό μερική πίεση κενού, υπό κανονική πίεση ή με την αντίστροφη όσμωση-μεμβρανών), τρυγική σταθεροποίηση με ηλεκτροδιάλυση, φυσική όξυνση (διπολική ηλεκτροδιάλυση), κανονική και ταχεία παστερίωση, επεξεργασία με ταχεία απελευθέρωση των σταφυλιών, διύλιση του οίνου ή του γλεύκους: αντίστροφη όσμωση σε συνδυασμό με άλλες φυσικές επεξεργασίες και περιστρεφόμενη κωνική στήλη.

Το βασικό ζήτημα: Χρήση SO₂ και περιορισμοί

Είναι κοινά αποδεκτό ότι στη βιολογική οινοποίηση πρέπει να αποφεύγεται η χρήση SO₂ (διοξειδίου του θείου) και άλλων ουσιών που ενδεχομένως ενέχουν κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία. Ταυτόχρονα, σύμφωνα με τα επιστημονικά τεκμήρια και την εμπειρία των περισσότερων παραγωγών, προς το παρόν είναι αδύνατη η παραγωγή βιολογικού κρασιού “καλής ποιότητας” σε μεγάλες ποσότητες και με συστήματα ωρίμανσης σε οιναποθήκες χωρίς την προσθήκη της συγκεκριμένης ουσίας. Από την άλλη, είναι πρακτικά αδύνατο, όπως αποδεικνύεται και από τις έρευνες του προγράμματος ORWINE, να

περιοριστεί η χρήση SO₂. Τα περισσότερα ιδιωτικά πρότυπα για τη βιολογική οινοποίηση επιτρέπουν τη χρήση SO₂, σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από αυτά που θέτουν οι περιορισμοί της ΚΟΑ, υποδεικνύοντας την επιθυμία των παραγωγών βιολογικού οίνου να μειώσουν όσο το δυνατόν περισσότερο την ποσότητα του θείου στη σύσταση των κρασιών τους. Σύμφωνα με την έρευνα μέσω διαδικτύου που πραγματοποιήθηκε τον προηγούμενο Δεκέμβριο σε 900 μονάδες παραγωγής βιολογικού κρασιού, η επιθυμία των παραγωγών να μειώσουν τη χρήση αυτής της ουσίας είναι εμφανής, καθώς οι περισσότεροι ήδη χρησιμοποιούν αρκετά χαμηλές ποσότητες θείου. Στην πρώτη στήλη του πίνακα που ακολουθεί αναγράφεται η μέγιστη επιτρεπόμενη ποσότητα SO₂ σύμφωνα με την ΚΟΑ.

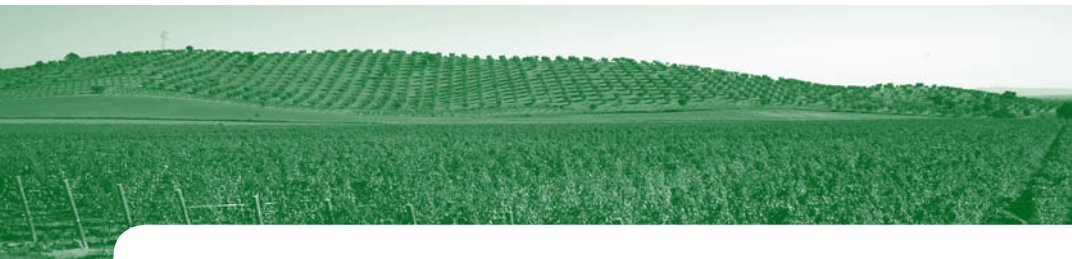
Η ΚΟΑ επίσης ορίζει ότι: *“Οποιοδήποτε κράτος μέλος μπορεί να εγκρίνει, εφόσον οι κλιματικές συνθήκες το καθιστούν απαραίτητο, σε συγκεκριμένες ζώνες αμπελοκαλλιέργειας της Κοινότητας και για οίνους που παράγονται εντός της δεδομένης επικράτειας του κράτους μέλους, την αύξηση των επιπέδων του διοξειδίου του θείου από τη μέγιστη ποσότητα των 300 χιλγρ. ανά λίτρο με την προσθήκη έως και 40 χιλγρ. ανά λίτρο.”*

Στη διάρκεια των σχετικών συζητήσεων και βάσει των επιστημονικών αποτελεσμάτων της έρευνας του ORWINE διαμορφώθηκαν τα ακόλουθα πιθανά σενάρια σχετικά με τη χρήση SO₂:

- Σενάριο 1:** να μην επιτρέπεται η χρήση SO₂ στη βιολογική οινοποίηση
- Σενάριο 2:** να μην καθοριστεί κανένας ειδικός περιορισμός σχετικά με τη χρήση SO₂ στη βιολογική οινοποίηση (εφαρμόζοντας τους περιορισμούς που ορίζονται από την ΚΟΑ για τα μη βιολογικά κρασιά)
- Σενάριο 3:** να εφαρμοστούν σταδιακοί περιορισμοί στη χρήση SO₂ λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς που ισχύουν για τη μη βιολογική οινοποίηση ώστε να διασφαλίζεται η παραγωγή με βιώσιμα μέσα βιολογικού κρασιού “καλής ποιότητας”. Επιπλέον, η σταδιακή μείωση της ουσίας πρέπει να αποφασίζεται βάσει ετήσιων ελέγχων που διεξάγονται από τα κράτη μέλη.

Το τρίτο σενάριο των σταδιακών περιορισμών για το SO₂ αναπτύχθηκε περαιτέρω (βλ. πίνακα). Προς το παρόν οι αποφάσεις αφορούν **ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ** τις βασικές κατηγορίες κρασιού (κόκκινο και λευκό με υπολειμματικά σάκχαρα έως 5 g/λίτρο και κόκκινο, λευκό και ροζέ με υπολειμματικά σάκχαρα που υπερβαίνουν τα 5 g/λίτρο) ενώ για τις ειδικές κατηγορίες κρασιού θα ληφθούν μέτρα στο μέλλον και/ή σε επίπεδο κράτους μέλους.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας του ORWINE, τα επίπεδα SO₂ που βρέθηκαν σχεδόν σε όλα τα κρασιά βιολογικής παραγωγής τα οποία συμμετείχαν σε εθνικούς και διεθνείς διαγωνισμούς

ήταν 20-30% χαμηλότερα. Παρόμοια ήταν και τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήχθη σε παραγωγούς, από την ανάλυση των ιδιωτικών προτύπων αλλά και από την πρόσφατη έρευνα μέσω διαδικτύου. Παρά τις διαφορές σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, η σταδιακή μείωση της χρήσης διοξειδίου του θείου στις βασικές κατηγορίες κρασιού από 20 έως και 30% τα προσεχή έτη φαίνεται να είναι μια αρκετά λογική λύση που χαίρει της αποδοχής των περισσότερων παραγωγών (ορισμένοι από τους οποίους είναι σύμφωνοι ακόμη και

σιμοποιηθεί το ήδη διαθέσιμο ανακαθαρισμένο γλεύκος, το οποίο όμως έχει απαγορευτεί από την Επιτροπή λόγω της χρήσης ρητινών ανταλληλαγής ιόντων.

Τα επόμενα βήματα

Στους επόμενους μήνες πρόκειται να διαμορφωθούν οι τελικές αποφάσεις σχετικά με τις συστάσεις του προγράμματος ORWINE λαμβάνοντας υπόψη τα επίσημα αποτελέσματα της επιστημονικής έρευνας

Πίνακας: Διαφορετικά σενάρια μείωσης του SO ₂ σε mg/λίτρο		20% μείωση	30% μείωση	40% μείωση	50% μείωση
	Περιορισμός ΚΟΑ	Σενάριο 3,1	Σενάριο 3,2	Σενάριο 3,3	Σενάριο 3.4
Κόκκινο με σάκχαρα < 5 mg/λίτρο	160	128	112	96	80
Λευκό με σάκχαρα < 5 mg/λίτρο	210	168	147	126	105
Κόκκινο με σάκχαρα > 5 mg/λίτρο	210	168	147	126	105
Λευκό και ροζέ με σάκχαρα > 5 mg/λίτρο	260	208	182	156	130

με μια μείωση της τάξεως του 50%). Η διαδικασία αυτή πρέπει να συνοδεύεται από εντατικούς ελέγχους για την ποιότητα του κρασιού και τη δυνατότητα εφαρμογής παρεκκλίσεων από τα κράτη μέλη σε περίπτωση αντίξων καιρικών συνθηκών.

Εμπλουτισμός

Η ΚΟΑ ορίζει ότι σε περιπτώσεις αντίξων καιρικών συνθηκών η περιεκτικότητα σε αλκοόλη δύναται να αυξηθεί με τη χρήση σακχάρων, συμπυκνωμένου γλεύκους, ανακαθαρισμένου συμπυκνωμένου γλεύκους και με εμπλουτισμό του κρασιού μέσω αντίστροφης όσμωσης. Το συστατικό/εργαλείο και τα σχετικά επίπεδα εμπλουτισμού του κρασιού (τα οποία εκφράζονται σε ποσοστό βάσει όγκου) διαφέρουν για τις τρεις περιοχές αμπελοφυγίας (3% στη ζώνη Α, 2% στη ζώνη Β, 1,5% στη ζώνη Γ).

Όσον αφορά στη βιολογική οινοποίηση, πρέπει να εξεταστούν οι παρακάτω δύο παράγοντες:

- εάν πρέπει να επιτραπεί, να απαγορευτεί ή να περιοριστεί ο εμπλουτισμός του κρασιού
- ποια συστατικά/εργαλεία πρέπει να χρησιμοποιούνται για τον εμπλουτισμό του κρασιού σε περίπτωση που επιτραπεί.

Δεν παρουσιάστηκε καμία αντίρρηση σχετικά με την αποδοχή του εμπλουτισμού στη βιολογική οινοποίηση, υπό την προϋπόθεση ότι στη διαδικασία αυτή θα χρησιμοποιούνται μόνο βιολογικά συστατικά. Εδώ έγκειται και το ενδεχόμενο πρόβλημα: στις περιοχές όπου η προσθήκη σακχάρων επιτρέπεται, ο εμπλουτισμός μπορεί να γίνει εύκολα με την προσθήκη βιολογικών σακχάρων, ωστόσο, στις περιοχές όπου δεν επιτρέπεται η χρήση σακχάρων, μπορεί να χρη-

και τα συμπεράσματα της έρευνας μέσω διαδικτύου. Το πρόγραμμα παρουσιάστηκε στη Μόνιμη Επιτροπή Βιολογικής Γεωργίας το Δεκέμβριο του 2008. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στοχεύει να καταρτίσει τους κανόνες εφαρμογής για τη μεταποίηση κρασιού στις αρχές του 2009 προκειμένου να ψηφιστούν έως τα τέλη του ίδιου έτους.

Όλες οι πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος, τα αποτελέσματα, τις δημοσιεύσεις και τους συνεργάτες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα www.orwine.org.

Υπηρεσίες τροφοδοσίας και ομαδικής εστίασης στην Ευρώπη και μελλοντικές προοπτικές του ευρωπαϊκού κανονισμού

[Carola Strassner]

Στη διάρκεια της προηγούμενης δεκαετίας σημειώθηκε μια εντυπωσιακή αύξηση της παραγωγής βιολογικών τροφίμων στην Ευρώπη και σε άλλες περιοχές του κόσμου. Ταυτόχρονα, ο τομέας των υπηρεσιών τροφοδοσίας παρουσίασε σταθερή ανάπτυξη σε αυτές τις χώρες και το μερίδιό του στην αγορά τροφίμων αναμένεται να αυξηθεί ακόμη περισσότερο τα επόμενα έτη.

Ο συνδυασμός των δύο παραπάνω τομέων της αγοράς είναι ιδιαίτερα επιτυχημένος, καθώς οι υπηρεσίες τροφοδοσίας έχουν εξελιχθεί σε ιδανικό κανάλι προώθησης της βιολογικής παραγωγής. Η επιτυχία του συνδυασμού αποδεικνύεται τόσο από την εισαγωγή όλο και περισσότερων βιολογικών προϊόντων στις υπηρεσίες τροφοδοσίας όσο και από την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών, όπως η παρασκευή σχολικών γευμάτων και η τροφοδοσία δημόσιων οργανισμών.

Παράλληλα με τη ραγδαία ανάπτυξη των πωλήσεων βιολογικών προϊόντων (σε ορισμένες χώρες), οι καταναλωτές συνέβαλαν στις εξελίξεις αναζητώντας προϊόντα βιολογικής παραγωγής όχι μόνο σε καταστήματα λιανικής πώλησης αλλιά και στις αγορές τους μέσω των επιχειρήσεων τροφοδοσίας.

Πριν αναλύσουμε περαιτέρω τον αναθεωρημένο κανονισμό για τη βιολογική παραγωγή που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2009, αξίζει να παρουσιάσουμε πιο αναλυτικά το μέγεθος της αγοράς υπηρεσιών τροφοδοσίας: Είναι εξαιρετικά δύσκολο να καθοριστεί και κυρίως να υπολογιστεί το μέγεθος των υπηρεσιών τροφοδοσίας. Αυτό εξάλλου είναι εμφανές και από το μεγάλο αριθμό των όρων που χρησιμοποιούνται για την περιγραφή τους: υπηρεσίες τροφοδοσίας, εστίασης, ομαδικής εστίασης, επισιτισμού, ετοιμών γευμάτων είναι όροι που περιγράφουν ουσιαστικά την πώληση τροφίμων και/ή ποτών προς άμεση κατανάλωση, εντός ή εκτός των εγκαταστάσεων μιας επιχείρησης. Μπορούν επίσης να συμπεριληφθούν και τα μηχανήματα αυτόματης πώλησης. Ο συγκεκριμένος κλάδος καλύπτει τόσο το δημόσιο τομέα, όπως διάφορες υπηρεσίες του τομέα εκπαίδευσης, υγείας και άμυνας, όσο και τον ιδιωτικό, όπως εταιρείες υπηρεσιών ομαδικής εστίασης, αθλοσπίδες τροφίμων, εταιρείες αναψυχής και τουρισμού, τις εκουσίες αγορές από επιχειρήσεις ετοιμών γευμάτων και καφετέριες αλλιά και τις ακουσίες αγορές, όπως συμβαίνει με τα γεύματα που παρέχονται σε παιδικούς σταθμούς και σχολεία, ακόμη και επιδοτούμενα γεύματα (συνήθως σε χώρους εργασίας ή ιδρύματα, όπως νοσοκομεία και οίκους ευγηρίας) ή μη επιδοτούμενες υπηρεσίες.

Επίδραση του νέου κανονισμού στον τομέα των υπηρεσιών τροφοδοσίας

Με το νέο κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007 γίνεται για πρώτη φορά άμεση αναφορά στις υπηρεσίες ομαδικής εστίασης. Από την άποψη αυτή ο νέος κανονισμό διαφέρει σημαντικά από τον Κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 2092/91 και τις τροποποιήσεις του, ο οποίος απέκλειε ρητά τις επιχειρήσεις ομαδικής εστίασης βάσει του άρθρου 1 παράγραφος 3. Τα κράτη μέλη έχουν δικαίωμα εφαρμογής εθνικών κανονισμών ή, ελλείψει αυτών, ιδιωτικών προτύπων για την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων που προέρχονται από επιχειρήσεις ομαδικής εστίασης, εφόσον οι κανόνες αυτοί συμμορφώνονται με το Κοινοτικό Δίκαιο. Σύμφωνα με το άρθρο 2 (κζ), ως “επιχειρήσεις ομαδικής εστίασης” ορίζονται οι επιχειρήσεις των οποίων αντικείμενο είναι “η παρασκευή οργανικών προϊόντων στα εστιατόρια, τα νοσοκομεία, τα κυλικεία και άλλες ανάλογες επιχειρήσεις τροφίμων στο σημείο πώλησης ή παράδοσης στον τελικό καταναλωτή”. Στους κανόνες εφαρμογής (ΕΚ) αριθ. 889/2008 δεν γίνεται καμία περαιτέρω αναφορά στις υπηρεσίες ομαδικής εστίασης.

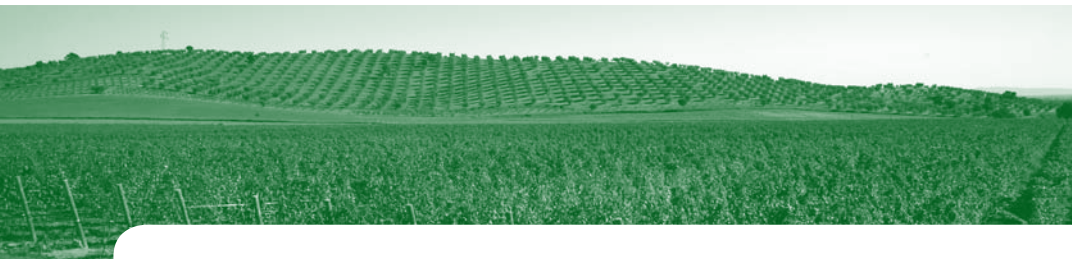
Ωστόσο, το τοπίο σχετικά με τις υπηρεσίες ομαδικής εστίασης έγινε πολύ πιο ξεκάθαρο σε σχέση με τον προηγούμενο Κανονισμό

2092/91 του Συμβουλίου, δεδομένου ότι ο νέος κανονισμός αποκλείει σαφώς τις υπηρεσίες ομαδικής εστίασης από το πεδίο εφαρμογής του και επιτρέπει βάσει νόμου σε όλα τα κράτη μέλη να προσεγγίσουν το ζήτημα σε εθνικό επίπεδο. Στο παρελθόν είχαν διεξαχθεί συζητήσεις ανάμεσα στα κράτη μέλη και αρκετούς φορείς του κλάδου προκειμένου να αποφασιστεί εάν ο κανονισμός 2092/91 καλύπτει ή όχι τις υπηρεσίες ομαδικής εστίασης (π.χ. η σχετική ερώτηση του Τμήματος Τροφίμων Περιβάλλοντος και Αγροτικών Υποθέσεων της Μεγάλης Βρετανίας προς την ΕΕ, η χρήση νομικών εμπειρογνομόνων από τη Γερμανία προκειμένου να αποφανθούν σχετικά με την αναφορά ή όχι των υπηρεσιών ομαδικής εστίασης στον κανονισμό 2092/91 του Συμβουλίου). Από την άλλη, για τους επαγγελματίες του κλάδου η κατάσταση δεν έχει αλλάξει ουσιαστικά. Το ζήτημα είναι ο τρόπος με τον οποίο θα αποφασίσει να προχωρήσει κάθε κράτος μέλος. Θεωρητικά, σε μερικά χρόνια από τώρα θα έχουμε στη διάθεσή μας τουλάχιστον 27 προτάσεις σχετικά με το χειρισμό των επιχειρήσεων ομαδικής βιολογικής εστίασης, χωρίς να υπολογίζουμε τους ιδιωτικούς κανονισμούς.

Εάν ένα κράτος μέλος δεν επιθυμεί να εφαρμόσει εθνικούς κανόνες ή ιδιωτικά πρότυπα σε αυτόν τον τομέα, οποιοσδήποτε ιδιωτικός φορέας θα έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει τους δικούς του κανόνες και ειδική επισήμανση για την παροχή υπηρεσιών ομαδικής εστίασης με χρήση βιολογικών προϊόντων, που ενδέχεται να μην συνάδουν με το πνεύμα του προηγούμενου και του νέου κανονισμού. Επομένως, θεωρητικά θα μπορούσε οποιαδήποτε καφετέρια να χρησιμοποιεί ειδική σήμανση υποδεικνύοντας τη βιολογική προέλευση των προϊόντων της, χωρίς να συμμορφώνεται με κανέναν από τους κοινοτικούς κανόνες.

Ο νέος κανονισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιμετωπίζει τις επιχειρήσεις ομαδικής εστίασης με διαφορετικό τρόπο σε σχέση με τους προαναφερθέντες επαγγελματίες, για παράδειγμα τις επιχειρήσεις μεταποίησης. Αυτό είναι μια ευκαιρία να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες του κλάδου υπηρεσιών τροφοδοσίας, όπως είναι η ταχύτατη ανανέωση των συστατικών, η καθημερινή αλλαγή των προτεινόμενων γευμάτων, οι καθυστερήσεις ανεφοδιασμού εποχικών προϊόντων και η έλλειψη συγκεκριμένων συνταγών. Είναι επίσης μια εξαιρετική ευκαιρία για τη διαφοροποίηση των στατιστικών δεδομένων, ώστε να διευκολύνεται η συγκέντρωση των σχετικών στοιχείων στο μέλλον.

Τουλάχιστον δεν αναμένεται καμία αρνητική επίπτωση στην ανάπτυξη του καναλιού πωλήσεων ως άμεση συνέπεια της εφαρμογής του νέου κανονισμού. Η συμπερίληψη της υδατοκαθιλιέργειας στις γεωργικές δραστηριότητες (άρθρο 1 παράγραφος 2) και οι επερχόμενοι κοινοτικοί κανόνες για την παραγωγή είναι μια ευχάριστη πρόδοδος ειδικά για αυτή την αγορά.

Στο άρθρο 27 παράγραφος 3 ορίζεται μια νέα μέθοδος διεξαγωγής ελέγχων βάσει εκτίμησης του κινδύνου: “η φύση και η συχνότητα των ελέγχων καθορίζονται βάσει εκτίμησης του κινδύνου εκδήλωσης παρατυπιών ή παραβάσεων όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού”. Παρά το γεγονός ότι οι κανόνες εφαρμογής δεν παρέχουν περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με αυτό το θέμα, ενδέχεται να συμβάλει στην επίλυση ζητημάτων, όπως ο έλεγχος των τοπικών εστιατορίων σε σχέση με τις διεθνείς αλυσίδες εστιατορίων.

Οι περαιτέρω επιπτώσεις από τις αλλαγές του αναθεωρημένου κανονισμού για τη βιολογική παραγωγή θα εξαρτηθούν βασικά από την προσέγγιση την οποία θα υιοθετήσει κάθε κράτος μέλος. Σε αυτές ίσως περιλαμβάνονται ζητήματα επισήμανσης, όπως η υποχρεωτική χρήση του νέου ηλγότυπου βιολογικής παραγωγής της Κοινότητας το οποίο εκκρεμεί, η μορφή του νέου κωδικού αριθμού, η ένδειξη προέλευσης καθώς και η χρήση αστερίσκου στην επισήμανση, μέτρα εκ των οποίων τα περισσότερα τίθενται σε ισχύ μετά από μεταβατικές περιόδους διαφορετικής διάρκειας. Ο κανονισμός δεν εγγυάται τη δυνατότητα χρήσης των ισχυόντων ιδιωτικών ή εθνικών ηλγοτύπων και στο μέλλον.

Το status quo σε ορισμένα κράτη μέλη

Προς το παρόν εφαρμόζονται αρκετά διαφορετικές μέθοδοι για το χειρισμό των υπηρεσιών βιολογικής τροφοδοσίας μεταξύ των 27 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, σε ορισμένα κράτη εφαρμόζεται η εθνική νομοθεσία ενώ σε άλλα έχουν διαμορφωθεί εθνικές οδηγίες ή ιδιωτικά πρότυπα.

Η Γερμανία είναι το πρώτο κράτος μέλος που υιοθέτησε ένα πρότυπο πρόγραμμα βιολογικής πιστοποίησης για τον τομέα τροφοδοσίας σε εθνικό επίπεδο, θεσπίζοντας ταυτόχρονα το ανάλογο νομοθετικό πλαίσιο. Οι κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες τροφοδοσίας βασίζονται στην Πράξη περί Βιολογικής Παραγωγής (Öko-Landbaugesetz – ÖLG), η οποία οριοθετεί συγκεκριμένες εκτελεστικές αρμοδιότητες για τη βιολογική παραγωγή στη Γερμανία ενισχύοντας ταυτόχρονα την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού της ΕΕ. Οι υποκείμενες αρχές που εξασφαλίζουν την προστασία του καταναλωτή από απάτες και παραπλανητικές τεχνικές, ίσες ευκαιρίες στην αγορά και διαφάνεια σε όλο τον κύκλο ζωής των προϊόντων, από την παραγωγή έως την κατανάλωση, συνέβαλαν στην ανάπτυξη ενός προγράμματος για τις επιχειρήσεις τροφοδοσίας με συγκεκριμένες οδηγίες για τους επαγγελματίες του κλάδου. Λόγω της ομοσπονδιακής διάρθρωσης του κράτους, οι 16 εποπτικές αρχές των “Länder” (ομοσπονδιακών κρατών) της Γερμανίας είναι υπεύθυνες για 23 εξουσιοδοτημένους φορείς ελέγχου που δραστηριοποιούνται στην αγορά. Οι ιδιωτικοί φορείς ελέγχου επιθεωρούν και επιβεβαιώνουν τη συμμόρφωση των επιχειρήσεων με τον κανονισμό για τη βιολο-

γική παραγωγή. Υπάρχουν ορισμένα στοιχεία των μενού τα οποία, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, μπορούν να φέρουν την επισήμανση βιολογικού προϊόντος του γερμανικού κράτους, γνωστή με την ονομασία “Bio-Siegel”. Επίσης, χρησιμοποιούνται ορισμένες ιδιωτικές αρχές, κανόνες και ετικέτες, όπως αυτές των Συνδέσμων Βιολογικής Γεωργίας “Bioland” και “BioKreis”.

Στο παρελθόν, οι φορείς ελέγχου στην Αυστρία ανέπτυξαν κανόνες για τον κλάδο των υπηρεσιών τροφοδοσίας βάσει των οποίων πραγματοποιούσαν ελέγχους σε μια σειρά επιχειρήσεων και οργανισμών που συμπεριλάμβανε εστιατόρια, νοσοκομεία και εταιρείες ομαδικής εστίασης. Τα τελευταία χρόνια, το αυστριακό κράτος κατέβαλε προσπάθειες για τη διαμόρφωση ενός συνόλου δεσμευτικών προτύπων σε εθνικό επίπεδο, τα οποία θεσπίστηκαν τον Ιούνιο του 2008 και θα τεθούν σε ισχύ τον Ιούλιο του 2009. Αυτό το σύνολο κανόνων περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο A8 του Lebensmittelbuch (Codex Alimentarius Austriacus), όπως συμβαίνει με όλες τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας για τη βιολογική παραγωγή.

Η Αρχή Τροφίμων της Δανίας ανέπτυξε πρόσφατα μια πρόταση προκειμένου να επιτρέψει σε εστιατόρια και επιχειρήσεις ομαδικής εστίασης να διαφημίζονται με χάλκινο, ασημί ή χρυσό χρώμα, ανάλογα με το ποσοστό των πρώτων υλών βιολογικής προέλευσης που χρησιμοποιούν. Για το χάλκινο χρώμα, το 20-40% των πρώτων υλών πρέπει να είναι βιολογικής προέλευσης, για το ασημί το ποσοστό ανέρχεται στο 50-95%, ενώ για το χρυσό οι πρώτες ύλες βιολογικής προέλευσης πρέπει να υπερβαίνουν το 95%. Μέχρι στιγμής αποδείχτηκε ότι οι κανόνες επεξεργασίας τροφίμων που ισχύουν για τις επιχειρήσεις μεταποίησης δεν εφαρμόζονται το ίδιο επιτυχημένα σε εστιατόρια, κυρίως όσον αφορά τις απαιτήσεις τεκμηρίωσης.

Οι περισσότερες βόρειες και σκανδιναβικές χώρες, πιθανώς χάρη στις ανεπτυγμένες υπηρεσίες τους, έχουν ήδη θέσει τις βασικές αρχές για τη βιολογική τροφοδοσία. Στη Φινλανδία, οι επιχειρήσεις που προσφέρουν βιολογικά γεύματα ή υποστηρίζουν ότι χρησιμοποιούν βιολογικά προϊόντα οφείλουν να είναι εγγεγραμμένες στην Evira, τη Φινλανδική Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων. Ωστόσο, εάν μια επιχείρηση προβάλλει τη χρήση βιολογικών προϊόντων χωρίς να υποστηρίζει ότι προσφέρει βιολογικά γεύματα, δεν συμπεριλαμβάνεται στο μητρώο των βιολογικών επιχειρήσεων της Evira. Αυτό το “κενό” καλύπτεται από το ημι-επίσημο πρόγραμμα γνωριμίας με τα βιολογικά είδη διατροφής με την ονομασία ‘Steps to Organic’ το οποίο οργανώνεται με την ευθύνη του EkoCentria, ενός οργανισμού προώθησης των βιολογικών τροφίμων που χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Γεωργίας μέσω της Φινλανδικής Υπηρεσίας Διατροφικής Ενημέρωσης (Finfood).

Η Νορβηγική Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων, Mattilsynet, έχει αναθέσει την πιστοποίηση για την παραγωγή, τη μεταποίηση και τη διανο-

μή βιολογικών τροφίμων στον ιδιωτικό οργανισμό με την επωνυμία Debio. Οι επιχειρήσεις τροφοδοσίας που επιθυμούν να προβάλλουν τη χρήση βιολογικών συστατικών και/ή μεταποιημένων τροφίμων βιολογικής προέλευσης οφείλουν να έχουν την αντίστοιχη πιστοποίηση του Debio. Στις επιχειρήσεις αυτές περιλαμβάνονται ιδρύματα, σχολεία, ξενοδοχεία, εστιατόρια, καφετέριες και σνακ-μπαρ, εταιρείες ομαδικής εστίασης, αλυσίδες ταχυφαγείων κτλ.

Σύμφωνα με το Βρετανικό Οργανισμό Soil Association, τα εστιατόρια και οι άλλες επιχειρήσεις ομαδικής εστίασης δεν χρειάζεται να πιστοποιούνται με τα ίδια κριτήρια που εφαρμόζονται για τις επιχειρήσεις παραγωγής και μεταποίησης βιολογικών προϊόντων και θέτει διαφορετικά πρότυπα για τα εστιατόρια, τις καφετέριες και τα σνακ-μπαρ. Συγκεκριμένα, η Soil Association Certification Ltd παρέχει τρεις τύπους πιστοποίησης: (1) 100% βιολογικό εστιατόριο, (2) βιολογικό γεύμα, (3) βιολογικό στοιχείο μενού. Το τελευταίο διάστημα, η Soil Association ασχολείται αποκλειστικά με το πρόγραμμα των (βιολογικών) σχολικών γευμάτων, στο πλαίσιο της καμπάνιας του διάσημου σεφ Jamie Oliver για την προώθηση πιο υγιεινών γευμάτων στα σχολεία.

Κατέχοντας αναμφισβήτητα τα πρωτεία ανάμεσα στα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη όσον αφορά την προώθηση βιολογικών γευμάτων για τα σχολεία, η Ιταλία δεν φαίνεται να ενδιαφέρεται προς το παρόν για τον έλεγχο της ποιότητας των βιολογικών προϊόντων στις επιχειρήσεις ομαδικής εστίασης. Οι πρόσφατοι νόμοι σε εθνικό και τοπικό επίπεδο σχετικά με τα συστήματα ομαδικής εστίασης, την προώθηση και την ποιότητα των βιολογικών τροφίμων είναι ένα συνονθύλευμα γενικών κανόνων και αρχών, το οποίο δεν συνοδεύεται όμως από ένα αντίστοιχο σύστημα επιβολής κυρώσεων.

Από τα παλαιότερα συστήματα ιδιωτικών προτύπων για τις υπηρεσίες τροφοδοσίας στην Ευρώπη είναι το σύστημα του KRAV, ενός ιδιωτικού φορέα πιστοποίησης στη Σουηδία ο οποίος έχει αναλάβει τον έλεγχο και την πιστοποίηση εστιατορίων από το 1996, με χιλιάδες επιχειρήσεις ενταγμένες στο πρόγραμμά του, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται όλες οι μορφές εταιρειών τροφοδοσίας, εστιατορίων και καφετεριών. Σε αυτές τις επιχειρήσεις περιλαμβάνονται ακόμη μικρότερες μονάδες, όπως είναι οι διάφορες στέγες για ηλικιωμένους ή για άτομα με ειδικές ανάγκες και οι βρεφονηπιακοί σταθμοί.

Παρά το γεγονός ότι δεν ανήκει στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αξίζει να αναφερθούμε στο παράδειγμα της Ελβετίας η οποία, όπως και η Σουηδία, διαθέτει ένα από τα παλαιότερα συστήματα προτύπων για τις υπηρεσίες βιολογικής τροφοδοσίας στην Ευρώπη το οποίο έχει αναπτύξει ο οργανισμός "Bio Suisse". Ο οργανισμός εφαρμόζει δύο μοντέλα: (1) Bud Component ή Menu (Knospe-Komponenten-Küche), (2) Bud Operation (Knospe-Küche). Αρκετά από τα νέα συστήματα έχουν βασιστεί στο ελβετικό πρότυπο.

Στη Δημοκρατία της Τσεχίας έχει ξεκινήσει η διαδικασία θέσπισης κανόνων για τα εστιατόρια με τη συμμετοχή φορέων από τον κλάδο της βιολογικής παραγωγής και οργανισμών πιστοποίησης. Η Ολλανδία και το Βέλγιο επιχειρούν επίσης να καταλήξουν σε αποφάσεις σχετικά με το ζήτημα, ενώ άλλα μέλη, όπως η Γαλλία και το Λουξεμβούργο, ενημερώνονται και παρακολουθούν διαρκώς τις εξελίξεις σε άλλα κράτη. Σε γενικές γραμμές, οι ευρωπαϊκές χώρες έχουν δραστηριοποιηθεί και σημειώνουν εντυπωσιακή πρόοδο στο συγκεκριμένο ζήτημα.

Προοπτικές για περαιτέρω ανάπτυξη

Δύο είναι οι σημαντικότερες εξελίξεις στον τομέα των υπηρεσιών τροφοδοσίας τις οποίες αξίζει να αναφέρουμε. Καταρχήν το γεγονός ότι τα φρέσκα είδη διατροφής με φυσικά συστατικά ολικής αλέσεως, τα βιολογικά και πιστοποιημένα προϊόντα είναι η νέα τάση στην αγορά τροφίμων που αναμένεται να επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό και τον τομέα των υπηρεσιών τροφοδοσίας. Σύμφωνα με κάποιες εκτιμήσεις, περίπου οι μισοί από τους καταναλωτές στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στις ΗΠΑ θα αγοράζουν τακτικά φυσικά και φρέσκα τρόφιμα κάθε εβδομάδα. Λαμβάνοντας υπόψη τη μεγάλη ποικιλία προϊόντων και υπηρεσιών, είναι φανερό ότι πρέπει να καταλήξουμε σε κοινά αποδεκτούς κανονισμούς για τις υπηρεσίες βιολογικής τροφοδοσίας σύντομα ώστε να διασφαλιστεί η ακεραιότητα της βιολογικής παραγωγής και των προϊόντων της. Επίσης, πρέπει να σημειωθεί ότι στο παρελθόν υπήρχε μια σαφής διάκριση ανάμεσα στις υπηρεσίες τροφοδοσίας και τη λιανική πώληση τροφίμων. Τα τελευταία χρόνια όμως τα όρια τείνουν να γίνουν λιγότερο ευδιάκριτα, καθώς έχουν αυξηθεί σημαντικά τα φρέσκα προπαρασκευασμένα τρόφιμα στα καταστήματα λιανικής πώλησης (π.χ. έτοιμα φαγητά). Επιπλέον, προπαρασκευασμένα γεύματα προσφέρουν αρκετά παραδοσιακά αρτοποιεία, κρεοπωλεία αλλιά και καταστήματα με εξειδικευμένα προϊόντα (όπως κάβες κτλ.). Δεν είναι καθόλου ξεκάθαρο εάν, από την πλευρά του καταναλωτή, υπάρχει διαφορά ανάμεσα στην αγορά μιας έτοιμης σαλάτας από ένα κατάστημα λιανικής πώλησης ή από μια αλυσίδα υπηρεσιών τροφοδοσίας. Αυτό υποδεικνύει ότι πρακτικά είναι μάλλον δύσκολο να καθοριστούν τα όρια εφαρμογής του κανονισμού για τη βιολογική παραγωγή και ότι η λύση πρέπει να αναζητηθεί στην ίδια τη διαδικασία.

Μία από τις βασικότερες αρχές των κοινοτικών κανόνων είναι ότι οφείλουν να παρέχουν μια εναρμονισμένη πρόταση που αφορά, στη συγκεκριμένη περίπτωση, την παραγωγή και τη μεταποίηση των βιολογικών προϊόντων. Το γεγονός ότι όλα τα κράτη μέλη μπορούν να αντιμετωπίζουν το θέμα σύμφωνα με την κρίση τους, ενέχει τον κίνδυνο μιας ανεξέλεγκτης δημιουργίας διαφορετικών αρχών για τις υπηρεσίες βιολογικής τροφοδοσίας. Ωστόσο, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ευκαιρίες που παρέχονται σε όλους τους φορείς του κλάδου. Μια επιτυχημένη αρχή λειτουργίας χρειάζεται μια σωστά δο-

μημένη αγορά. Εάν δεν υπάρχουν αρκετά διαθέσιμα προϊόντα τα οποία να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις στον τομέα υπηρεσιών τροφοδοσίας, η επιβολή συγκεκριμένων κανόνων στις επιχειρήσεις δεν θα έχει κανένα αποτέλεσμα. Επιπλέον, αρκετές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των υπηρεσιών βιολογικής τροφοδοσίας έχουν αναπτύξει δίκτυα επικοινωνίας με άλλες χώρες και συνεχίζουν να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τις εξελίξεις του κλάδου με διάφορους τρόπους, όπως είναι η ετήσια έκθεση BioFach, η οποία διεξάγεται στη Νυρεμβέργη το Φεβρουάριο. Αυτά τα δίκτυα έχουν ήδη θέσει τα θεμέλια για την έναρξη μακροπρόθεσμων προσπαθειών εναρμόνισης των κανόνων για την αγορά.

Αξίζει επίσης να αναφερθούμε σε δύο ερευνητικά προγράμματα στο πλαίσιο των οποίων αναλύονται ορισμένες πτυχές σχετικές με τις υπηρεσίες βιολογικής τροφοδοσίας. Το πρώτο είναι το πρόγραμμα CORE-Organic με την ονομασία iPOPY (πρωτοποριακή Δημόσια Προμήθεια Βιολογικών τροφίμων για τους Νέους). Στόχος του προγράμματος είναι να μελετηθεί εάν μπορεί να αυξηθεί η κατανάλωση

βιολογικών τροφίμων με την αξιοποίηση συγκεκριμένων στρατηγικών και μέσω στα σημεία εστίασης όπου συχνάζουν οι νέοι σε πολλά ευρωπαϊκά κράτη. Επίσης, θα ερευνηθούν η διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας, οι διαδικασίες πιστοποίησης των επιχειρήσεων, οι αντιλήψεις και η συμμετοχή των φορέων του κλάδου, καθώς και τα οφέλη των βιολογικών τροφίμων για την υγεία και την καταπολέμηση της παχυσαρκίας. Μια πρώτη ανάλυση επεσήμανε τις οργανωτικές και εν μέρει πολιτισμικές διαφορές μεταξύ των κρατών που συμμετέχουν στην έρευνα αναφορικά με τη διαχείριση της βιολογικής πιστοποίησης και την εφαρμογή της στις επιχειρήσεις υπηρεσιών τροφοδοσίας. Το δεύτερο πρόγραμμα είναι το FP7 με την ονομασία CertCost, ο σημαντικότερος στόχος του οποίου είναι να συγκεντρώσει τεχνογνωσία μέσα από την έρευνα για τους τρόπους βελτίωσης του συστήματος πιστοποίησης των βιολογικών τροφίμων όσον αφορά στην αποτελεσματικότητα, τη διαφάνεια και την αποδοτικότητα. Τα ευρήματα των δύο προγραμμάτων θα επηρεάσουν αναμφισβήτητα τις εξελίξεις στους κανόνες για τις υπηρεσίες βιολογικής τροφοδοσίας στην Ευρώπη.

Trust Quality Innovation in Organic Certification. From a stakeholders organization leader in Italy and in the World.

ICEA the Institute for Ethical and Environmental Certification inspects and certifies firms which in the course of their activities show respect for the environment, workers' dignity and collective rights.

With more than 300 experts inspecting over 11,000 firms, from its 17 branches throughout Italy and 7 abroad, ICEA is one of the most prominent inspection and certification bodies in the field of sustainable development.

Comprising institutions and associations promoting alternative production models, ICEA is a consortium with independent trading activity, open to anyone who shares its mission.

certifying a Better World

**Eco,
Bio,
Fair.**

Sede Centrale

Via Nazario Sauro, 2
40121 Bologna - Italy
Tel. +39 051 272986
Fax +39 051 232011
icea@icea.info
www.icea.info

3.6 ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Επισκόπηση: Οι επιπτώσεις του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 στο σύστημα επιθεώρησης και ελέγχου της βιολογικής παραγωγής

[Gerald Altena]

Ο νέος Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 για τη βιολογική παραγωγή αναφέρεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004 για τους επίσημους ελέγχους τροφίμων και ζωοτροφών (κανονισμός OFFC) ως το πλαίσιο εφαρμογής ενός συστήματος ελέγχου της βιολογικής παραγωγής. Η ανάλυση των πιθανών επιπτώσεων στις διαδικασίες επιθεώρησης και ελέγχου της βιολογικής παραγωγής προκάλεσε έντονες συζητήσεις κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με το νέο κανονισμό. Ωστόσο, οι συγκεκριμένες επιπτώσεις εξαρτώνται ταυτόχρονα από τον τρόπο εφαρμογής του κανονισμού σε κάθε κράτος μέλος.

Το άρθρο 63 παράγραφος 2 του Κανονισμού OFFC σχετικά με τα μέτρα εφαρμογής και τα μεταβατικά μέτρα, ορίζει:

"Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η ιδιαιτερότητα των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91... ειδικά μέτρα που θα θεσπιστούν με τη διαδικασία του άρθρου 62, παράγραφος 3, μπορούν να προβλέπουν τις αναγκαίες παρεκκλίσεις και προσαρμογές των κανόνων που θεσπίζονται με τον παρόντα κανονισμό."

Η συγκεκριμένη διάταξη του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 παραπέμπει στη Μόνιμη Επιτροπή Βιολογικής Γεωργίας. Ωστόσο, δεν υιοθετήθηκαν ανάλογα μέτρα. Αυτό θα μπορούσε να σημαίνει ότι οι έλεγχοι της βιολογικής παραγωγής πρέπει να πληρούν απόλυτα τις απαιτήσεις του Κανονισμού OFFC. Οι Κανονισμοί (ΕΚ) αριθ. 834/2007 και 889/2008 (κανονισμοί για τη βιολογική παραγωγή) όμως περιλαμβάνουν ορισμένες διαφορές. Είναι σαφές ότι οι διαφορές αυτές υπερισχύουν, δεδομένου ότι οι κανονισμοί που αναφέρονται σε συγκεκριμένα ζητήματα υπερισχύουν των γενικότερων διατάξεων.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι αναφορές στον Κανονισμό 882/2004 που υπάρχουν στους κανονισμούς για τη βιολογική παραγωγή. Στη συνέχεια, ακολουθεί μια σύντομη αξιολόγηση των σημείων του Κανονισμού OFFC για τα οποία δεν υπάρχει αναφορά στους νέους κανονισμούς για τη βιολογική παραγωγή.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 (Τίτλος V, άρθρα 27-31).

Πριν προχωρήσουμε σε μια λεπτομερή εξέταση των εν λόγω άρθρων, πρέπει να επισημάνουμε ορισμένες διαφορές στους ορισμούς των κανονισμών: Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004 ορί-

ζει την έννοια της εξακρίβωσης, η οποία αναφέρεται στο άρθρο 27 παράγραφος 3 του Κανονισμού 834/2007, χωρίς να διευκρινίζεται περαιτέρω. Ο κανονισμός για τη βιολογική παραγωγή περιλαμβάνει αναλυτικούς ορισμούς των όρων αρμόδια αρχή, φορέας ελέγχου και αρχή ελέγχου, οι οποίοι δεν αναφέρονται στον Κανονισμό OFFC.

Το άρθρο 27 του Κανονισμού 834/2007 ορίζει ως πρώτη βασική αρχή την υποχρέωση συγκρότησης ενός συστήματος ελέγχου σύμφωνα με τον Κανονισμό 882/2004. Ως δεύτερη αρχή ορίζεται ότι οι **λεπτομερείς διατάξεις του Κανονισμού 834/2007 πρέπει να θεωρούνται συμπληρωματικές των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004**. Εκεί υπάρχουν, επίσης, λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με τη φύση και τη συχνότητα των ελέγχων με την απαίτηση να διεξάγονται βάσει εκτίμησης του κινδύνου εκδήλωσης παρατυπιών ή παραβάσεων. Σε αυτό το σημείο, το περιεχόμενο του κανονισμού δεν διαφέρει σημαντικά από τον Κανονισμό OFFC (άρθρο 3). Ωστόσο, ο τελευταίος περιλαμβάνει ορισμένες επιπλέον απαιτήσεις, όπως την απαίτηση διενέργειας των επίσημων ελέγχων αιφνιδιασικά, εκτός από ειδικές περιπτώσεις, αν και η συγκεκριμένη διάταξη τροποποιήθηκε στους κανόνες εφαρμογής 889/2008 (βλ. παρακάτω).

Το άρθρο 27, παράγραφος 4 του Κανονισμού 834/2007 ορίζει ότι η αρμόδια αρχή μπορεί να μεταβιβάσει τον έλεγχο σε μία ή περισσότερες αρχές ελέγχου. Επίσης, η αρμόδια αρχή μπορεί να αναθέτει καθήκοντα ελέγχου σε έναν ή περισσότερους φορείς ελέγχου. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζονται οι προϋποθέσεις που διατυπώνονται στον Κανονισμό OFFC ενώ ο Κανονισμός 834/2007 αναφέρει λεπτομερώς τις ισχύουσες απαιτήσεις, με ορισμένες τροποποιήσεις (για παράδειγμα την προϋπόθεση διαπίστευσης σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πρότυπο EN 45011 αντί του EN 45004). Και σε αυτή την περίπτωση προκαλείται σύγχυση, καθώς γίνεται αναφορά στον Κανονισμό 882/2004 αλλήλα και ο Κανονισμός 834/2007 περιλαμβάνει και αυτός όλες τις σχετικές διατάξεις.

Στις περιπτώσεις όπου τα καθήκοντα ελέγχου ανατίθενται σε φορείς ελέγχου, τα κράτη μέλη υποδεικνύουν τις αρχές που είναι αρμόδιες για την έγκριση και εποπτεία των εν λόγω φορέων. Το άρθρο 27 παράγραφος 5 περιλαμβάνει μια λίστα με τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται σε αυτή την περίπτωση. Γίνεται ξανά αναφορά στον Κανονισμό 882/2004 (άρθρο 5 παράγραφος 2), παρά το γεγονός ότι ο Κανονισμός 834/2007 περιγράφει ήδη αναλυτικά όλες τις ισχύουσες προϋποθέσεις.

Όταν τα καθήκοντα ελέγχου ανατίθενται σε φορείς ελέγχου, η παράγραφος 6 του άρθρου 27 αναφέρει δύο ακόμη κριτήρια που ισχύουν επιπλέον των διατάξεων της παραγράφου 5:

- την τυποποιημένη διαδικασία ελέγχου που πρέπει να εφαρμόζεται

Τα μέτρα που ο φορέας ελέγχου προτίθεται να εφαρμόσει εφόσον διαπιστωθούν παρατυπίες ή/και παραβάσεις.

Το άρθρο 27 παράγραφος 7 επισημαίνει ότι δεν επιτρέπεται να ανατεθούν στους φορείς ελέγχου τα εξής καθήκοντα:

- η εποπτεία και ο έλεγχος άλλων φορέων ελέγχου
- η αρμοδιότητα αναγνώρισης εξαιρέσεων, κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 22, εκτός εάν αυτό προβλέπεται στις ειδικές προϋποθέσεις.

Ο κανονισμός είναι αρκετά σαφής σε αυτό το σημείο. Από την άλληλη, το άρθρο 5 παράγραφος 1 του Κανονισμού OFFC περιλαμβάνει μεταξύ των καθηκόντων τα οποία δεν επιτρέπεται να ανατίθενται σε φορείς ελέγχου τις ενέργειες που εκτελούνται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης (όπως καθορίζονται στο άρθρο 54). Ανακύπτει, επομένως, ένα ερώτημα σχετικά με τα όρια ανάμεσα σε παρατυπίες/παραβάσεις από τη μία και τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης από την άλλη.

Το άρθρο 27 παράγραφος 11 περιγράφει την υποχρέωση των αρχών/φορέων ελέγχου να παρέχουν στις αρμόδιες αρχές πρόσβαση στα γραφεία και στις εγκαταστάσεις τους, ενώ η παράγραφος 12 αναφέρει την υποχρέωσή τους να μεριμνούν ώστε να εφαρμόζονται όλα τα μέτρα ελέγχου στις επιχειρήσεις που υπόκεινται στον έλεγχό τους. Και σε αυτό το σημείο το κείμενο είναι ιδιαίτερα αναλυτικό, κάνοντας περιττή την παραπομπή του αναγνώστη στον Κανονισμό 882/2004.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 889/2008 (Τίτλος IV, Κεφάλαιο 1-8).

Οι κανόνες εφαρμογής ορίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις ελέγχου περιγράφοντας αναλυτικά τις υποχρεώσεις του επιχειρηματία όσον αφορά το σύστημα ελέγχου, ο οποίος οφείλει να παρέχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, να υποβάλλεται σε ελέγχους, να τηρεί ενημερωμένα στοιχεία κτλ. Τα συγκεκριμένα καθήκοντα διαφοροποιούνται ακόμη περισσότερο ανάλογα με τις απαιτήσεις ελέγχου που ισχύουν για τους διαφορετικούς τύπους του τομέα παραγωγής (ζωική και φυτική παραγωγή, μεταποίηση, παρασκευή τροφίμων, εισαγωγές).

Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 889/2008 περιγράφει επίσης εκτενώς τα μέτρα και τις υποχρεώσεις του επιχειρηματία, του φορέα και των αρχών ελέγχου σε περίπτωση υποψίας για παραβάσεις και παρατυπίες. Επιπλέον, οι κανόνες εφαρμογής προβλέπουν την υποχρέωση των επιχειρηματιών και των υπεργολάβων τους οι οποίοι ελέγχονται από διαφορετικές αρχές ή φορείς ελέγχου να συμφωνούν στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των φορέων και των αρχών ελέγχου.

Τέλος, στον Τίτλο V, Κεφάλαιο 1 του Κανονισμού 889/2008 παρουσιάζονται αναλυτικά οι απαραίτητες διαδικασίες ανταλλαγής πληροφοριών. Επομένως, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι παρά το

γεγονός ότι ο Κανονισμός OFFC θίγει τα ίδια ζητήματα, δεν χρειάζεται να ανατρέχει κανείς στον Κανονισμό 882/2004, αλλά μόνο στον 889/2008.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004

Είναι σαφές ότι χρειάζεται να εντοπίσουμε τις πρόσθετες διατάξεις του Κανονισμού 882/2004 που αναφέρονται στο σύστημα ελέγχου της βιολογικής παραγωγής. Είναι μάλλον παράξενο το γεγονός ότι ορισμένες ουσιώδεις διατάξεις του κανονισμού εφαρμόζονται, χωρίς να αναφέρονται σε σχετικές διατάξεις των κανονισμών για τη βιολογική παραγωγή, οι οποίοι είναι εξαιρετικά αναλυτικοί κατά τα άλλα. Σε γενικές γραμμές, **προκαλεί σύγχυση το γεγονός ότι οι κανονισμοί για τη βιολογική παραγωγή δεν διευκρινίζουν με σαφήνεια τα άρθρα/σημεία του Κανονισμού OFFC που πρέπει να θεωρούνται ως συμπληρωματικό μέρος του.**

Στην εισαγωγή (σημείο 9) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 ορίζεται ότι:

"Οι κανονισμοί (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1991, περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής... περιέχουν ειδικά μέτρα για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις που περιέχονται σε αυτούς. Οι απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα ευέλικτες ώστε να λαμβάνουν υπόψη την ιδιαιτερότητα των τομέων αυτών."

Επομένως, υπάρχει σαφής πρόθεση να εφαρμοστεί μια σχετική ευελιξία στον τρόπο με τον οποίο ερμηνεύεται η σχέση μεταξύ των κανονισμών.

Μελετώντας πιο διεξοδικά τον Κανονισμό 882/2004 θα μπορούσαμε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι οι κανονισμοί για τη βιολογική παραγωγή αναφέρουν αναλυτικά όλους τους τομείς που σχετίζονται με το σύστημα ελέγχου. Συνεπώς, δεν θα έπρεπε να τίθεται θέμα παραπομπής στον Κανονισμό OFFC για τις πρόσθετες απαιτήσεις του συστήματος ελέγχου της βιολογικής παραγωγής, δεδομένου ότι οι κανονισμοί για τη βιολογική παραγωγή καλύπτουν όλους τους σχετικούς τομείς.

Οι νέοι Κανονισμοί της ΕΕ για τη Βιολογική Γεωργία: Συνέπειες για το σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης στη Γερμανία

[Jochen Neuendorff]

Οι νέοι Κανονισμοί της ΕΕ για τη Βιολογική Γεωργία καθορίζουν ότι το σύστημα ελέγχου της βιολογικής παραγωγής, όπως διαμορφώνεται από τους Κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 834/2007 και 889/2008, θα υλοποιηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ.

882/2004 σχετικά με τους επίσημους ελέγχους τροφίμων και ζωοτροφών (Κανονισμός OFFC).

Βάσει των αναθεωρημένων κανονισμών της ΕΕ για τη Βιολογική Γεωργία, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών αναλαμβάνουν την αποκλειστική ευθύνη να διασφαλίσουν ότι τα προϊόντα που διαφημίζονται ως βιολογικά ανταποκρίνονται πράγματι στα βιολογικά πρότυπα. Οι αρμόδιες αρχές έχουν επίσης το δικαίωμα να αναθέτουν “καθήκοντα ελέγχου σε έναν ή περισσότερους φορείς ελέγχου”. Οι συγκεκριμένοι “ιδιωτικοί” φορείς ελέγχου πρέπει να έχουν διαπιστευτεί σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πρότυπο EN 45011. Παραμένει, ωστόσο, αδιευκρίνιστος ο αντίκτυπος των βασικών επιθεωρήσεων στους επίσημους ελέγχους τροφίμων και ζωοτροφών καθώς και η αλληλεπίδραση μεταξύ των επίσημων ελέγχων που διενεργούν οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της πιστοποίησης από ιδιωτικούς φορείς ελέγχου.

Αυτός ήταν και ο βασικός λόγος υλοποίησης του παρακάτω προγράμματος που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Ομοσπονδιακού Προγράμματος για τη Βιολογική Γεωργία της Γερμανίας. Το πρόγραμμα με τον τίτλο “Προσαρμογή του συστήματος επιθεώρησης και πιστοποίησης σύμφωνα με τον Κανονισμό της ΕΕ για τη Βιολογική Γεωργία στις απαιτήσεις του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004” ξεκίνησε στα μέσα του 2007 και ολοκληρώθηκε στα τέλη του 2008. Στόχος του προγράμματος ήταν η ανάλυση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των κανονισμών για τη βιολογική παραγωγή και του κανονισμού OFFC. Επίσης, το πρόγραμμα εξετάζει τις πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στην αποτελεσματικότητα και την απόδοση του συστήματος ελέγχου για τη βιολογική παραγωγή. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στις περιπτώσεις απάτης. Σκοπός της ανάλυσης είναι να διευκολύνει τη σχεδίαση μέτρων για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του συστήματος ελέγχου της βιολογικής παραγωγής στο μέλλον.

Απάτες στον τομέα της βιολογικής παραγωγής: ανάλυση κινδύνων

Σύμφωνα με τη νομική ορολογία, “απάτη” είναι οποιαδήποτε ηθελιμένη εγκληματική πράξη που αποσκοπεί σε οικονομικά οφέλη. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να αποδειχτεί η πρόθεση του παραγωγού ή του εξαγωγέα να προβεί στην πράξη της απάτης. Οι “ακούσιες” παραβάσεις των βιολογικών προτύπων δεν εμπίπτουν στην κατηγορία της απάτης.

Οι δύο συνθέστεροι τύποι απάτης στη γεωργία, τη μεταποίηση και την εμπορία βιολογικών προϊόντων είναι:

1. Η χρήση απαγορευμένων εισροών στις μονάδες παραγωγής ή μεταποίησης βιολογικών προϊόντων και
2. Η χρήση βιολογικής επισήμανσης σε προϊόντα μη βιολογικής προέλευσης από τις μονάδες παραγωγής, μεταποίησης ή διακίνησης των προϊόντων στην αγορά.

Παρά το γεγονός ότι οι έλεγχοι της βιολογικής παραγωγής έχουν αποδειχτεί ιδιαίτερα αποτελεσματικοί όσον αφορά στον εντοπισμό της χρήσης απαγορευμένων εισροών, όπως ανόργανα λιπάσματα, χημικά παρασιτοκτόνα και μη εγκεκριμένα πρόσθετα τροφίμων, τα τελευταία έτη σε αρκετά κράτη μέλη έχουν παρατηρηθεί περιπτώσεις επισήμανσης μη βιολογικών προϊόντων ως βιολογικών με την προσθήκη νέας ετικέτας από εμπορικές εταιρείες, οι οποίες στη συνέχεια επωφελιούνταν από τη μεγαλύτερη τιμή πώλησης των βιολογικών προϊόντων. Στις περισσότερες από τις παραπάνω περιπτώσεις, τα εμπλεκόμενα κράτη μέλη ήταν περισσότερα από ένα. Σε μια πρόσφατη περίπτωση απάτης που έγινε γνωστή το 2008, οι εμπλεκόμενες εμπορικές εταιρείες προέρχονταν από την Αυστρία, τη Γερμανία και την Ιταλία. Οι συνοριακές αγορές φαίνεται ότι διευκολύνουν το φαινόμενο, καθώς τα εργαλεία ελέγχου στην αλυσίδα αξίας είναι ακόμη ανεπαρκή.

Έλεγχος και πιστοποίηση βάσει των νέων κανονισμών της ΕΕ: τι πρόκειται να αλλιάξει;

Οι νέοι κανονισμοί της ΕΕ για τη Βιολογική Γεωργία συνδέονται άμεσα με τον Κανονισμό OFFC. Ωστόσο, οι απαιτήσεις των Κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 834/2007 και 889/2008 υπερισχύουν των απαιτήσεων που ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004. Οι νομικοί διαφωνούν με την άποψη ότι οι νέες απαιτήσεις της ΕΕ για τη βιολογική γεωργία είναι πιο συγκεκριμένες και σαφείς σε σχέση με τον κανονισμό OFFC (“ειδικός νόμος”) και ότι δημοσιεύτηκαν αργότερα (“μεταγενέστερος νόμος”).

Οι νέοι κανονισμοί της ΕΕ διευκρινίζουν ότι οι επιχειρήσεις τροφοδοσίας (π.χ. καντίνες, εστιατόρια) δεν υπόκεινται στο σύστημα ελέγχου, αναθέτοντας στα κράτη μέλη την ευθύνη να θεσπίσουν, εφόσον το επιθυμούν, κανόνες σε εθνικό επίπεδο για τη διεξαγωγή ελέγχων στις συγκεκριμένες επιχειρήσεις (άρθρο 1 παράγραφος 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007). Η γερμανική κυβέρνηση θέσπισε ένα νέο νόμο για τη βιολογική γεωργία που δημοσιεύτηκε το Δεκέμβριο του 2008 βάσει του οποίου οι καντίνες και τα εστιατόρια που προσφέρουν τρόφιμα βιολογικής προέλευσης υπόκεινται σε ελέγχους και πιστοποίηση με στόχο την προστασία του καταναλωτή από ενδεχόμενη απάτη. Στη Γερμανία έχει υλοποιηθεί ήδη από το 2005 ένα αποτελεσματικό σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης των συγκεκριμένων επιχειρήσεων.

Οι νέοι κανονισμοί της ΕΕ διευρύνουν το φάσμα των προϊόντων που υπόκεινται σε πιστοποίηση (άρθρο 1 παράγραφος 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 και άρθρο 95 παράγραφος 5 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 889/2008). Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007, από την 1η Ιανουαρίου 2009, στη διαδικασία πιστοποίησης υπόκειται και η υδατοκαλλιέργεια (μονάδες παραγωγής, επιχειρήσεις μεταποίησης, εμπορικές εταιρείες). Με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται το σύστημα προστασίας του καταναλωτή.

Ο Κανονισμός OFFC προβλέπει ότι στις περιπτώσεις διενέργειας επίσημων ελέγχων σε τοπικό επίπεδο πρέπει να υπάρχει αποτελεσματικός συντονισμός μεταξύ όλων των συμμετεχόντων στη διαδικασία (άρθρο 4 παράγραφος 3 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004). Η Γερμανία αντιπροσωπεύεται στα υπόλοιπα κράτη μέλη της ΕΕ από το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Γεωργίας και Προστασίας του Καταναλωτή. Για την εφαρμογή των κανονισμών της ΕΕ για τη βιολογική γεωργία είναι υπεύθυνες οι 15 αρμόδιες αρχές των διαφορετικών ομοσπονδιακών κρατών. Επιπλέον, υπάρχουν 20 φορείς ελέγχου. Ο συντονισμός τους επιτυγχάνεται μέσω μιας ομάδας εργασίας που αποτελείται από τις αρμόδιες αρχές ("LOEK") και τους φορείς ελέγχου ("KdK").

Βάσει των νέων κανονισμών της ΕΕ για τη βιολογική γεωργία, δεν πρόκειται να υπάρξουν σημαντικές αλλαγές στα υφιστάμενα μέτρα ελέγχου μετά την 31η Δεκεμβρίου 2008. Ωστόσο, έχουν ενσωματωθεί μερικά νέα στοιχεία στους κανονισμούς:

I Όσον αφορά στη βιολογική παραγωγή, η διάταξη σύμφωνα με την οποία απαιτείται προηγούμενη έγκριση από τους φορείς ή τις αρχές ελέγχου δεν ισχύει πλέον για ένα μεγάλο αριθμό λιγότερο επιθυμητών εισροών, των οποίων η χρήση επιτρέπεται μόνο σε περιπτώσεις ανεπάρκειας των συνηθισμένων βιολογικών πρακτικών. Με τον τρόπο αυτό αυξάνεται ο κίνδυνος "ακούσιων" χρήσης απαγορευμένων εισροών, λόγω ανεπαρκούς ενημέρωσης σχετικά με τον περιορισμό της χρήσης τους αποκλειστικά σε ειδικές περιπτώσεις.

I Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διενέργεια ελέγχων βάσει εκτίμησης των κινδύνων. Το χρονικό διάστημα μεταξύ των ελέγχων για επιχειρήσεις που διακινούν προσσκευασμένα προϊόντα μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος (άρθρο 27 παράγραφος 3 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007). Για τις μονάδες μεταποίησης εφαρμόζεται ένα σύστημα εντοπισμού των κρίσιμων σταδίων μεταποίησης (άρθρο 26 παράγραφοι 2, 3 και 4 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 889/2008). Οι επιχειρήσεις μεταποίησης καλούνται να εντοπίζουν τα κρίσιμα στάδια της διαδικασίας μεταποίησης και να εγγυώνται ότι τα μεταποιημένα προϊόντα τηρούν ανά πάσα στιγμή τους κανόνες βιολογικής παραγωγής εφαρμόζοντας μέτρα προφύλαξης για την αποφυγή προβλημάτων.

I Τα πιστοποιητικά για τις επιχειρήσεις θα λάβουν μια κοινή μορφή στο μέλλον, σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρουσιάζεται στο Παράρτημα XII του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 889/2008.

Συμβολή των νέων κανονισμών της ΕΕ στην πρόληψη των περιπτώσεων απάτης

Ο γενικός ψυχολογικός κανόνας που ισχύει είναι ότι όσο μικρότερος είναι ο κίνδυνος εντοπισμού και όσο χαμηλότερες οι ποινές που επιβάλλονται, τόσο περισσότερες είναι οι πιθανότητες παράνομων πράξεων.

Κατά το παρελθόν, οι βελτιώσεις στον παλαιότερο Κανονισμό της ΕΕ για τη Βιολογική Παραγωγή αριθ. 2092/91 εστίαζαν σε τρία βασικά σημεία:

1. στη θέσπιση αυστηρότερων όρων για την ευθύνη των επιχειρήσεων να διασφαλίζουν την ακεραιότητα της βιολογικής παραγωγής
2. στη διενέργεια ελέγχων που προσανατολίζονται κυρίως στην πρόληψη και στον εντοπισμό κινδύνων
3. στη βελτίωση της διαφάνειας στην εφοδιαστική αλυσίδα βιολογικών τροφίμων.

Η συμβολή των νέων κανονισμών της ΕΕ για τη Βιολογική Γεωργία αριθ. 834/2007 και 889/2009 για την επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων δεν είναι επαρκής:

Ευθύνη

Πρόκειται για την ευθύνη όλων των επιχειρήσεων που εμπλέκονται στην αλυσίδα παραγωγής να εξασφαλίζουν με αποτελεσματικές διαδικασίες την ακεραιότητα του προϊόντος. Το σύστημα εντοπισμού των κρίσιμων σταδίων λειτουργεί ως εσωτερικός κανόνας για τη διασφάλιση της ποιότητας, ο οποίος δυστυχώς εφαρμόζεται μόνο στις μονάδες μεταποίησης βιολογικών τροφίμων και ζωοτροφών.

Εκτίμηση κινδύνων

Παρά το γεγονός ότι δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη διεξαγωγή των επισκέψεων ελέγχου βάσει της εκτίμησης του κινδύνου, δεν καθορίζεται ο τρόπος εφαρμογής αυτής της διαδικασίας, τον οποίο καλούνται να καθορίσουν τα κράτη μέλη σε εθνικό επίπεδο. Ορισμένα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η Αυστρία, πρόκειται να εφαρμόσουν υποχρεωτικές αναφορές ελέγχου με συγκεκριμένη μορφή και έναν αντίστοιχο κατάλογο κυρώσεων, οι οποίες θα επιβάλλονται σε φορείς ελέγχου που δεν συμμορφώνονται με τους κανονισμούς του νέου συστήματος. Τα μέτρα αυτά έρχονται σε πλήρη αντίθεση με τη φιλοσοφία της διεξαγωγής ελέγχων με βάση τους πιθανούς κινδύνους. Η εφαρμογή τυποποιημένων, προκαθορισμένων εγγράφων και διαδικασιών δεν επιτρέπει στους φορείς ελέγχου να πραγματοποιούν αιφνιδιαστικούς ελέγχους βάσει της προσέγγισης εκτίμησης των κινδύνων. Ευτυχώς η Γερμανία δεν ακολουθεί αυτό το παράδειγμα.

Διαφάνεια

Στη Γερμανία υπάρχουν ακόμη περιθώρια βελτίωσης των προσπαθειών για την επίτευξη ενός αποτελεσματικού και αποδοτικού συντονισμού των δραστηριοτήτων που εκτελούν οι αρμόδιες αρχές και οι φορείς ελέγχου. Η διαφάνεια εξασφαλίζει ίσους όρους ανταγωνισμού για όλες τις γερμανικές επιχειρήσεις ενώ αποτελεί ταυτόχρονα ένα αποτελεσματικό μέτρο πρόληψης των περιπτώσεων απάτης.

Τα πιστοποιητικά της ΕΕ θα λάβουν τυποποιημένη μορφή, ενισχύοντας τη διαφάνεια των διαδικασιών. Οι φορείς ελέγχου της Γερμανίας θα είναι υποχρεωμένοι, βάσει της νέας εθνικής νομοθεσίας για τη βιολογική

γεωργία, να δημοσιοποιούν στο διαδίκτυο τις επιχειρήσεις που πληρούν τα κριτήρια πιστοποίησης. Έτσι θα αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά η παραποίηση των επίσημων πιστοποιητικών βιολογικής παραγωγής.

Ωστόσο, οι νέοι κανονισμοί της ΕΕ δεν προβλέπουν ακόμη υποχρεωτικούς ελέγχους διασταύρωσης ανάμεσα στους διαφορετικούς φορείς ελέγχου της αλυσίδας αξίας.

Μη αναγνώριση από την ΕΕ του προβλήματος εναρμόνισης μεταξύ των αρμόδιων αρχών – η προοπτική της Πολωνίας

[Dorota Metera]

Στην Πολωνία, ο Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 για τη βιολογική παραγωγή τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαΐου του 2004 δυνάμει της Πράξης περί Βιολογικής Γεωργίας της 20ης Απριλίου 2004. Με αυτόν τον τρόπο καθορίστηκαν οι αρμοδιότητες των κυριότερων αρχών: του Υπουργού Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης, ο οποίος εγκρίνει τους φορείς πιστοποίησης, και του Οργανισμού Ελέγχου Ποιότητας Τροφίμων και Γεωργικών Προϊόντων (GIJHARS), ο οποίος ελέγχει το σύνολο των φορέων πιστοποίησης.

Δεν προβλέπονται σημαντικές αλλαγές στο σύστημα πιστοποίησης μετά την 1η Ιανουαρίου 2009 αλλά ούτε και στο νέο προσχέδιο της Πράξης περί Βιολογικής Γεωργίας, η οποία θα ενισχύσει τον ρόλο του GIJHARS, που λειτουργεί ήδη ως εποπτική αρχή. Η συγκεκριμένη απόφαση συμβαδίζει με το νέο Κανονισμό 834/2007 της ΕΕ, βάσει των οποίων εκχωρούνται περισσότερες εξουσίες στις αρμόδιες αρχές, που έχουν για παράδειγμα το δικαίωμα έγκρισης παρεκκλίσεων, όπως την αγορά ζώων μη βιολογικής εκτροφής, ειδικά όσον αφορά στις όρνιθες, τη πρόσδεση των ζώων και την παράταση ή αναδρομική αναγνώριση της περιόδου μετατροπής. Αυτή η λύση φαίνεται πολύ καλύτερη σε σχέση με τον προηγούμενο κανονισμό, ο οποίος ανέθετε τη δυνατότητα χορήγησης αδειών αποκλειστικά στους φορείς πιστοποίησης, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στον αθέμιτο ανταγωνισμό μεταξύ των φορέων και, κατά συνέπεια, μεταξύ των παραγωγών. Προς το παρόν, είναι πολύ νωρίς για να αξιολογήσουμε εάν οι νέες διατάξεις θα αυξήσουν τις γραφειοκρατικές υποχρεώσεις της αρμόδιας αρχής, λαμβάνοντας υπόψη τον μεγάλο αριθμό των παραγωγών βιολογικών προϊόντων στην Πολωνία, που υπερβαίνουν τους 12.000. Προς το παρόν, δεν έχει οριστεί η αρμόδια αρχή για τις προαναφερθείσες παρεκκλίσεις.

Το παράδειγμα αποδεικνύει ότι είναι απαραίτητη η περαιτέρω εναρμόνιση του κλάδου, με την εφαρμογή καλύτερων και ενοποιημένων διαδικασιών ελέγχου των φορέων πιστοποίησης, και όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο. Είναι ταυτόχρονα απαραίτητη η εναρμόνιση και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με την κατάρτιση από την Επιτροπή ενός ενιαί-

ου και συνεπούς τρόπου εφαρμογής των παρεκκλίσεων για όλους τους παραγωγούς των κρατών μελών.

Ο αθέμιτος ανταγωνισμός αποτέλεσε σημαντικό πρόβλημα στην Πολωνία, δεδομένου ότι η πιστοποίηση ήταν άμεσα συνδεδεμένη με το σύστημα πληρωμών. Οι φορείς πιστοποίησης ενημέρωναν το Φορέα Αναδόμησης και Εκσυγχρονισμού (ARiMR), ένα φορέα πληρωμών, αποστέλλοντας τον κατάλογο με τους παραγωγούς βιολογικών προϊόντων οι οποίοι κατατάσσονταν ανάλογα με το μέγεθος των καλλιέργειών τους. Σε περίπτωση αποκλίσεων, για παράδειγμα εάν ο φορέας πιστοποίησης αξιολογούσε αρνητικά μια μονάδα παραγωγής λόγω της χρήσης απαγορευμένων φυτοφαρμάκων, ο παραγωγός μπορούσε απλώς να επιλέξει ένα νέο, λιγότερο αυστηρό φορέα πιστοποίησης. Οι ασαφείς νομικοί κανόνες αναφορικά με τις πληρωμές δεν επέτρεπαν στην εποπτική αρχή να λάβει αποτελεσματικά μέτρα για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου.

Από την άλλη, ο νέος κανονισμός ενδέχεται να δυσκολέψει ακόμη περισσότερο την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης, καθώς δεν προβλέπει πλέον την έγκριση των λιπασμάτων ή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων πριν τη χρήση τους. Με αυτόν τον τρόπο αυξάνεται ο κίνδυνος χρήσης απαγορευμένων εισροών, καθώς στην Πολωνία η "οικολογική σήμανση" λιπασμάτων χρησιμοποιείται ευρέως από εταιρείες χημικών. Μάλιστα, κάθε χρόνο καταγράφονται πολλές περιπτώσεις παραγωγών οι οποίοι παρασύρθηκαν από την ετικέτα "ΕΚΟ" στις συσκευασίες ορισμένων χημικών λιπασμάτων. Η Επιτροπή οφείλει να εξετάσει την περίπτωση της παραπληθυντικής επισήμανσης σε λιπάσματα και την ελευθερία της επιλογής εισροών από τους ίδιους τους παραγωγούς, προκειμένου να αποτρέψει τους πιθανούς κινδύνους για την ποιότητα των βιολογικών τροφίμων και ζωοτροφών.

Επίσης, ο "νέος" κανονισμός παρουσιάζει επιτέλους ένα ενοποιημένο πρότυπο για τα έγγραφα πιστοποίησης. Αυτό θα θέσει τέλος στον αθέμιτο ανταγωνισμό μεταξύ των φορέων πιστοποίησης, οι οποίοι εκδίδουν πιστοποιητικά ισχύος τριών ετών κατόπιν ενός μόνο ελέγχου και πιστοποιητικά λιπασμάτων, ορισμένα εκ των οποίων δεν επιτρέπονται στη βιολογική γεωργία.

Τέλος, ένα πολύ σημαντικό σημείο του νέου κανονισμού της ΕΕ για τη βιολογική παραγωγή είναι η μεγαλύτερη διαφάνεια που εξασφαλίζει, καταργώντας την προστασία προσωπικών δεδομένων των κατόχων εκμεταλλεύσεων, επειδή είναι παραγωγοί και ταυτόχρονα δικαιούχοι οικονομικής ενίσχυσης. Μέχρι στιγμής, η προστασία των προσωπικών δεδομένων λειτουργούσε ως παράγοντας αντιστάθμισης των συμφερόντων παραγωγών και μεταποιητών. Ευτυχώς, τώρα τα δεδομένα θα είναι διαθέσιμα σε όλους, μέσω του διαδικτύου. Ωστόσο, η Επιτροπή πρέπει να διασφαλίσει την εύκολη πρόσβαση στις βασικές πληροφορίες των παραγωγών βιολογικών προϊόντων για τις εμπορικές εταιρείες και τους καταναλωτές σε όλα τα κράτη μέλη.

Συνοπτική παρουσίαση κανονισμών

Κανονισμός της Επιτροπής αριθ. 207/93 της 29ης Ιανουαρίου 1993: ορίζει τα πρόσθετα τροφίμων, τα βοηθητικά μέσα επεξεργασίας και τα μη βιολογικά συστατικά γεωργικής προέλευσης που επιτρέπονται στα μεταποιημένα βιολογικά τρόφιμα.

Κανονισμός της Επιτροπής αριθ. 1804/1999 της Επιτροπής της 19ης Ιουλίου 1999: καθορίζει τις απαιτήσεις για τη βιολογική ζωική παραγωγή και για πρώτη φορά θεσπίζει κοινούς κανόνες για τη βιολογική κτηνοτροφία.

Κανονισμός του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 της 24ης Ιουνίου 1991 περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής. Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, L198 (22.7.1991) και μεταγενέστερες τροποποιήσεις του.

Κανονισμός της Επιτροπής (ΕΚ) αριθ. 882/2004 της 29ης Απριλίου 2004 σχετικά με τους επίσημους ελέγχους τροφίμων και ζωοτροφών προκειμένου να επαληθευτεί η τήρηση του νόμου περί τροφίμων και ζωοτροφών και τους κανονισμούς για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων. Αναφέρεται και ως Κανονισμός OFFC.

Κανονισμός του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 834/2007 της 28ης Ιουνίου 2007 για τη βιολογική παραγωγή, την επισήμανση βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91. Επίσημη Εφημερίδα Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, L189/1 (20.7.2007), 1-23.

Κανονισμός της Επιτροπής (ΕΚ) αριθ. 404/2008 της 6ης Μαΐου 2008: τροποποιεί το Παράρτημα II του Κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 περί βιολογικής παραγωγής αγροτικών προϊόντων με την έγκριση των ουσιών rinosad, όξινο ανθρακικό κάλιο και οκτανικό χαλκό καθώς και της χρήσης αιθυλενίου. Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, L120/8 (7.5.2008), 8-10.

Κανονισμός της Επιτροπής (ΕΚ) αριθ. 889/2008 της 5ης Σεπτεμβρίου 2008: διατυπώνει λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων όσον αφορά το βιολογικό τρόπο παραγωγής, την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων. Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, L250/1 (18.9.2008), 1-84.

Ο Κανονισμός 889/2008 συχνά αναφέρεται ως "NIROF" (Νέοι κανόνες εφαρμογής για τη βιολογική παραγωγή).

Ο Κανονισμός 834/2007 τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2009, μαζί με τους κανόνες εφαρμογής, τους κανονισμούς 889/2008 και 1235/2008.

Κανονισμός του Συμβουλίου αριθ. 967/2008 της 29ης Σεπτεμβρίου 2008: τροποποιεί τον Κανονισμό 834/2007 για την αναβολή της υποχρεωτικής εφαρμογής του λογοτύπου της ΕΕ.

Κανονισμός της Επιτροπής αριθ. 1235/2008 της 8ης Δεκεμβρίου 2008: ορίζει το πλαίσιο των κανόνων εφαρμογής για τις εισαγωγές από τρίτες χώρες βάσει του Κανονισμού 834/2007.

Κανονισμός της Επιτροπής αριθ. 1254/2008 της 15ης Δεκεμβρίου 2008: πρώτη τροποποίηση του Κανονισμού 889/2008 που επιτρέπει τη χρήση σε ποσοστό 100% ζωοτροφών σε μετατροπή που προέρχονται από μονάδα η οποία ανήκει στην ίδια εκμετάλλευση, τη διακοσμητική βαφή των αυγών που διατίθενται στην αγορά και θέτει πρότυπα για τη μαγιά.

Τα πλήρη κείμενα των κανονισμών είναι διαθέσιμα σε επίσημη μορφή και σε όλες τις γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://eur-lex.europa.eu>

Ο χρονολογικός κατάλογος των κανονισμών διατίθεται επίσης από τη σελίδα πληροφοριών σχετικά με την αναθεώρηση του κανονισμού για τη βιολογική παραγωγή του Ευρωπαϊκού Τμήματος της IFOAM στη διεύθυνση: www.ifoam-eu.org

Δήλωση νομικού περιεχομένου

Τα περιεχόμενα της παρούσας έκδοσης βασίζονται σε ερμηνείες των συγγραφέων τις οποίες έκριναν οι ίδιοι ως ορθές κατά τη συγγραφή των άρθρων. Το Ευρωπαϊκό Τμήμα του IFOAM ανέλαβε τον έλεγχο και την επαλήθευση των στοιχείων, στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό, και δεν φέρει σε καμία περίπτωση ευθύνη για οποιαδήποτε σφάλματα, παρερμηνείες ή παραλείψεις και για οποιαδήποτε αξίωση προκύψει από τα παραπάνω καθ' οιονδήποτε τρόπο. Αναγνωρίζει επίσης ότι υπεύθυνοι για την επίσημη ερμηνεία των κανονισμών είναι αποκλειστικά οι φορείς ελέγχου, οι αρμόδιες αρχές, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα αρμόδια Δικαστήρια. Επομένως, οι επιχειρήσεις οφείλουν σε κάθε περίπτωση να συμβουλευθούν το φορέα ελέγχου ή την αρμόδια αρχή σχετικά με την οριστική ερμηνεία των κανονισμών και να μην βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες του παρόντος.

Συγγραφείς

Gerald Altena

Debio
Østre Blixrudvei
1940 Bjørkelangen
Norway
<http://www.debio.no>
gerald.altena@debio.no

Maria Fladl

Directorate-General for Agriculture and Rural
Development
Unit H3 "Organic farming"
European Commission
Rue de la Loi 130,
B-1049 Brussels
Belgium
<http://ec.europa.eu/agriculture/organic>

Cristina Micheloni

Comitato Scientifico AIAB
Associazione Italiana per l'Agricoltura Biologica
Via Piave, 14 - 00187 Rome (Italy)
Tel: + 39 0645437485
Fax: + 39 0645437469
c.micheloni@aiab.it

Dr Alexander Beck

Aoel e.V.
Dr. Gartenhofstraße 4
D-97769 Bad Brückenau
Germany
www.aoel.org

Beate Huber

(Dipl.-Ing. agr. (FH))
FiBL
Galvanistr. 28
D-60486 Frankfurt
Germany
beate.huber@fibl.org
www.fibl.org

Dr. Jochen Neuendorff

GfRS Resource Protection Ltd.
Prinzenstr. 4
D- 37073 Goettingen
Germany
Tel: +49-551-58657
Fax: +49-551-58774
<http://www.gfrs.de>

Dr. Stefan Bergleiter

Naturland Association for
Organic Agriculture
Kleinhaderner Weg 1
D - 82166 Gräfelfing
Germany
Tel: +49 (0) 89-89 80 82-0
s.bergleiter@naturland.de
www.naturland.de

Jean-François Hulot

Directorate-General for Agriculture and Rural
Development
Head of Unit H3 "Organic farming"
European Commission
Rue de la Loi 130,
B-1049 Brussels
Belgium
<http://ec.europa.eu/agriculture/organic>

Dr. Gerhard Plakolm

Abteilung EU-bio-Agenden
Institut für Biologische
Landwirtschaft und Biodiversität der Nutztiere
Austrasse 10
A-4601 Wels-Thalheim
Austria
Tel: 0043/7242/47 0 11-25
gerhard.plakolm@raumberg-gumpenstein.at
www.raumberg-gumpenstein.at

Francis Blake

President, IFOAM EU Group,
Standards & Technical Director,
Soil Association
Marlborough Street,
Bristol BS1 3NX
England
Tel: +44 117 914 2402
fblake@soilassociation.org

Dorota Metera

President of Bioekspert Ltd.
Certification Body in Organic
Agriculture
Bioekspert Ltd.,
Ul.Narbutta 3A m 1,
PL – 02-564 Warszawa
Poland
dorota.metera@qdnnet.pl
Tel: +48 22 825 10 78

Marco Schlüter

Director of the IFOAM EU Group
Rue du Commerce 124
BE – 1000 Bruxelles,
Belgium
Tel: +32 2 280 1223
Info@ifoam-eu.org

Otto Schmid
(Dipl.-Ing. Agr. ETH)
Socioeconomy
FiBL
Ackerstrasse P.O. Box
CH-5070 Frick
Switzerland
Tel: +41 (0)62 865-7253
Mob: +41 (0)79 359 09 01
Fax: +41 (0)62 865-7273
otto.schmid@no-spam.fibl.org
www.fibl.org

Hanspeter Schmidt
Rechtsanwalt - Attorney-at-law in Germany
Sternwaldstraße 6a
79102 Freiburg im Breisgau
Germany
Tel: +49 761 702542
Fax: +49 761 702520
hps@hpslex.de

Bernhard Speiser
FiBL
Ackerstrasse P.O. Box
CH-5070 Frick
Switzerland
www.fibl.org

Dr. Andreas Stamer
Senior Scientist
FiBL
Ackerstrasse P.O. Box
CH-5070 Frick
Switzerland
www.fibl.org

Prof. Dr. Carola Strassner, MBA
Sustainable Food Systems/
Nutrition Ecology
University of Applied Sciences Muenster
Department of Home Economics and
Nutritional Science
Corrensstr. 25 - 48149 Muenster
Germany
Tel: +49 (0)251 83-65415
Fax: +49 (0)251 83-65402

Nabs Suma
Fairtrade and Organic Consultant
FairOrganic Solutions Ltd
England
Tel: +44 (0)1604 701979
Mob: + 44 (0)77400 84827
nabs@fairorganic-solutions.co.uk

„Landwirtschaft mit Leidenschaft!“

“Farming with Passion”

- Artgerechte Tierhaltung
- Langsam wachsende, robuste Geflügelrassen
- Öko-Futtermittel aus eigener Herstellung
- Farming after highest animal welfare guidelines
- Slow growing and robust breeds
- Organic feedings from our organic feed mill

DE-003-Öko-Kontrollstelle (Lacón GmbH)

Freiland Puten Fahrzenhausen GmbH

Gewerbering 4-6 – 85777 Fahrzenhausen – Deutschland
Tel.: +49-(0)8133-99 62 0 – Fax: +49-(0)8133-99 62 62

info@freiland-puten.de
www.freiland-puten.de

Le Syndicat national des transformateurs et réseaux de distribution de produits biologiques français

Le Synabio agit au niveau européen pour une meilleure représentation de l'aval d'une filière dynamique. Il traite au quotidien l'évolution réglementaire biologique et plus transversalement les sujets en lien avec le développement durable, l'alimentation humaine et animale.

Synabio, French Organic Trade Association representing organic processors and traders

Act at European level for a better representation of the dynamic French organic processing sector. Synabio deals with the change of the regulations for organic food and feed and sustainable development.

PROVA

The Specialist of Sweet Brown Flavourings
Le Spécialiste des Arômes Bruns

www.prova.fr • contact@prova.fr

euro-nat
Un engagement pour la bio

Fabrication et distribution
de produits bio

Processing and trading
of organic products

Tel : +33 4 75 32 43 60
Email : euro-nat@euro-nat.com
www.euro-nat.com

Spécialités à base de soja

Soja-based food

Tel : +33 5 62 18 72 78 - Email : info@soy.tm.fr - **www.soy.fr**

Fabrication et transformation de céréales biologiques

Processing and trading of organic cereals

Tel : +33 4 77 64 75 09 - Email : info@favrichon.com

www.favrichon.com

Prosain

Fabrication et commercialisation
de conserves de fruits et légumes biologiques

Processing and trading of organic canned fruit and vegetables

Tel : +33 4 68 21 60 23 - Email : info@prosain.fr - **www.prosain.fr**

Avec ses adhérents et ses partenaires, le Synabio organise les filières biologiques françaises pour répondre aux attentes des consommateurs et assurer la meilleure qualité sanitaire, nutritionnelle et gustative des produits biologiques.

Synabio, their members and their partners organize the French organic sector to ensure high safety, nutritional and gustative quality of organic food for consumers.

Organisme certificateur
certification body

Tel : +33 5 62 07 34 24

www.ecocert.com

Email : info@ecocert.com

Ελέγχουμε διπλά.

Πιστοποιούμε υπεύθυνα.

Πρωτοπόροι στα βιολογικά

Φιλική Πιστοποίηση Α.Ε.

Οργανισμός Πιστοποίησης & Ελέγχου Βιολογικών & Οικολογικών Προϊόντων

Τυρταίου 2, 175 64 Παλαιό Φάληρο, τηλ: 210 9484330, fax: 210 9484332, e-mail: info@filikicert.gr, www.filikicert.gr

Το Ευρωπαϊκό Τμήμα της IFOAM (IFOAM EU Group) είναι η ευρωπαϊκή ομάδα εργασίας της Διεθνούς Ομοσπονδίας Κινημάτων Βιολογικής Γεωργίας (IFOAM). Είναι ο επίσημος φορέας περισσότερων από 340 οργανισμών, ενώσεων και επιχειρήσεων και από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ, από χώρες της ΕΖΕΣ αλλά και από υποψήφιες προς ένταξη χώρες. Στόχος της IFOAM είναι η υιοθέτηση σε παγκόσμιο επίπεδο περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών συστημάτων με βάση τις αρχές της Βιολογικής Γεωργίας.